

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
GÖÇ ENSTİTÜSÜ
KADIN ÇALIŞMALARI ANA BİLİM DALI

**EGEMEN KADINLIK KURGUSU VE
BELEDİYELERİN KADINA YÖNELİK SOSYAL
POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Atiye PAZARCI

GAZIANTEP
ARALIK, 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
GÖÇ ENSTİTÜSÜ
KADIN ÇALIŞMALARI ANA BİLİM DALI

**EGEMEN KADINLIK KURGUSU VE
BELEDİYELERİN KADINA YÖNELİK SOSYAL
POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Atiye PAZARCI

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Muharrem AÇIKGÖZ

GAZİANTEP
ARALIK, 2019

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
GÖÇ ENSTİTÜSÜ
KADIN ÇALIŞMALARI ANA BİLİM DALI

**EGEMEN KADINLIK KURGUSU VE BELEDİYELERİN KADINA
YÖNELİK SOSYAL POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

ATIYE PAZARCI

Tez Savunma Tarihi: 25. 12. 2019

Göç Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÜLTEKİN
Göç Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım

Dr. Öğr. Üyesi Şenay LEYLA KUZU
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

(Unvanı, Adı ve SOYADI)
İkinci Tez Danışmanı (varsa)

Doç. Dr. Muharrem AÇIKGÖZ
Tez Danışmanı

Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. Muharrem AÇIKGÖZ
Dr. Öğr. Üyesi Nehir GÜNDOĞDU
Dr. Öğr. Üyesi Şenay LEYLA KUZU

(İmzası)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uydugumu, yararlandigim tum kaynaklarin kaynak gosterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttigimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Atiye Pazarcı

Öğrenci Numarası:201442879

Tezin Savunma Tarihi:25.12.2019

ÖZET

EGEMEN KADINLIK KURGUSU VE BELEDİYELERİN KADINA YÖNELİK SOSYAL POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

PAZARCI, Atiye

Yüksek Lisans Tezi, Kadın Çalışmaları ABD

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Muharrem AÇIKGÖZ

Aralık 2019, 94 sayfa

Günümüzde, belediye ve belediye hizmetleri herkesin üzerinde yoğun olarak tartıştığı bir konudur. Bu çalışmada belediyecilik hizmetlerinin sosyal politika kapsamında kadın açısından değerlendirilmesi ve bu politikaların uygulanma biçimi örnekleri ile birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir. Birinci bölüm tezin giriş bölümü olup kısaca tez hakkında bilgi verilmiş ve tezin genel hatları, kavramsal çerçeve ve çalışmanın üzerine oturduğu zemin ele alınmıştır. İkinci bölümde, sosyal politika kavramı ve çeşitleri, belediyeciliğin tanımı, Türkiye’de belediyecilik tarihi, toplumcu belediyecilik anlayışı ve ilkeleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde tezin ana konusu olan kadın ve toplumdaki kadınlık kurgusu ideolojik açıdan ele alınmıştır. Çalışmanın araştırma bölümünü; belediyelerin kadına yönelik hizmetleri, sosyal hizmet, kültürel hizmetler, eğitim unsurlarını içeren Faaliyet Raporu değerlendirmeleri oluşturmaktadır. Belediyelerin kadına yönelik yapmış oldukları çalışma örnekleri ve faaliyet raporları araştırma verisi olarak ele alınmış ve kritik edilmiştir. Ayrıca Türkiye’deki kadın sorunları sosyal ve toplumcu belediyecilik temelinde, Birleşmiş Milletler Ortak Programı (BMOP) Kadın Dostu Kent Projesi (KDKP) paydaşlarından Yenimahalle Belediyesi ve bu kapsamda olmayan diğer ilçe belediyesi olan Keçiören Belediyesinin eğitim, sosyal ve kültür hizmetleri bakımından incelenmiştir. Bu belediyelerin 2015 -2019 yılları arasında yaptıkları hizmetler, stratejik plân ve faaliyet raporları araştırma verisi olarak ele alınmış ve nitel bir değerlendirme ile belediyelerin kadına yönelik hizmetleri ve bu hizmetlerin niteliği kıyaslanmıştır. Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet eşitsizliği perspektifinden ele alınan veriler, kadının toplum içindeki rolü, görevleri, cinsiyete dayalı iş bölümü gibi kadına atfedilerek yaşamını zorlaştıran toplumsal ve kültürel mitler ekseninde eleştirel olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucu, sosyal politikaları yerel bazda hayata geçiren organlar olan belediyelerin, kadına yönelik hizmetlerinin etkinliği ve niteliğine yönelik belirlemelerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Sosyal politika, Belediye, Toplumcu belediyecilik, Sosyal belediyecilik, Kadın, toplumsal cinsiyet algısı, ev içi roller, toplumsal cinsiyet rolleri.

ABSTRACT

A RESEARCH ON COMPARISON OF THE CONSTRUCTION OF HEGEMONIC FEMININITY AND THE SOCIAL POLICIES OF MUNICIPALITIES

PAZARCI, ATİYE

M. A. Thesis, Department of Women Studies
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Muharrem AÇIKGÖZ
December 2019, 94 pages.

The municipality and municipal services are the topics discussed extensively nowadays. In this study, the evaluation of municipal services within the scope of social policy from the point of women and the manner of implementation of these policies are evaluated with examples. The first introductory part discusses the general outlines of the thesis, conceptual framework and the ground the study sits on. In the second part, the concept of social policy and its types, the definition of municipality, history of municipalism in Turkey, the concept and principles of municipal socialism have been examined. In the third part, the main subject of the thesis – women, and the construction of femininity in society is discussed from an ideological point of view. The research part of the study consists of the evaluations of the Activity Report which includes municipal services for women, social services, cultural services and educational elements. The studies carried out by municipalities for women and activity reports are evaluated as research data. In addition, on the basis of municipal socialism and social municipalism, problems of women in Turkey are examined in terms of educational, social and cultural services provided by Yenimahalle Municipality - one of the stakeholders of the United Nations Joint Program (UNJP) Women Friendly Cities Project (WFCP), and another district municipality Keçiören Municipality. The services, strategic plans and activity reports of these municipalities between 2015-2019 are considered as research data, and the services of municipalities for women and their quality was compared with a qualitative evaluation. Data from the perspective of gender and gender inequality have been critically evaluated in the axis of social and cultural myths that make life of women difficult by attributing them to women such as women's role in society, their duties, and the division of labor based on gender. As a result, determinations were made towards the effectiveness and quality of services for women provided by municipalities, which are the implementing bodies of the social policies on a local basis.

Keywords: Social Policy, Municipality, Municipal Socialism, Social Municipalism, Women, Gender Perception, Domestic Responsibilities, Gender Roles Stereotypes.

ÖN SÖZ

Yerel yönetimin temel birimleri belediyeler, il özel idareleri ve köylerdir. Belediyelerin en temel görevi imar, su, kanalizasyon alt yapı hizmetleri, ulaşım vb. olarak sıralanabilir. Belediye toplumun ihtiyaçlarının karşılanması anlamında şikâyet, istek ve taleplerin yerine getirilmesi adına herkesin ilk aklına gelen yerel yönetim birimlerinden bir tanesidir.

Bu çalışmada literatürde yer alan Sosyal Belediyecilik ve Toplumcu Belediyecilik anlayışı, sosyal politika ekseninde kadın açısından ele alınmaya çalışılmıştır. Belediyecilik hizmetleri, egemen kadınlık kurgusu kapsamında değerlendirilmiştir. Belediyelerin kadınlara sunduğu hizmetler, sosyal belediyecilik ve toplumcu belediyecilik açısından karşılaştırılarak analizin yapılması yoluna gidilmiştir. Çalışmanın sonuç kısmında belediye anlayışlarının farkları, benzerlikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tezin hazırlanmasında değerli katkılarını benden esirgemeyen, her konuda yol gösterici yönüyle beni destekleyen değerli danışman hocam Doç.Dr. Muharrem Açıkgöz'e teşekkür ederim.

Ayrıca Kadın Araştırmaları alanında yüksek lisans yapmam konusunda, tereddütsüz sırtımı yasladığım, desteklerini her zaman hissettiğim canım ailemin her bir üyesine, özellikle annem Nurcan Pazarcı'ya çok teşekkür ederim.

Aralık, 2019.

GAZİANTEP

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
İKİNCİ BÖLÜM.....	5
SOSYAL POLİTİKA VE BELEDİYE.....	5
2.1. SOSYAL POLİTİKA KAVRAMI.....	5
2.1.1. Dar Anlamda Sosyal Politika.....	11
2.1.2. Geniş Anlamda Sosyal Politika	13
2.2. BELEDİYE KAVRAMI	19
2.3. TÜRKİYE’DE BELEDİYECİLİK TARİHİ	21
2.3.1. Toplumcu Belediyeciliğin İlkeleri	26
2.3.1.1. Katılım ve demokrasi	26
2.3.2.2. Üretici belediyecilik ilkesi	27
2.3.2.3. Tüketimi düzenleyici belediye ilkesi	28
2.3.2.4. Birlikçi-bütünlükçü belediye ilkesi	28
2.3.2.5. Kaynak yaratıcı belediye ilkesi	29
2.3.3. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik.....	30
2.3.3.1. Türkiye’de sosyal belediyecilik ve sosyal politika	34
2.3.3.2. Türkiye’de sosyal belediyecilik ve sosyal devlet.....	35
2.3.3.3. Türkiye’de sosyal belediyecilik ve sosyal yardım	36
2.3.3.4. Türkiye’de sosyal belediyecilik ve sosyal hizmetler	38
2.3.3.5. Türkiye’de sosyal belediyecilik ile kültür/egitim hizmetleri	38
2.4. SOSYAL BELEDİYECİLİK İLE TOPLUMCU BELEDİYECİLİĞİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	40
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	43

KADINA YÖNELİK SOSYAL POLİTİKALARI AÇISINDAN BELEDİYECİLİK – KARŞILAŞTIRMALI ÖRNEKLER.....	43
3.1. TÜRKİYE’DE KADINLIK KURGUSU	43
3.2. BELEDİYELERİN KADINA YÖNELİK HİZMETLERİ	46
3.2.1. Sosyal Hizmetler	47
3.2.1.1. Mobilizeetme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme	47
3.2.1.2. Yardım etme, gözetme	47
3.2.1.3. Şiddeti önleme: kadın sığınma evi	48
3.2.1.4. Kreş: Gündüzbakım evi	50
3.2.1.5. Sosyal yardımlar.....	51
3.2.1.6. Yatırım	52
3.2.2. Kültür Hizmetleri	53
3.2.2.1. Sosyalleştirme, sosyalkontrol ve rehabilitasyon	53
3.2.2.2. Eğitim hizmetleri.....	54
3.2.2.1.1. Meslek edindirme kursları	54
3.2.2.1.2. Dil ve kültürel kurslar	56
3.3. BELEDİYELERİN KADINLARA YÖNELİK ÇALIŞMALARINA ÖRNEKLER: KEÇİÖREN BELEDİYESİ VE YENİMAHALLE BELEDİYESİ 56	
3.3.1. Yöntem.....	57
3.3.2. Keçiören Belediyesi	57
3.3.2.1. Sosyal hizmetler	59
3.3.2.2. Eğitim hizmetleri.....	64
3.3.2.3. Kültür hizmetleri	68
3.3.3. Yenimahalle Belediyesi	69
3.3.3.1. Sosyal hizmetler	70
3.3.3.2. Eğitim hizmetleri.....	73
3.3.3.3. Kültür hizmetleri	76
2016 Faaliyet Raporunda öneriler ve tedbirler kısmında, Engelli, yaşlı, çocuk, kadın, erkek bireylerin sorunlarının çözülmesine yönelik politikaların geliştirilmesi ile (Faaliyet Raporu,2016: 229)2017 Faaliyet Raporunda öneri ve tedbirler kısmında Engelli, yaşlı, çocuk, kadın, erkek bireylerin sorunlarının çözülmesine yönelik politikaların geliştirilmesi ibaresi açıkça yer almaktadır (Faaliyet Raporu,2017: 209).	79
3.3.4. Sosyal Belediyecilik ile Toplumcu Belediyecilik Anlayışları Açısından Keçiören ve Yenimahalle Belediyelerinin Kadına Yönelik Sosyal Politikalarının Değerlendirilmesi.....	80
SONUÇ	84
KAYNAKLAR	89
ÖZGEÇMİŞ	94
VITAE.....	94

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 3.1. Keçiören Belediyesinin personel statüsüne göre cinsiyet dağılımı	58
Tablo 3.2. Kadın danışma merkezi tarafından 2015 yılında yapılan faaliyetler	59
Tablo 3.3. Kadın konukevi tarafından 2015 yılında yapılan faaliyetler	61
Tablo 3.4. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü performans hedefi gerçekleştirme tablosu	62
Tablo 3.5. Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü performans hedefleri ile hizmet ulaştırılan kadınların istatistiği (sayı-yüzde)	63
Tablo 3.6. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü performans göstergeleri	64
Tablo 3.7. 2015 Yılında Keçiören Belediyesi tarafından açılan meslek edindirme kursları ve katılımcı sayıları	67
Tablo 3.8. Keçiören sanat ve meslek edindirme kursları-KEÇMEK kapsamında 2015 yılı içerisinde düzenlenen etkinlikler	68
Tablo 3.9. Yenimahalle Belediyesi yıllara göre ücretsiz nikah kıyma verileri	71
Tablo 3.10. Yenimahalle Belediyesi kreş ve gündüz bakımevleri ve öğrenci sayıları	72
Tablo 3.11. YENİMEK bünyesi kapsamında verilen eğitimler	73
Tablo 3.12. 2015 Eğitim-öğretim döneminde anaokullarında verilen eğitimler ve eğitim etkinlikleri	74
Tablo 3.13. 2015 yılı kadınlara yönelik düzenlenen eğitim programları	74
Tablo 3.14. Kadınlara yönelik özel gün ve anma etkinlikleri	75
Tablo 3.15. Yenimahalle Belediyesi tarafından 2017 yılı içerisinde düzenlenen eğitim ve seminerler	76
Tablo 3.16. 2018 yılı içerisinde düzenlenen eğitim ve seminerler	76
Tablo 3.17. 2015 yılı içerisinde verilen kültür hizmetleri ve etkinlikler	77
Tablo 3.18. Çocuklara yönelik sergilenen tiyatro gösterileri	78
Tablo 3.19. Yenimahalle Belediyesi 2015 sergilenen açık hava filmleri	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. Sosyal politika.....	12
Şekil 3.1. Keçiören Belediyesi çalışanlarının cinsiyete göre dağılımları.....	58
Şekil 3.2. Yenimahalle Belediyesi yıllar itibariyle muhtaç ailelere yapılan nakdi yardımların bütçe içerisindeki miktarı.....	70

KISALTMALAR LİSTESİ

ÇYDD	: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
KADEM	: Keçiören Kadınların Eğitimine Destek Merkezi
KADER	: Kadın Adayları Destekleme Merkezi
KEÇMEK	: Keçiören Belediyesi Meslek Edindirme Kursları
KEDEM:	: Keçiören Belediyesi Eğitime Destek Merkezi
KOSGEB	: Küçük ve Ortak Ölçekli Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSGM	: Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü
OSİAD	: Ostim Sanayici ve İşadamları Derneği
OSTİM	: Organize Sanayi Bölgesi
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOGEM	: Toplumsal Gelişim Merkezi
YAYED	: Yerel Yönetim Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği
YENİMEK	: Yenimahalle Belediyesi'nin Meslek Edindirme ve Hobi Kursları

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

İnsanlık tarihi her zaman insanın, yaşamının ve ona ait unsurların değişimleriyle dolu olmuştur. Ancak özellikle son 200 yılda insanlık, kendi tarihini geride bırakan bir değişim ve yenilenme çağı yaşamıştır. Modern çağ ve bugün içinde yaşadığımız bilgi çağı artık insan, kültür, aile, toplum gibi insana dair her unsuru farklılaştırmış ve yeni bir forma getirmiş bir zaman dilimidir. Bazı olgu ve kavramlar bu değişimler kapsamında yok olmuş, bazıları değişmiş ve güncellenmiş ve bazı yeni kavram ve olgular doğmuştur. İnsanlık tarihinde değişim her zaman yaşamın bir parçası olmuştur. İçinde bulunduğumuz bu hızlı değişim zamanı, en çok bilim, bilgi, bilişim, teknoloji ve kitle iletişim araçlarında yaşanan ilerlemeyle diğer çağlardan ayrılmaktadır. Bu alanlarda yaşanan hızlı ve köklü değişim ve yenilikler, pek çok unsurla birlikte toplumları, toplumsal yapıları, toplumsal ihtiyaç ve sorunları da etkilemiş ve etkilemektedir. Hızla değişen bu zaman diliminde yaşantılar ve ihtiyaçların değişmesi en temel kaynak olmak üzere yönetim anlayışları ve kamu politikaları da değişmiştir. Her faktörün hızla değiştiği, yok olduğu ve doğduğu bir ortamda toplumlar ve yapıları bile hızla dejenere olmuşken toplumları yönetmek için kullanılan yaklaşımların aynı kalması beklenen bir sonuç değildir. Özellikle son yüz yılda devletlerin yönetim rejimleri bile köklü olarak değişebilmiştir. Bu bağlamda insanlara verilmesi gereken hizmetler, hizmet ihtiyacına bağlı olarak yerel yönetimlerin verdikleri hizmetler ve hizmet etme biçimleri de değişikliğe uğramış ve yer yer yeni kavramları bünyesine katmıştır. Türkiye de diğer dünya ülkeleri gibi büyük değişim dalgasından payını almıştır. Özellikle 1980'ler ve 1990'lar Türkiye ve dünyada yeni bir değişim dalgasının yayıldığı yıllar olmuştur. İhtiyaçlar ve taleplerde değişim yaşanmaya başlamıştır. Kamu veya özel sektör işletmesi fark etmeksizin tüm kurumlar yenilenmiş ve değişmiştir. Çünkü modern çağ tüm kurum ve kuruluşlara ki bunlara devletler de dahil yepyeni bir silüet kazandırmıştır.

Modern çağ ve bilişim, kitle iletişim alanındaki yenilikler yerel yönetimlere hizmet ve yönetim anlayışında farklılaşma olarak etki etmiştir. Belediyeler ise yerel yönetimlerin hizmet aracı olan kuruluşlardır. Hizmet ve yönetim anlayışındaki değişim ve yenilikler belediyeleri de doğal olarak yenilemiş ve değiştirmiştir. Bu yeni zaman dilimi tüm zamanlardan farklı olarak odağına insanı yerleşirmiştir. Bu nedenle de belediyelerin hizmet odağı da insan ve ihtiyaçları olmuştur. İnsan odaklı yönetim perspektifiyle çevre, temizlik, su, imar, alt yapı, parklar, bahçeler, yürüyüş yolları, vb. hizmetler, belediyenin halkına temin ettiği ve sunduğu temel hizmetler ve belediyenin asli görevleri haline gelmiştir. Modern çağın insan odaklılığıyla birlikte devletler “sosyal devlet” kimliği kazanmış ve belediyeler de bunun yansıması olarak sosyal faydaya odaklanması gereken kurumlara dönüşmüşlerdir.

1990 yılından itibaren yapılan belediye hizmetleri sosyal politika anlayışı gözetilerek hayata geçirilmiştir. Dar alandaki sosyal politika anlayışından geniş alanda sosyal politika anlayışına evrilme, beraberinde belediye hizmetlerinin toplumun her kesimine ulaştırılma gereğini getirmiştir. Aynı zamanda belediyelerin hizmet alan ve çeşitliliğini de artırmıştır. Böylece belediyelerin hedefi artık toplumun her kesimine ihtiyacı olan hizmeti sunmak olarak güncellenmiştir. Bu bağlamda en dikkat çeken husus “dezavantajlı kesimler” belirlemesidir. Geniş alanda ve anlamda sosyal politika anlayışı ile kadın, çocuk, engelli, yaşlı, yoksul ve ihtiyaç sahibi kişiler toplumsal hizmetlere ulaşmada avantaj sahibi olmayan kimseler olarak tanımlanarak belediyelerin hizmet kapsamına alınmıştır. Böylece belediyeler, çocuk yaşlı, kadın, engelli vb. ihtiyacı olan gelişimsel unsurlara ulaşmak konusunda sıkıntılı olan kesimlere hizmet sunmaya başlamıştır.

Son yıllarda, özellikle son yirmi yıldır kadın ve kadın hakları oldukça sık gündeme gelen konulardır. Kadınlar, insanlık tarihi içerisinde hemen her zaman hakları için mücadele veren kesim olmuşlardır. Ancak insana dair her unsurun yeniden anlam kazandığı bir çağın ortalarına gelindiğinde dahi kadının hala ilkel muameleler görüyor olması kabul edilemediğinden, kadın konusu yıllardır gündemden düşmemektedir. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kadına dair sorunlar çok daha fazla ve çözüm çabası ise çok daha azdır. Belediyelerin sosyal hizmet, sosyal fayda ve sosyal politika anlayışlarına göre hizmet eder hale gelmesi, belki de en çok kadını ilgilendirmektedir. Çünkü kadın, dezavantajlı toplumsal grup içinde ele alınmaktadır ki dezavantajlı konumdadır da. Ancak, çocuklar kendilerini koruyacak tecrübe ve yaşam bilgisine sahip olmadıkları için yetişkinler arasında

dezavantajlıdır. Yaşlılar, beden ve zihnen kendi bakımlarını yapmakta zorlandıkları için dezavantajlı grup içindedirler. Engelli bireyler bir şekilde toplumsal alanda tam etkin olamadıkları için dezavantaja sahiptirler. Fakat kadın, herhangi bir dezavantaj getirecek unsura sahip olmadan, yalnızca cinsiyetine bağlı olarak ve üstelik, ülkeyi ve dünyayı oluşturan insan nüfusunun yarısını meydana getirdiği halde dezavantajlı grup içerisinde yer almaktadır. Sosyal politika ve hizmetlerin amacı ise kadına sadece destek olmak, yardım etmek ve korumak değildir. Kadını, sahip olmaması gereken dezavantajlardan sıyırmaktır asıl amaç. Çünkü kadını dezavantajlı duruma sokan da yine toplumsal sistemler, yerleşik algılar ve yanlısımlardır. Kadınlar, kendilerine atfedilen toplumsal cinsiyet rol, davranış ve kalıplar sebebiyle yaşamın pek çok alanında ağır sorumluluklar almakta, yaşayabilmek için büyük bedeller ödemekte ve farklı muamelelere maruz kalmaktadırlar. Sadece cinsiyetlerine bağlı olarak engellenen kadınlar; kendilerine atfedilen rol, görev, yaşam alanı, sorumluluk ve davranış kalıplarına göre yaşamaya zorlanmaktadır. Kadın, toplumda dezavantajlı konumdadır fakat bu, kadının sahip olmadığı herhangi bir beceri veya yetenekten kaynaklı değildir. Kadın dezavantajlıdır çünkü dezavantajlı konuma getirilmiştir. Kadının nasıl davranması gerektiğine yönelik olarak hala belirlemelerde bulunmakta, nerede ne zaman nasıl olması gerektiği sosyal ve toplumsal alanlarda tartışmalara konu edilmektedir. Kadın, yetişkin bir bireydir ve nerede, ne zaman, nasıl davranacağına kendisi karar verebilir, vermelidir. Ancak toplum yüzyıllar boyu kadına atfettiği anne, eş, eve bakan kişi, ücretsiz ev işçisi gibi rollerle kadını sürekli değiştirmeye, yönlendirmeye ve alanını kısıtlamaya çalışmaktadır. Ataerkilliğe bağlı olarak erkek sürekli para, güç ve kadının sahibi gibi güç timsali olarak lanse edilmekte ve kadın da onun bir tamamlayıcısı gibi gösterilmektedir. Kadın cinsel kimliği sürekli aşağılanmakta ve kadın birey kimliğinden önce cinsel kimliğiyle muamele görerek ikincil insan gibi uygulamalara maruz kalmaktadır. Tüm bu hususlar, sosyal alanlar, toplumsal alanlar, çalışma yaşamı ve özel yaşamda geçerli olan ikincilleştirme, dışlama ve dezavantajlı konuma getirmeyi sürekli kadına yaşatmaktadır. Yani kadın, yalnızca belli bir yaşamsal alanda dezavantajlı değildir. Yaşamın her alanında kadın, yalnızca cinsiyetine bağlı olarak sürekli bir dışlamayla karşı karşıyadır. Toplumda, sosyal hayatta, iş yaşamında ve özel hayatında toplumsal cinsiyet algısına bağlı olarak gelişen bu sorunlar kadınların sosyoekonomik bakımdan geri kalmasına neden olmaktadır (Tunç, 2016: 12-23). Belediyeler, bahsi geçen bu hususlara bağlı olarak

kadını dezavantajlı toplumsal grup içinde değerlendirir ve sosyal hizmet anlayışının odağına kadını yerleştirir. Kadının haksız kaynaklara bağlı olarak yaşadığı bu dezavantaj, belediyelerin kadına yönelik hizmet alanlarını ve hizmet çeşitlerini genişletmesini sağlamıştır. Kadınlara yönelik kurslar, kadın sığınma evi, kreşler, gündüz bakım evi, kadın istihdamına yönelik hizmetler vb. belediyelerin verdiği hizmetler bünyesine dahil edilmiştir.

Çalışmada sosyal politika dar anlamda ve geniş anlamda ele alınmış, sosyal politikanın tanımı ve tarihçesi incelenmiştir. Sosyal politikada yaşanan değişimin belediyelere yansımalarının yarattığı etkiler ve kadın odaklı hizmet misyonunun anlaşılabilirliği adına Türkiye'nin belediyeçilik tarihine kısa bir şekilde yer verilmiştir. Türkiye'de ön plana çıkan belediyeçilik anlayışları sosyal ve toplumsal belediyeçilik anlayışlarıdır. Bu anlayışların başlama süreçleri, ilkeleri, benzer ve farklı yanlarının bilinmesi kadın odaklı hizmet ve sosyal politika kavramlarının iyi anlaşılması hususunda kritik önem taşır. Toplumsal ve sosyal belediyeçilik kavramlarının iyi anlaşılması amacıyla; toplumsal belediyeçiliğinin ilkeleri, katılım ve demokrasi, üretici tüketimi düzenleyici, birlikçi ve bütünlükçü, kaynak yaratıcı belediyeçilik ilkeleri ile; sosyal belediyeçilik sosyal devlet, sosyal yardım, sosyal hizmet, kültür ve eğitim hizmetleri bağlamında ele alınmıştır. Belediyeçilik anlayışlarının karşılaştırılması önemli bulunmuştur. Bu çalışma, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin belediye hizmetlerinde, sosyal politika ile nasıl yeniden üretildiğini ortaya koymayı ve açıklamayı amaçlamaktadır. Araştırmada şu sorulara cevap aranmaktadır.

- Belediye hizmetlerinde kadın konusu nasıl işlenmektedir?
- Belediye hizmetlerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği nasıl yeniden üretilmektedir?
- Belediye hizmetlerinde yer alan kadın konusu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine katkı ve rolü var mı?

Araştırmadaki belediyeler sosyal hizmet, kültür, eğitim hizmetleri bakımından sınırlandırılmıştır. Hizmetler 2015-2019 yılları arasında sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM SOSYAL POLİTİKA VE BELEDİYE

2.1. SOSYAL POLİTİKA KAVRAMI

Günümüzde popüler olmaya başlayan literatürde karşımıza çıkan sosyal kelimesi günlük dilde toplumla ilgili, toplumsal anlamda kişilerin, bireylerle arkadaşlarla olan ilişkisini anlatmak için kullanılmaya başlandı. Sosyal kelimesi kişilerin aileleri, akrabaları, komşuları ile olan ilişkilerini anlatmak için günlük dilde tercih edilmeye başlanmıştır. Kişinin çevresiyle olan ilişkisini anlatırken kişinin dışı dönük ve sosyal olduğunu ifade etmek için de kullanılır.

Sosyal kelimesi zamanla politika ile birlikte kullanılmaya başlanmıştır, devletin ve kurumların belirli bir hedefe ulaşmak için ya da grupların karşılaştığı sorunları, önlemek, ya da yardım almalarını sağlamak amaçlı devletin ya da kurumların politikalarını anlatmak için kullanılmaya başlanmıştır.

19. yüzyılda gerçekleşen sanayi devrimi ve işçi mücadeleleri sonucu olarak ortaya çıkan sosyal politika kavramı, ortak arkadaş, yoldaştan türeyip Latince kökenli bir kelime olan “*Socius*”, devlet ve şehirden türeyip Yunanca “*polis*” anlamına gelen politika teriminin kökeninden politik kelimesinden doğmuştur. Sosyal politika kavramı, ilk kez 19. yüzyılın ikinci yarısında Alman düşünür Wilhelm Heinrich Riehl tarafından kullanılmıştır (Seyyar, 2011:6).

Politika, belirli hedeflere ulaşabilmek için devlet ya da gruplar tarafından izlenen yol, yollar ya da alınan kamusal kararlar ve uygulamalar bütünüdür. Sosyal politika önceleri iktisat politikası içinde yer alırken zamanla iktisat politikasından ayrılarak bağımsız bir bilim dalı haline gelmiştir. İktisatçı Gerhard Kessler, sosyal politikanın iktisat politikasından ayrı ve bağımsız bir disiplin konumuna gelişini “iktisadi faaliyetlerde bulunmak hiçbir zaman sosyal yaşamın en son amacını oluşturmayıp daha yüksek insani hedeflere varmak için ancak bir araçtır” sözleriyle vurgulamıştır. Buna karşılık, sosyal politikanın önemli bir hedefi olan sosyal adalet devleti onunen yüksek ve en son amacını oluşturur (Güven, 2013:19-20).

Bireylerin sosyal refahından, sosyal adaletinden, güvenliğinden bireylerin toplumsal eşitlik için düzenini sağlamak devletin yükümlüdür. Bu düzeni sağlarken sosyal politikayı bir araç olarak kullanmaktadır. Devlet toplumsal düzenin devam edebilmesi için adaletin, iktisadın, gelirin kişi başına adil dağıtılması, refah düzeyinin artması için belirli kural ve önemleri almakla yükümlüdür.

Sosyal Politikalar Sözlüğünde sosyal politika; bir ülkede yaşayan tüm bireyler için özellikle de bakım ve korunma gereksinimi olanlar için geliştirilen koruyucu, güçlendirici, sosyal adalet ve eşitliği sağlayıcı hizmetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Doğan, 2012:12). Toplumda dezavantajlı gruplar için devlet, yerel yönetimler, gönüllü kuruluşların da desteği ile dezavantajlı grupların yaşamlarını sürdürebilmeleri için ya da daha kaliteli yaşam sürdürmeleri amacıyla sosyal politika hizmetlerinden yararlanmaktadırlar. Bu hizmetler işsizlere, yoksul, hasta, yaşlı, engelli, kadınlara yönelik yapılan hizmetlerdir. Bu hizmetler sosyal yardım, sosyal hizmet, eğitim, sağlık gibi koruyucu ya da önleyici olabilir. Sosyal politika kavramının öz olarak dezavantajlı grupların devlet ve devlet organları tarafından korunması ve desteklenmesi olduğu anlaşılmaktadır. Dezavantajlı grup içerisinde kadınlar ise kendilerine yüklenen toplumsal cinsiyet rollerinden sosyal yaşamda ve iş yaşamında maruz kaldıkları ikincil uygulamalara kadar en kalabalık grubu oluşturmaktadır. Bir toplumda nüfusun yarısını oluşturan bir cinsin dezavantajlı grup içerisinde yer alması, kadına bağlı olan her unsurun da negatif etkilenmesini doğurmaktadır. Örneğin üzerine yıkılan ücretsiz aile işçisi rolüne bağlı olarak hem çalışıp hem çocuğuna bakan kadın, çeşitli engelleme ve zorluklarla karşılaştığında bu şartlar, çocuğun da dezavantajını meydana getirmektedir. Çocuğun faydalanması gereken bakımevi, kreşler, çocuk bakım hizmetlerinin olmayışı veya eksik oluşu kadın dezavantajından kaynaklanan çocuk dezavantajıdır. Kadınlar, aileyi, çocuğu ve işi bir öncelik sıralamasına tabi tutmak durumunda kalmaktadırlar. Bu sıralamada önceliğe ailesi veya çocuğunu koymayan kadın ise neredeyse toplumdan aforoz edilmekte ve her fırsat ve her arenada yoğun eleştirilere maruz kalmaktadır. Dezavantajlı toplumsal ve sosyal gruplar içerisinde kadınlar kalabalık bir grubu oluşturmaktadır ve kadın dezavantajı diğer grupların dezavantajına belli noktalarda kaynaklık etmektedir (Butler, 1990: 53). Bu bağlamda sosyal politika kavramı kadını koruma ve destekleme ile kadına cinsiyetler arası eşitliği sağlamak yönündeki hizmetleri vermekten ayrı düşünülemez bir olgudur.

Bir başka tanımda sosyal politikanın diğeri bir özelliği vurgulanmıştır. Bu tanım sosyal politikayı, toplumsal düzenin tabii bir düzen olmayıp insanlar tarafından oluşturulduğu fikri genel kabul görmeye başladığı andan itibaren daha adil, daha yaşanılabilir sosyal düzenin oluşması için yapılan çalışmalar sonucu oluşan kurallar bütünü olarak görmektedir (Tokol ve Alper, 2015: 1).

Toplumların ekonomik, sosyal, siyasal yapılarında köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Toplumsal yapıdaki bu tarihsel ve sosyal değişimlerle birlikte sosyal politika siyasal bir kavram olmaya başlamıştır. İlk insandan günümüze kadar insanların birlikte yaşama çabasının hayata geçtiği her coğrafyada sosyoekonomik dengenin korunmasına yönelik insan merkezli bir anlayış ortaya çıktığı görülmektedir. Günümüz toplumlarında sorunların bireyselliğinden çok durumu toplumsal oluşu yaygın olarak kabul görmektedir. Sermayenin bölüşüm kavgası, sınıf mücadelesi ve üretim araçlarının mülkiyet hakkının sahipliği üzerinden stratejiler geliştirilmesi ile sanayinin hâkim olduğu çalışma ilişkilerinin yarattığı devrimin sonuçları, sosyal politikaların oluşmasını sağlamıştır (Kocakaya, 2017: 42). Sanayileşme süreci ile birlikte işçi ve işveren arasında yapılan sözleşmeler sonucunda işçiler oldukça zor durumda kalmışlardır. İşçinin aldığı ücretlerin giderek düşmesi işçilerin örgütlenmeleri ve ekonomik ve siyasal güç haline gelmeye başlamasıyla nihayet bulmuştur. Bundan dolayı devleti idare eden, yöneten kişiler işçilerin sigorta talepleri, ücretlerin yükseltilmesi gibi isteklere cevap verebilmek için politikalarında değişiklik yapmak zorunda kalmışlardır.

Toplumların bu sosyal, ekonomik ve siyasal dönüşümünde kadının toplumsal ve ekonomik dönüşümü de önemli bir olgudur. Özellikle Sanayi Devrimi, Dünya Savaşları, Küreselleşme, Modernizm gibi tüm dünyada dalgalar halinde yenilenmeyi getiren köklü olaylardan kadınlar, kadının temsili, toplum içerisindeki yer ve rolü de büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu noktada en çok tartışılan konulardan biri ise şüphesiz, değişimlerle birlikte değişen yönetsel ve siyasi politikaların kadınların durumunu görmezden gelmeleri veya kadına yönelik politika güncellemesinin daima belli hadise ve baskılardan sonra zoraki olarak yapılmasıdır (Tunç, 2016: 16). Örneğin; kadına yönelik “pozitif ayrımcılık” konusu gündemdeki sürekli konulardan biridir. Kadınların değişen yaşam şartları ve dünya düzeni ile birlikte değişen sosyal politikadaki yerinin doğal olarak verilmesi gerekirken kadın sürekli göz ardı edilmiştir. Bu ihmal ile birlikte kadının dezavantajlarını gidermek amacıyla kadına pozitif ayrımcılık tanıma stratejisi ortaya atılmıştır.

Özellikle Türkiye'de son yıllarda, tartışılan, yasal düzenlemelere konu olan pozitif ayrımcılık olgusu bir sosyal politika olarak kadına hakkını veren bir yaklaşım mıdır? Kadın, insan olduğu için cinsiyetinden önce belli haklara sahiptir. Pozitif ayrımcılık ise kadının zaten hakkı olan hususların ona özel avantajlar gibi sunulmasıdır. Pozitif de olsa bu ayrımcılığın bir başka türüdür. Bu hususta makul olan ise kadının cinsiyetinden önce insan olarak belli haklara sahip olduğunun kabul edilmesidir. Pozitif ayrımcılığın neden kadına yönelik dezavantajı körüklediği bu çalışmanın konusu değildir. Kadına yönelik hakların olaylı ve baskılar sonucu ancak gündeme gelebildiğinin yakın bir örneğidir yalnızca. Zaman içerisinde yaşanan değişimlerle birlikte, yöneticiler halklarına karşı gösterdikleri halka yönelik yönetim şekillerinde, yaklaşım, liderlik, politika ve stratejilerinde değişimler yapmak durumunda kalmışlardır. Sosyal politika kavramı da bu değişimlerle birlikte yenilenmiş ve gelişmiş bir kavramdır. Öz olarak toplumdaki dezavantajlı grupların korunması, desteklenmesi ve eşitleyici çabalar gösterilmesini ifade eder. Bu noktada da kadın ve kadın dezavantajıyla yakından ilintili bir kavram niteliği taşır.

Zaman içinde sosyal politika kavramı, “sosyal siyaset,” “sosyal ekonomi” “toplumsal politika”, “çalışma ekonomisi”, “endüstri ilişkileri”, “refah politikası” gibi değişik biçimler almıştır (Tiyek, 2012:55). Sosyal politika kavramını tanımlarken toplumun ilişkide olduğu diğer bilim dallarını kapsayacak bir tanım ve içerik belirlenmesi önemlidir. Çünkü sosyal politika yaşayan bir alandır ve konusu itibari diğer bilim dallarıyla etkileşim hâindedir. Bu kapsamda sosyal politika, ekonomi, siyaset, sosyoloji, hukuk gibi birçok bilim dalının bir araya geldiği bir alan olarak incelenir (Koray, 2012: 22-23). Politikayı belirleyen yöneticiler, halkın talepleri karşısında siyaset, hukuk, sosyoloji alanlarında uygun politikalar geliştirerek daha güvenli, huzurlu, mutlu ve refah düzeyi yüksek bir toplum oluşmasını hedeflemişlerdir.

Sosyal politika kavramının değişik anlamlara karşılık gelmesi sosyal politikaya yeni tanım bulmaya çalışan sosyal bilimcileri zorlamıştır. Kavram, genel olarak iki farklı şekilde ifade edilir hale gelmiştir: Kıta Avrupa'sında “sosyal politika” olarak kullanılırken, Kuzey Amerika'da daha çok “sosyal refah politikası” olarak kullanılmıştır (Aydın, 2008:24). Kavramın; sosyal politika ve sosyal refah politikası şeklindeki iki farklı kullanımının toplumsal ihtiyaçların ve bu ihtiyaçlara cevap vermedeki farklılıkların bir sonucu olduğu söylenebilir.

Sosyal politikanın amaçlarından biri, sosyal bütünlüğü parçalama eğilimi gösteren zıtlıkların, gerginliklerin ve çatışmaların barışçıl yollarla çözümlenmesine yönelik ve toplumdaki farklı tarafların ortak noktada buluşmasını sağlayan politikalar üretmektir (Tokol ve Alper, 2015:5). Farklı sınıflardan oluşan toplumların ekonomik güçleri, sosyal statüleri, gelişim düzeyleri gibi göstergelerinin eşit olmayışı gerginliklere ve çatışmalara sebep olur. Toplumda huzursuzluk, çatışma düzensizlik gibi barışçıl olmayan davranışlar oluşur. Bunları çözebilmek için barışçıl yollarla sosyal politika devreye girer ve bu problemleri çözmeye çalışır.

Toplumda ortaya çıkan sınıflar arası adaletsizlikleri, dengesizlikleri, incelemek için toplumun refahı ve toplumsal barışın sağlanması için toplumda yer alan sosyal sorunları sosyal politika inceler. Bu politikalar düzeltici ve denge sağlayıcı bir düşünce ve prensipler doğrultusunda hareket eder (Talas, 1992 :19). Sanayi Devrimi ile ortaya çıkan ekonomik sebeplerden dolayı işçilerin çalışma koşullarındaki olumsuzlukları gidermek, haklarını korumak amacıyla yapılan çalışmalar sosyal politikanın tarihsel sürecini başlatmıştır. Anlaşıldığı üzere sosyal politika kavramı tarihsel köklerini Sanayi Devriminin meydana getirdiği değişimlerden ve işçi sınıfının kuvvetlenmesinden alır.

Sosyal politikanın bir başka amacı da endüstrileşme ve kentleşme nedeniyle ortaya çıkan iş kazası, hastalık, işsizlik, yaşlılık gibi sorunlara karşı işçileri korumak ve onlar için bazı önlemleri hayata geçirmektir. Endüstrileşme ve kentleşme sonucunda toplumda kaotik birtakım olaylar yaşanmaya başlamıştır. Toplumsal çatışmanın tırmanması, devletin büyük anlamda siyasal ve ekonomik anlamda büyümesi gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Endüstrileşen, kentleşen ve proleterleşen toplumlarda toplumsal çatışmaların artmasına oluşmasına yol açmıştır (Koray, 2012:27). Devletin sosyal politika kapsamında işçiler için; işçi sınıfı mücadelesi ile alınan haklar, sendika kurma, toplu pazarlık ve grev hakkı önlemleri işçilerin hakları geliştirmiştir. Endüstride çalışan kişiler iş kazaları, işsiz kalma, hastalık, gibi sorunlar yaşayabilmektedirler. Çalışma koşulları sebebiyle yaşadıkları bu sorunları çözebilmek adına politikalar üretilmiştir. Sanayi Devrimi toplumsal, ekonomik, sosyal ve siyasal alanda dünya genelinde yarattığı etkilerle bilinmektedir. Sosyal politika da Sanayi Devrimi sonrasında işçi sınıfının önemi, sahip olması gereken belirli sosyal ve ekonomik hakları yönlendirmek ve sağlamak maksadıyla ortaya çıkmıştır. Gerek devlet yöneticileri gerekse sermaye sahibi özel sektör yöneticileri işçilerin çalışma kaynaklı hak ve güvencelerini ilk etapta vermeye gönüllü

olmamıştır. İşçiler, çeşitli grev ve etkinliklerle bu hakları kendileri kazanmışlardır. İşçilerin önem kazanması, belli haklar talep etmesi ve yaptırımların başlaması yöneticileri bir yönetim politikası bulmaya itmiştir. Böylece özellikle kamusal yönetim alanlarında sosyal politika kavramı ortaya çıkmıştır.

Sanayi Devrimi, işçi sınıfının önem kazanması ve hak talep etmesi ve sosyal politika kavramının ortaya çıkması akabinde gelişen ve değinilmesi gereken önemli bir konu “8 Mart 1857 New York Büyük Direnişidir.” Bu direniş sanayi sektöründeki yenilik ve gelişmeler Sanayi Devrimi olarak adlandırılmaktadır. Bu tarihlerde yaşanan değişimlerin ardından işçi sınıfının güç kazanması toplumsal, ekonomik ve sosyal alanlarda yenilenmeyi de beraberinde getirmiştir. Sanayi Devriminin başlangıcından tam yüzyıl sonra ise işçi kadınların hak arayışı olaylı bir şekilde vuku bulmuştur. İşçi kadınlar, uzun çalışma saatleri ile erkeklerle yaptıkları aynı işlerin daha düşük ücretten verilmesine itiraz ederek o güne dek yapılan en büyük kadın eylemine imza atmışlardır. New York'ta dokuma sektöründe çalışan 40 bin işçi kadın, çalışma saatlerinin düşürülmesi ve eşit işe eşit ücret talebiyle greve başlamıştır. Kadın işçilerin isteklerine kulak vermek yerine polis ve işverenler ise binlerce işçi kadını fabrikaya kilitlemiştir. 129 kadın işçi, polis ve işverenin kitleleme eylemi sırasında çıkan yangına bağlı olarak yanarak fabrikada ölmüştür. Grevde ölen kadın işçilerin cenaze törenine yaklaşık 100 bin kişi katılmış olmasına rağmen ise ABD basını bu olaya yer vermemiştir. 1857'deki Olayın ardından 1910 yılında Kopenhag'da gerçekleştirilen İkinci Enternasyonal'e bağlı Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda kadın ve emek mücadelesi ele alınmıştır. Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nden Clara Zetkin, bu konferansta yaptığı konuşmada kadınlar için bir mücadele günü belirlenmesi gerektiğini öne sürmüştü ve önerisi kabul edilmiştir. o günden sonra kadınların “eşit işe eşit ücret” talebi ve çalışma koşullarındaki iyileştirme isteği için başlattığı grev, emekçi kadınların hak mücadelesinde bir dönüm noktası olmuştur. Kadınların sosyal, siyasal ve ekonomik hak arayışı bu ilham veren acı olayla etkinliklere dökülmeye başlamıştır. Böylece İlk Uluslararası Kadınlar Günü 1911 yılında gerçekleştirilen bir yürüyüş ile yapılmıştır. Akabindeki gelişmelerle birlikte kadınlar, sosyal, siyasal ve ekonomik alandaki haklarını elde etmeye başlamıştır. Günümüzde hala 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kutlanmaya devam etmektedir. Dünya genelinde sosyal politika kavramına kadınlar cephesinde yaşanan bu kritik olaylar önemli ölçüde yön vermiştir. Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmayı talep etmeleri çok zorlu mücadeleler

vererekendikleri sonuçlardır. Yöneticiler, kitleler ve dalgalar halinde gelişen bu olayları durduramadıkları ve göz ardı edemedikleri için kadınlara, haklarını vermek durumunda kalmışlardır. Doğal olarak sosyal politika kavramı da bu gelişmelerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Özellikle 1990'lı yıllara gelindiğinde ağırlık kazanan sosyal devlet algısıyla birlikte kadınlara yönelik sosyal hizmetler önem kazanmıştır.

Kapitalist sanayileşme sonucunda oluşan problemleri çözebilmek adına devlet işçilere öneriler sunmuştur. Bu öneriler sanayide çalışan kişilerin hakkını korumayı hedeflemiştir. Toplumda refah ve huzurun aynı anda olmasını hedefleyen ve bu eksende gerek çalışma yaşamında gerekse toplumsal yaşamda karşılaşılan sosyal sorunlara yönelik çözümler üretmeyi amaçlayan sosyal politika, literatürde dar ve geniş anlamda ele alınarak incelenir. Sanayi Devrimi ile ortaya çıkan kapitalist sanayileşme ve işçi ve işveren arasında yaşanan emek ve sermaye arasındaki dağılımın adaletsiz bir şekilde dağıtılması sonucunda işçi sınıfı mücadelesi ile alınan haklar dar anlamda sosyal politikanın çıkış noktasıdır. İşçi ve işveren ilişkisinde yaşanan olumlu gelişmeler sonucunda. Sosyal politika sadece belli bir kısmın sorunlarıyla değil bütün toplumun sorunlarıyla kadın, engelli, genç, yaşlı, çocuk gibi. Toplumun bütün gruplarına ulaşmayı hedeflemiştir. Böylelikle geniş anlamda sosyal politika kavramı oluşmuştur. Dar ve geniş anlamda sosyal politika kavramları daha detaylı şekilde ele alınacaktır.

2.1.1. Dar Anlamda Sosyal Politika

Dar anlamda sosyal politika sanayi devrimi ile birlikte işçi ve işveren arasındaki gelir dağılımındaki adaletsizlikten dolayı ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla belli bir sınıfın sorunuyla ilgilenilmiştir. Dar anlamda sosyal politika; işçi, işçi sınıfı, işveren, işgücü piyasası arasındaki dengeyi ve barışı sağlamak ve sosyal devlet, sosyal refah, sosyal adaleti tesis etmek amacıyla bir dizi önlemler geliştirmiştir.

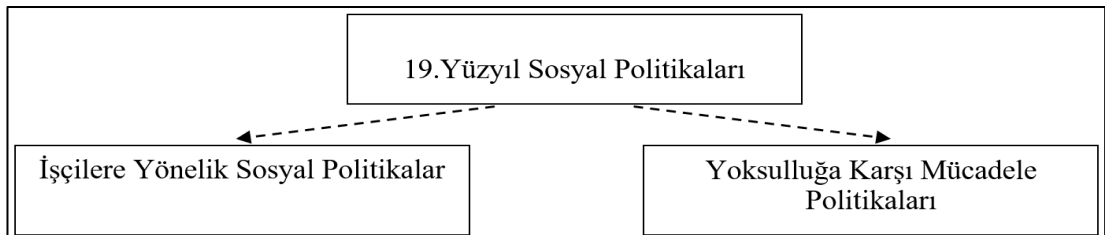
Sosyal politika kuramı 18. ve 19. Yüzyılda gerçekleşen Sanayi Devrimi ile paralellik gösterir ve buna dair tartışmaların ortaya çıkışı kapitalist ekonomik düzende birçok anlamda sefaletin, emek ve sermaye arasındaki çatışmaların da yaygınlaştığı bir dönem olarak değerlendirilebilir. Kapitalist düzenin getirdiği emek ve sermaye arasındaki eşitsiz dağılım, sınıfsal çatışmaların artışına da yol açmıştır. Sosyal politika ise bu çatışmalara çözüm önerileri sunmuştur. Bu bağlamda çıkarları

uyuşmayan sınıflar arasındaki çatışmaları önleyerek toplumsal uyumu sağlamak gayesinde olmuştur (Seyyar, 2011:12).

Kapitalist sistemin getirdiği ekonomik düzensizlik işçi ve işveren arasında ekonomik anlamda ve işçi hakları konusunda ciddi problemler doğurmuştur. Kentleşme ve sanayileşme sonucu doğan iş kazaları, işsizlik, yoksulluk, hastalık gibi sorunlarla işçileri korumaya yönelik yapılan önlemler (Şenkal, 2011: 26), Dar anlamda sosyal politikanın amaçları olarak ifade edilmiştir. Sosyal politika, işçi sınıfına ve onun çok temel sorunlarına yönelik dar anlamda, sınırlı ve belirli amaçlı bir politikadır (Koray, 2012:27).

Ekonomik açıdan birbirine bağlı olan kişilerin sermayedarlara karşı korunması ve sömürülmelerinin önlenmesi, sınıflar arasındaki denge ve uyumun oluşturulması, hak ve özgürlüklerin ihlal edilmemesi devletin hazırladığı sosyal politikalarca sağlanmaktadır. Bu açıdan işçilere yönelik sosyal politikalar (sosyal sigorta sistemi) aynı zamanda yoksulluğa karşı mücadele politikalarıdır.

Sanayi Devrimine Batı Avrupa Ülkelerinde ve özellikle Almanya'da 19. Yüzyılın ikinci yarısında sonra ortaya çıkan işçi ve sermaye arasında oluşan sorunları gidermek, işçileri ve işçi emeğini korumak, sermayenin baskın gücüyle ortaya çıkacak olan sınıf çatışmalarını önlemek, düzeninin devam etmesini sağlamak dar anlamda sosyal politikanın amaçlarındandır. Sanayi Devrimi ile ekonomik ve toplumsal yaşamda emeğiyle geçinmek zorunda kalan kişilerin ortaya çıkan sorunlarını kurumsal anlamda ele alan sosyal politika disiplini, iktisadi düzenle ortaya çıkan çıkar çatışmalarını gidermeye yönelik yapılan politikaları içerir. Sosyal politika, işçi (proletarya) ve işveren (kapitalistler) arasındaki uyumsuzlukları gidermeye çalışan ve taraflar arasında uyum sağlamaya dönük politikalar bütünüdür. 1872 yılında Alman Sosyal Siyaset Derneği'nin kurulmasıyla kavram geniş bir sahaya yayılıp, iktisat alanında bilimsel bir kavram olmaya başlamıştır (Seyyar, 2011: 12-25).

Şekil 2.1. Sosyal politika

Kaynak: Seyyar, 2011:15

Sanayi Devrimi ile başlayan işveren ile işçi arasındaki problemler giderek artmıştır. Bu problemlernüfus artışı, makineleşmenin artması ile birlikte kitlesel işsizlik, işçilerin aynı nitelikte olmaması, çalışma saatleri ve çalışma koşulları sanayi devrimi ile başlayan ve akabinde hızla artarak devam eden işveren ile işçi arasındaki problemler olmuşlardır. İşçi sınıfının mesleki örgütlenmeleri ve/veya kooperatifçilik hareketleri ile tırmanan sorunlara çözüm bulunmaya çalışılmıştır (Taşçı, 2017:25-30).

Dar anlamda sosyal politika anlayışı, sosyal ihtiyaçların ve önceliklerin farklılaşması neticesinde geniş anlamlı sosyal politika kavramına dönüşmüştür. Dar anlamda sosyal politika emek ile sermaye arasındaki sorunlar açısından konuyu ele alırken; geniş anlamda sosyal politikanın öne çıkardığı konular sosyal adalet ve sosyal refahı sağlamaktır. Her iki kavram da öz olarak toplumsal kesimler arasındaki dengesizlikleri ve sorunları çözmeye yönelik çözüm önerilerini barındırır. Sosyal politika kavramı, Sanayi Devrimi sonucu ortaya çıkan emek piyasası odakları arasındaki sorunların çözüm önerisi olarak ortaya çıkmış ancak zamanla kavramın kapsamı genişleyerek toplumsal kesimler ve gruplar arasındaki problemlerin çözülmesi ve barışın sağlanması sosyal politika ile ifade edilmeye başlanmıştır. Anlaşılacağı üzere geniş anlamda sosyal politika kavramı çok büyük bir perspektif ve kapsama sahiptir. Çalışmanın bir sonraki bölümünde toplumdaki sosyal dengeyi gözetirken Sanayi Devrimi öncesi ortaya çıkan sorunlar ve günümüzde ortaya çıkan sosyal sorunlara kadar toplumsal sorunlara eğilen sosyal politika kavramı geniş anlamda ele alınmıştır.

2.1.2. Geniş Anlamda Sosyal Politika

Geniş anlamda sosyal politika; toplumsal taleplerin, sorunların değişmeye başlamasıyla birlikte toplumun ihtiyaçları, talepleri ve ortaya çıkan sorunlarla şekillenmeye başlamıştır. Sanayi Devrimi ile başlayan dünya çapındaki dönüşümler modernite, bilişim teknolojilerindeki ilerlemeler, küreselleşme ve bilgi çağına geçişle birlikte bambaşka bir dünya yaratmıştır. Değişen dünya düzeniyle birlikte doğal olarak toplumlar, yaşam biçimleri, kültürler, insanlar, devletler, ekonomik sistemler ve insana dair her şey de köklü bir değişim ve dönüşüme uğramıştır. İnsana ait her unsurun değişmesi ve yenilikler, beraberinde sosyal ve toplumsal sorunların değişmesini de getirmiştir. Toplum, yaşam biçimleri, kültürler ve insana ait her şeyin değişmesi doğal olarak sorunları da değiştirmiş ve eski sorunlara yeni yönler

eklerken; önceden sorun olma ihtimali olmayan bambaşka sorunlar ortaya çıkarmıştır. Dünyaya ait her unsurun az ya da çok değişimi, sosyal sorunların değişimiyle birlikte sosyal politika kapsamında ele alınan sosyal gruplar ve sorunları da farklılaştırmıştır. Yeni çağ ile birlikte sosyal politika artık işçi- işveren sınıflarının sorunlarıyla meşgul olan dar kapsamlı bir kavramdan, toplumda yer alan bütün gruplarla ilgilenilmeye başlayan geniş perspektifli ve kompleks bir kavrama dönüşmüştür.

Sosyal politika 1945-1975 dönemi literatürde büyüme ve yayılma dönemi ile birlikte altın çağını yaşayan sosyal politika Keynes 'in öncülüğünde kurulan Keynesyen, Refah devleti anlayışı ile geniş bir anlam kazanmaya başlamış, bütün topluma ilişkin bir durum haline gelmiş, toplumda yer alan her bireyin sorunlarına çözüm bulmaya çalışmıştır. Geniş anlamda sosyal politikadan kasıt ekonomide olayların neticelerinin, toplum hayatındaki bütün etkilerinin ele alınmasıdır. Böylelikle sosyal politika bütün toplumu kapsayan bir bilim dalı haline gelmiştir (Güven,2013:14-15).

Sosyal refahı etkileyen ve refahla özdeşleşmekte olan her konu geniş anlamda sosyal politikanın konusu olmuş ve kapsamı içine girmiştir.Sosyal politika kavramını pek çok köklü değişiklik etkilemiştir. Bunlardan ilki tüm dünya düzeninde yeniliğin fitilini ateşleyen II. Dünya Savaşıdır. Kavram II. Dünya Savaşı'ndan sonra sadece bir sınıfa yönelik olmaktan çıkıp toplumun bütün kısımlarını kapsar bir forma bürünmeye başlamıştır. Dahası, yeni toplumların yeni sorunlarına çözüm üretecek bir merci ihtiyaç haline gelmiştir ve sosyal politika öz itibariyle bunun için var olan bir olgudur.Değişim ve dönüşümlerin ardındansosyal politikaların kapsamına dahil olan yeni alanları şu şekilde özetleyebiliriz.

- Sağlık hizmetlerinin her yurttaşa ulaştırılarak herkesin sağlık güvencesi altına alınması ve standardizasyonu,
- İstihdama ve niteliğine etki eden mesleki eğitim gibi uygulamaların artırılmasıyla istihdamı kolaylaştırıcı ve istihdamın niteliğini artırıcı önlem ve uygulamaların kullanılması,
- Kadına ve aileye odaklanan sosyal destek hizmetlerinin sunulması,
- Dezavantajlı toplumsal kesim ve gruplara yönelik belirli koruma sistemlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi,

- Kişi başına düşen net milli gelirin altında geliri olan ücretli-ücretsiz sosyal kesimlere yönelik refah politikalarının uygulanması (aile ödemeleri, sosyal transferler vb.)

Geniş anlamda sosyal politika aracılığı ile sosyal yardım, sosyal hizmet, eğitim, sağlık hizmetleri toplumun bazı kesimlerinde, sosyal hayatın tüm aşamalarında etkisini hissettirmektedir (Seyyar, 2011:15-16). Yani sosyal politika sosyal devletin hizmetlerini gerçekleştirmede aracı bir fonksiyon taşımaktadır.

Sosyal politika, sosyal problemlerin ortaya çıkmadan önce, gerekli tedbirlerin alınması için önleyici, düzeltici, koruyucu politikalar ortaya koymaya çalışır. Bu politikalar eğitim, istihdam, ücret politikaları gibi toplumun ihtiyacına cevap verecek hizmetler üretmek çabasıdır. Toplumun refahı ve sosyal barışın sağlanması için çözüm yollarının aranmasında bunlara dahildir (Talas, 1997:5). Toplumun temel sorunları ile ilgili çözüm yollarını üretmeye çalışır ve amacı sosyal devlet anlayışına erişmek ve toplumun bütün kesimlerine hizmetlerin ulaşılmasını sağlamaktır. Sağlık, eğitim, konut, sosyal güvenlik gibi toplumu ilgilendiren bütün sorunların çözümünü üstlenen sosyal devlet ve sosyal siyaset kapsamında ele alınan politikalar, geniş anlamda sosyal politikayı oluşturur (Seyyar, 2011:20).

Geniş anlamda sosyal politika kavramı ayrıca; toplumdaki sınıfsal ilişkilerde yaşanan dönüşümler ve çelişkiler karşısında devleti ve hukuksal düzeni ayakta tutmaya ve korumaya çalışan ve bu kapsamda toplumdaki bütün sınıfları içine alarak sınıf farkı gözetmeyen bir alan olarak tanımlanır (Talas, 1992:15-16). Sosyal sınıfların toplumsal yapı içinde, uyumlu bir şekilde yer almasını amaçlar. Sosyal politika işçi sınıfına yönelik bir politika olmaktan çıkıp sosyal eşitlik ve sosyal adalet temelli bir politikaya dönüşmüştür.

Toplumun ihtiyaçları ve sorunları değiştikçe sosyal politika uygulamalarının içeriğini genişleten, değiştiren birçok etmen söz konusu olmuştur. Sosyal politika koruyucu ve destekleyici önlemlerden, “pozitif ayrımcılık” denilen uygulamalara kadar çok sayıda politikaya ihtiyaç duyar. Çocuk, kadın, çevre hakları gibi birçok konu, insanlığın değişimiyle birlikte sosyal politikanın alanına girmiştir (Koray, 2012:31). Her yaşta insanların kadın, erkek, çocuk, yaşlı temel ihtiyaçlarının giderilmesi için değişik politikalar devlet, sendikalar, vakıflar tarafından devreye konulmuştur. Bireylerin bilinçlenmesi ile temel haklar değişikliğe uğramış ve sosyal politika bu değişime çözümler aramıştır.

Bahsi geçen değişimler, çalışanlara dönük sosyal politika anlayışının topluma dönük sosyal politika anlayışına (geniş anlamda sosyal politika), “zarar giderici” sosyal politika anlayışının “koruyucu-önleyici sosyal politika” anlayışına ve “maddi destek ağırlıklı” sosyal politika anlayışının “sosyal hizmet odaklı” sosyal politika anlayışına dönüşmesi şeklinde gerçekleşmiştir (Seyyar, 2011:16). Sosyal politika anlayışındaki bu değişimin belediyelere yansımaları, hizmet ve birim anlamında kendini göstermiştir. Belediyelerde kurulan Sosyal Yardım İşler Müdürlükleri ihtiyaç sahibi ve mağdur durumda olan gruplara yönelik hizmetler sunmaya başlamıştır. Toplumsal sorunların sosyal politika kapsamına girmesi ve bunun belediyecilik hizmetlerine yansımaları geniş anlamda sosyal politika kavramı içerisinde yer alırken; ilgili müdürlüklerin dezavantajlı gruplara yönelik uygulamaları dar anlamda sosyal politikalar kapsamı içerisinde yer alır. Belirli bir gruba yönelik hizmetler için geliştirilmiş uygulamalar dar anlamda sosyal politikalarla örnek olmakla birlikte; sosyal yardım ve sosyal hizmete ihtiyaç olsun veya olmasın tüm toplum kesimlerinin refahını artırıcı ve geliştirici politikalar da geniş anlamda sosyal politika örnekleridir (poğlu, 2014:227).

Geniş anlamda sosyal politikalar; toplumun huzuru, refahı için amaçlanan politikalarlardır. Bu politikalarla belirlenen hizmetler, belediyeler ya da vakıflar aracılığı ile ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Güncellenen ihtiyaçlar ve sorunlar belediyelerin ağırlıklı olarak kadına yönelik hizmetlerini gündeme getirmeye başlamıştır. Belediyeler kendi sınırları içinde ikamet eden halkın daha fazla söz sahibi olabilmesi amacıyla kadınların, gençlerin karar alma ve planlama süreçlerine katılmaları için Yerel Gündem 21 (Sürdürülebilir Kentler Programı, Sağlıklı Kentler Programı, vb) gibi uygulamalar geliştirmiştir. Türkiye’de 1992 yılından bu yana yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin kendi yerel gündemini oluşturmalarına karar verilmiş ve böylece halkın katılımcı olması sağlanmıştır. Büyükşehir belediyeleri sosyal yardım, sosyal hizmetler, eğitim, konut, sağlık, meslek ve beceri kazandırma konusunda vatandaşlara kapsamlı hizmetler sunmaya başlamıştır. Belediyelerin sunduğu hizmetler arasında nakdi yardım, giyecek, yakacak gibi sosyal yardımlar, tüm belediyelerin sunduğu yardımlar haline gelmiştir. Sosyal politikanın ilgi alanı içine giren gruplar arasında engelliler, yaşlılar, kadınlar, çocuklar gibi toplumun dezavantajlı kısımlarıdır. İstanbul ve İzmir Büyükşehir belediyeleri engelli, ocuk ve kadına yönelik sosyal politikaların başladığı üncü şehirlerdir (Aydın, 2008: 63-106).

Sosyal politika kapsamında belediyelerin dezavantajlı toplumsal gruplara yönelik eşitleyici ve destekleyici hizmetlerinden sıkça bahsedilmiştir. Peki, Dezavantajlılık nedir ve kadın bu kavramla neden sıkça bir arada anılmaktadır? Bu kavram ekonomik durum, cinsiyet, etnik veya dilsel köken, din veya politik statü gibi sebeplerle farklılık gösteren kişilerin yaşadığı olumsuz durum ve şartların tamamını ifade eder. Modern toplumlarda kişilerin eğitim, sağlık, bilgiye erişim gibi temel ihtiyaçlardan mahrum kalması da Dezavantajlılık kavramı içinde yer alır. Özetle; belli etmenlere bağlı olarak yaşam ve gelişim için gerekli ihtiyaçları karşılamaktan yoksun kalmak dezavantajlılıktır (Tunç, 2016: 12). Kadınlar, yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte fiziksel kuvvet gerektiren tarımın yükselişe geçmesi üzerine toplumsal, sosyal ve ekonomik olarak sürekli değer kaybı yaşamıştır. Çünkü tarımın başlamasıyla fiziksel güç önem kazanmış ve dış alanda erkek fiziksel gücün sahibi olarak etkisini artırmıştır. Kadına ise toplumsal işbölümünde ev içi işler ve iç alan kalmıştır. Tarımın ve yerleşik hayatın başlamasıyla insan yaşamı evriminde doğal ve ihtiyaçlara yönelik yapılan bir işbölümü paylaşımı, zaman içerisinde kadının ev içi alana hapsedilmesi, değerinin ev içi işler ile çocuk bakımıyla ölçülmesine dönüşmüş ve kadın büyük bir değer kaybı yaşamıştır. Kadının bu süreçte yaşadığı değer kaybı, işbölümü gereği iç çalışma alanına kapatılması yönüyle ekonomik olmakla birlikte; zaman içerisinde ücretsiz ev işçisi gibi algılanması, dış çalışma alanında aktif olduğu için erkeğin kadından daha güçlü ve daha önemli atfedilmesi, kadının değerinin aile içi rolünü iyi yapmasıyla ölçülmesi gibi yönleriyle sosyolojiktir. Yani kadın, yaşamın doğal akışı içerisinde yerine getirdiği bir rolle ilişkilendirilip tüm kadın ve insan kimliği bu rollere indirgenmek yoluyla çok büyük değer ve hak kaybına maruz kalmıştır. Dinler, kültürler ve yüzyıllar içerisinde aktarılan kültürel miras artık kadını ücretsiz aile işçisi, anne, eş, evin yetişkin kızı, ikincil insan olarak tanımlamıştır. Aksine kadını tanımlamaya ve toplumda konumlamaya çalışırken, kadının değer kaybı yaşadığı hali üzerinden harekete geçmiş; kadını daha da yoksullaştıran, değerini azaltan, çalışma yaşamında görmezden gelen, sosyal yaşamda birey kimliğini yok sayan, toplumsal hayatta ailesiyle anılan bir kadın profili yaratmıştır. Kadınlar modern çağda daha ağırlıklı olmak üzere her zaman bir hak ve değer mücadelesine mecbur kalmıştır. Tüm bu haksız ve trajik sürecin üstüne kadının çalışma yaşamında etkin olmasıyla birlikte cinsler arası işbölümü ve toplumsal cinsiyet rollerinde bir değişim yaşanmaması kadının yükünü katlamıştır. Eskinin geleneksel dünyasında kadın; anne, eş, ev bakımından sorumlu kişi, ücretsiz ev işçisi

iken yeninin modern dünyasında kadın; anne, eş, ev bakımından sorumlu kişi, ücretsiz ev işçisi, çalışan kişi, kariyer sahibi insan, ekonomik alanda aktif kişidir. Yani kadının sorumluluk alanı genişlemiş fakat toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsler arası işbölümü değişmemiştir. Kadın hala anne, eş ve ev bakımından sorumlu kişi olmakla birlikte ekonomik yaşamda ve iş dünyasında da etkinlik göstermektedir. Değişmeyen toplumsal cinsiyet algısı, rolleri ve işbölümü kadının sorumluluk alanını genişletirken erkeğin sorumluluk alanını daraltmıştır. Geleneksel anlayışta erkek, evin ekonomik geçimini sağlamakla yükümlü kişi iken modern anlayışta erkek, kadının da ekonomik gelirinin olmasını talep edebilmektedir ancak çocuk bakımı, ev bakımı gibi konularda ise sorumluluk almamaktadır. Tüm bu hususlar birleştiğinde; eşine, çocuğuna ve evine bakması doğal görevi addedilen ve aynı zamanda ekonomik gelir edinmek için koşturan fakat hala toplumsal anlamda hak ettiği değeri ve saygıyı göremeyen bir kadın kimliği ortaya çıkmaktadır (Navaro, 1997: 29). Kadın evine bakar, kadın çocuğuna bakar, kadın eşine bakar, kadın çalışır. Kadından beklenen tüm bu “insanüstü” sorumluluk, görev ve çaba kadını dezavantajlı hale getirmektedir. Üstelik kadın hala ikincil insan muamelesi görmekte, cinsiyetine bağlı olarak iş yaşamında engellemelere maruz kalmakta ve eşit işe eşit ücret alamama engeline takılmaktadır. Kadından ekonomik gelir ve çalışma yaşamında aktif olması beklenmekte, üstelik kadın bir birey olarak çalışmaya ve ekonomik gelir edinmeye ihtiyaç duymaktadır Buna rağmen toplum anlayışlamayan bir ikiyüzlülikle kadını iş ve çalışma dünyasında dışlayarak yoksulluğuna sebep olmaktadır. Kadına atfedilen toplumsal cinsiyet rol ve görevlerini kabul etmesi ve eksiksiz yerine getirmesi, çalışma hayatında ona biçilene razı olması, toplumun belirlediği davranış kalıplarına göre yaşaması, önüne konulan engellere ya itiraz etmemesi ya da engelleri geçebilmek için her türlü çaba ve fedakarlığa razı olması beklenmektedir. Ekonomik, toplumsal, psikolojik ve sosyolojik anlamda kadın, geniş bir dezavantajlılığa mahkum edilmektedir (Tunç, 2016: 9).

Kadının dezavantajlılığını doğuran bir diğer husus ise mesleki yetersizliği olmuştur. Kentleşmenin yoğun yaşandığı yıllarda kırsal kesimden şehirlerin kıyı şeritlerine yoğun göçler yaşanmıştır. Bu göçlerle şehirlere gelen kadınlar, işsizlik ve meslek sahibi olamama sorunuyla yüz yüze gelmişlerdir. Köylerinde ücretsiz aile işçisi ve/veya tarım işçisi olarak kullanılan kadınlar, kentte yapılabilecek meslekler edinmemişlerdir. Bu durum kadının toplumsal değer kaybını artırırken yoksulluğunu ve çalışma yaşamına en alt düzey ve kötü koşullarda olan işlerden

başlamasını gerektirmiştir. O güne değin köyünde eğitim almamış, meslek edinmemiş kadın, şehirde en iyi bildiği işi yaparak kentleşmenin bir parçası haline gelmiştir: çocuk bakma, ev temizliği, bulaşıkçılık, tekstil atölyelerinde ve fabrikalarında işçilik vb. Bu bağlamda, Ataerkil toplumun kadınlara yüklediği görevler sebebiyle kentin şekillenmesinde farklı görevler üstlendiği gibi, kentli olarak da kadınların farklı ihtiyaçları ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunun sebebi ataerkil toplum yapısında, kadınların yaşam alanları hane ve yakın çevresi olarak tanımlanmıştır. Kadının yükümlülükleri hane içi işler ve aile bakımı ile sınırlandırılmıştır. Kadın hane dışı üretim etkinliklerinden ayrı tutulmuş ve ev ile ilişkilendirildikçe, ekonomik etkinliklerin olduğu alanlarda kadınlar görülmez kılınmış, fiziksel alanda “görülmez” oldukları için de kent için yapılan planlarda kadının ihtiyaçlarına yönelik hizmetler geliştirilememiştir. Kentin planlanması yapılırken erkeği merkezine aldığı sürece kadın “ötekilileştirilecek” ve kent kadının seçim yapma sürecinde engelleyici bir faktör olarak karşısına çıkacaktır. Böylelikle kadın algı ve kimliğine zarar veren ataerkil sistem, mekan üzerinden yeniden üretilmektedir (Oğuz, 2016: 151-155).

Çalışmanın bu kısmına kadar bahsedilen tüm sorun ve dezavantajlılığın çözümünü üretecek işlev sosyal politika; sosyal politikaları uygulama ve hizmetlerle ilgili kişilere ulaştırarak pratik ve fiili destek, barış ve eşitleme etkisi yaratacak olanlar ise belediyelerdir.

2.2. BELEDİYE KAVRAMI

Kentlerin oluşmaya başlamasıyla birlikte insanların ihtiyaçlarına, taleplerine, şikâyetlerine cevap verecek, yaşam kalitesinin daha iyi olmasını sağlayacak kurumlar ortaya çıkmıştır. Belediyeler tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en önemli yerel yönetim birimleri olarak karşımıza çıkar. Yerel yönetim temel birimleri belediyeler, il özel idareleri ve köylerdir. Belediyelerin oluşmasıyla beraber devletin görev alanları belediyelere verilmiştir. Günümüzdeki belediyecilikle ilgili kanunlar 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu’dur. Belediyenin tanımı, görevleri, sorumlulukları, belediyenin organları belediye kanunda belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’na göre belediyenin tanımı; “beldenin ve belde sakinlerinin yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar ve yürütme

organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel” kişi olarak verilir (Belediye Kanunu, md.3/a).

Belediyelerin en temel görevi imar, su kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik olarak sıralanabilir. Belediye; sosyal, kültürel, ekonomik hizmetlerini sosyal politika kapsamında halka sunar.5393 sayılı Belediye Kanunu’nda belediyenin organları belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak belirtilir (md.3/b). 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nda, büyükşehir belediyesinin organları, büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanı olarak tanımlanmıştır (Büyükşehir Belediye Kanunu, md. 3/b). Belediyelerin yeni yönetim anlayışlarında katılıma ve temsile ağırlık veren yönetim düşüncesi önem kazanmaya başlamıştır.

Belediye yönetimleri, halkın yönetime yerel ve kentsel politika üretme süreçlerine katılmasına ve kabul edilen politikaların hayata geçirilmesine olanak sağlayan demokrasiye uygun katılımcı yapılardır. Belediye topluma en yakın idari birim olduğu için toplumdaki bu değişimlere idari anlamda çözüm yolları bulur. Köylerden kentlere çeşitli sebeplerle göçün başlamasıyla kentlerin nüfusu hızlı bir şekilde artmıştır. Bu artışla birlikte sorunlar da hızlı bir şekilde artış göstermiştir. Bunun sonucunda oluşan problemleri çözebilmek için merkezi idaredeki sorumluluklar belediyelerin kurulması ile birlikte, belediyelere devir edilmiştir. Belediyelerin önemi, yerelleşmeyle birlikte yerel demokrasinin güçlenmesi kentlerin büyümesine, bağlı olarak kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artması ile birlikte belediyelerin sorumlulukları da artmıştır (Gül vd., 2014:129).

Bu sorumluluklarla birlikte halkın yönetime katılması kent konseyi, sivil toplum kuruluşları ile yapılan çalışmalar belediyelerin halkla birlikte çalışmasına ve halkın sisteme dahil olmasına sebep olmuştur. Günümüzde belediye ile toplum arasındaki etkileşim hızlı olmaktadır. Halkın belediyelere ulaşması teknolojinin gelişmesi ile birlikte daha da kolaylaşmıştır. Halk isteklerini şikâyetlerini, memnuniyetlerini birimlere ve başkanlara belediye sayfası üzerinden, sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları (WhatsApp), e- devlet üzerinden çağrı merkezleri ile belediyeye ulaştırmaktadır. Teknolojinin yardımları ile belediye hizmetlerinin halka ulaşması ve halktan alınan geri dönüşler belediyecilik hizmetlerinin ihtiyaç ve taleplere göre oluşmasına olanak sağlamaktadır.

Belediyecilik anlayışında yaşanan değişmeler ve merkezden gelen kaynakların ihtiyaç odaklı ve halkın taleplerine göre oluşmasına yeni kaynaklar bulunmasına, geliştirilmesine ve doğru kullanılmasının sağlanmasına geleneksel kamu yönetimi anlayışının yeni kamu yönetimi yaklaşımına dönüşmesi ile belediyelerin bu hizmetleri halka sunuma şekillerinde farklılıklar ortaya çıktığı görülmektedir. Belediyecilik anlayışlarında ki bu farklılık toplumcu ve sosyal belediyecilik olarak karşımıza çıkmaktadır. İki anlayış da hizmetlerin halka en iyi şekilde ulaşmasını hedeflemektedir. Bu anlayışlara değinmeden önce tarihi süreç içerisinde Türkiye'deki belediyecilik anlayışını ve bu değişimi ele almak yerinde olacaktır.

2.3. TÜRKİYE'DE BELEDİYESİLİK TARİHİ

Kentlerin ve belediyelerin oluşması ile birlikte belediye tarihi başlamıştır Türkiye'de belediyecilik tarihi dönemlere ayrılmıştır. Bu dönemsel süreçlerle birlikte belediyecilik tarihi şekillenmeye başlamıştır. Belediyeciliğin ilk dönemlerinde kentin temel sorunlarına odaklanılmıştır. Alt yapı hizmetleri, kanalizasyon, atık su giderleri yol, kaldırım, çevresel hizmetler parklar, çöplerin toplanması gibi. Zamanla insan odaklı anlayış toplumun bütün gruplarına yayılmıştır. Kadın, engelli, yaşlı, çocuk, genç odaklı projeler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu projelerden bazıları yaşam merkezleri, kadın sığınma evi, konuk evleri, kreşler, kurs merkezleri gibi uygulamalardır.

Türkiye'de belediye tarihi üç döneme ayrılır. Birinci dönem; Cumhuriyetin ilk yıllarından İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar olan süreçtir. İkinci dönem 1990'lı yılların başlarına kadar devam eden süreçtir. Üçüncü dönem ise 1990'lı yılların başından özellikle 1994 yılından itibaren belediyelerin etkinliğinin bilhassa büyükşehirlerde yeniden hissedilmeye başlandığı süreçtir (Özden, 2014:104). Birinci dönemde, belediyelerin mahalli nitelikli hizmetleri yoğun olarak hissedilirken, ikinci dönem, sosyal politikaların sağlanmasında merkezi idarenin baskın olduğu dönemdir. Üçüncü dönem ise belediyelerin etkin olduğu sosyal belediyeciliğin başladığı dönemdir.

Cumhuriyet dönemine geçmeden önce, kısaca Osmanlı döneminin klasik yerel yönetim yapısına değinmek yerinde olacaktır. Yerel yönetimler 1850'li yıllara kadar önemli bir değişime uğramadan varlığını sürdürmüştür. Bu yapının kentlerdeki

temel ayaklarını kadı, vakıflar, loncalar ve mahaller oluşturuyordu. Yerel işlerin ana yetkisi, aynı zamanda adli yetkilere de sahip olan kadı, vakıfların denetleyicisi ve belediye yerel kolluk hizmetlerinin de amiri olarak görev yapmıştır (Yıldırım, 2013:125)

Osmanlı Devleti döneminde ilk belediye örgütü, 1854 yılında İstanbul Şehremaneti (Belediye) adı altında kurulmuştur. Osmanlı devleti döneminde toplam 389 belediye kurulmuş ve görev yapmıştır. Belediyenin yani Osmanlının kullandığı isimle Şehremanetin başı olan Şehremini(Belediye Başkanı), Bâbîâli (sadrazam sarayına verilen isim) tarafından atanarak göreve getirilmektedir. Osmanlı belediye yapısında belediye başkanı olarak görev yapan şehremininin yanında bugünkü belediye meclisine denk gelen meclis bulunmaktadır. Şehir meclisi şehremini tarafından seçimle 12 kişiden oluşur. Şehremanetin kuruluşundaki amaç şehrin düzenlenmesi, yol ve kaldırımların yapılması, kentin temizlik işlerinin yürütülmesi, çarşı pazarın denetlenmesi, devlet için verginin toplanmasıdır. (Hazman, 2011: 77).

Şehremanetin kendine ait geliri yoktur. Şehremanetin giderleri merkezi yönetim tarafından karşılanmıştır. Şehreminin kendi gelirinin olmaması başta olmak üzere türlü sebepler bu belediyecilik yapısının başarılı olmamasına neden olmuştur. Bu nedenle büyüyen kent sorunlarının çözülmesi amacıyla 1857 yılında bir komisyon oluşturularak İstanbul, on dört bölgeye ayrılmıştır. Beyoğlu ve Galata'dan oluşan altıncı daire şehreminin temel hizmetlerini üstlenmiştir (Erdem, 2015: 56).

Osmanlı oldukça sistematik prensiplerle çalışan bir belediyecilik yapısı oluşturulamamıştır ve bu yapıda yerel yönetimler, mahalli hizmetlerin sağlanmasında bu dönemde etkin kurumlar haline gelememiştir. Cumhuriyet tarihinin başlamasıyla birlikte, Türkiye'deki diğer kurumlarda olduğu gibi yerel yönetimlerin gelişmesi için çalışmalar yapılmıştır (Ersöz, 2011:104). Yeni devletin kurulması ile birlikte nüfusun çoğunlukta yaşadığı alanlarda eksik görülen konular tespit edilmiş ve gerekli yasal düzenlemeler yerine getirilmiştir.

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde, yerel yönetimlerle ilgili ilk dikkat çeken kanun, 1924 tarihli Köy Kanunudur. Aynı yıl gerçekleşen diğer bir gelişme, İstanbul örneği doğrultusunda Ankara Şehremaneti'nin kurulmasıdır. Yeni kurulan bir devletin başkenti için devlet aracılığı ile bütün imkânlar halka ve şehire aktarılmıştır(Erdem, 2015: 56).

Dönemin büyük bölümünde tek parti hükümetinin hâkim olması Cumhuriyetin başlangıcında uygulanan merkeziyetçi-devletçi politikalarının artarak

sürmesi, nüfus artışı ve kentleşme hızının oldukça düşük olması (Aydın, 2008:100) sebebiyle, 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Yasası ile belediyelere, Batılı ülke belediyelerinde olduğu gibi kentsel hizmetler alanında oldukça yeni yetki ve görevler verilmiştir (Şimşek ve Yönten, 2016: 142). 1580 sayılı kanunla belediye tüzel kişilik kazanmıştır. Belediyelerin görev ve yetkilerine belediye kanununun 15. Maddesinde yer verilmiştir: Belde halkının sıhhat, selamet ve refahının temini ile görevlidir. Bu görevler, umuma açık olan yerlerin temizliğine, intizamına bakmak, salgın bulaşıcı insan ve hayvan hastalıklarının önüne geçmek ve yayılmasına mani olmak gibi (Belediye Kanunu, md.15). Belediyenin temel görevleri kanunla belirlenmiştir. Kanun belediyeçilik anlamında yeni kurulan bir devlete rehberlik etmiştir. Belediyeçilik anlamındaki tecrübesizlikten doğacak hatalar önlenmeye çalışılmıştır. Kanun hizmetlerin gelişmesinde önderlik yapmıştır. Kanun belediyenin görevleri olan su, elektrik, ulaşım gibi hizmetlerin yabancı sermayeden alınıp belediyenin yapmasına fırsat vermiştir.

Belediyelerin kentsel hizmetlerin sağlanmasındaki rolü 1580 sayılı Belediye Yasası ile genişletilmiştir. Belediye Kanunu'nun 19. maddesinde “doğrudan doğruya yapılmak ve işletilmek şartıyla su, havagazı, elektrik, tramvay tesisatı kurmak ve işletmek vapur nakliyatını kurmak belediyeler tarafından sağlanılacaktır.”(Belediye Kanunu, md.19).

Devletçilik ilkesinin hâkim olduğu dönemde belediyeleştirme uygulaması 1932 yılında İstanbul Terkos Su Şirketi ile başlamış ardından 1944 yılında İzmir'deki imtiyazlı su şirketlerinin satın alınmasıyla devam etmiştir. 1945 yılında Ankara'daki havagazı şirketi, 1939 yılında İstanbul havagazı ve elektrik şirketi alınmış ve devletleştirilmiştir. 1933-1945 yılları arasında tramvay şirketi ikisi İstanbul'da, biri İzmir'deki üç adet tramvay şirketi, İstanbul'daki tünel şirketi satın alınmıştır. 14 yerleşim biriminde (İstanbul, İzmir, Bursa, Ödemiş, Samsun, Trabzon, Adana, Ankara, Konya, Kayseri, Malatya, Antalya, Denizli, Sivas) faaliyette bulunan elektrik şirketleri ve dört imtiyazlı Nafia Bakanlığı şirketi (İstanbul ve İzmir'de birer telefon ve rıhtım şirketi) satın alınıp belediyeleştirilmiştir (Ersöz, 2011: 106; Tekeli, 2011: 66- 70). Bu belediyeleştirme sırasında çıkarılan yasalar ile belediyelere kentsel alt yapıdan eğitime ve sağlığa kadar çok çeşitli alanlara kadar görevler verilmiştir. Bu görevler İkinci Dünya Savaşı'na kadar sürekli devam etmiştir.

1946 yılından itibaren devletçilikten uzaklaşarak liberal bir ekonomi politikası izlenmeye başlanmıştır. Liberal politikalar devletin ekonomik anlamda

serbest piyasayı desteklediği anlayıştır. Özel sektörün teşviki, dış kaynaklardan yardım ve kredi sağlanması, dış ticaretin liberalleştirilmesi politikaları ağırlık kazanmıştır. Devletin kaynak kullanımında ve kaynak dağılımının etkinliğinin sağlanması ve teşvik politikasının iyi kullanılmasının denetlenmesi anlamında devlete sorumluluk yüklenmiştir. Bu sorumluluk kaynakların belediyelere dağılımında etkin kullanılmasını sağlamıştır (Ersöz, 2011:109).

Bu dönemde mali, teknik ve ekonomik bakımdan yardımcı olmak amacıyla 1933 yılında kurulan Belediyeler Bankası, 1946 yılında İller Bankası olmuş, 1948 yılında belediyelerin faaliyetlerinin genişletilmesi amacıyla gelir ve borçlanma imkânlarının artırılmasını düzenleyen Belediye Gelirleri Kanunu çıkarılmıştır (Ersöz, 2011:110). İller Bankasının kuruluş sebebi belediyelerin yapacağı işleri, hizmetleri kolaylaştırmak olmuştur. Yeni kurulan bir devlette hizmetlerin hızlı bir şekilde yapılabilmesi için maddi desteğe ihtiyaç duyulması bu uygulamayı gerektirmiştir. Bu ihtiyacı karşılayabilmek için İller Bankası kurulmuştur.

1950 ve 1960 yılları arasında başlayan plansız kentleşme, ülkenin büyük şehirlerini hedef alan göç ve nüfus artışı, kentsel altyapı ve temel hizmet taleplerinin giderilmesinde, belediyelerin kıt kaynakları kullanılmıştır. Beklendiği üzere belediyelerin plansız gelişen bu kentleşme ve beraberinde getirdiği hizmet ihtiyacına karşılık verecek bütçe ve imkanı yoktur. Gerek belediyelerin yapısındaki değişim ihtiyacı gerekse halkın değişen beklenti ve ihtiyaçları Türk belediyeçilik hareketinde demokratikleşmeye ve özerkleşmeye yönelik eğilimleri de bu dönemde ortaya çıkarmıştır. Ancak belediyeçiliğin bireylerin temel haklarını gerçekleştirmeleri, kamusal mal ve hizmet üretiminde verimli ve etkili olmaları, demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmaları gibi üç temel alanda yeterli düzeyde demokratikleşme sağlanamadığından, belediyeçilik hareketinde demokratikleşme süreci yarım kalmıştır (Ersöz, 2011:110).

1960'lı ve 1970'li yıllarda hızlı kentleşme sanayileşme, kapitalistleşme ile emek-sermaye arasındaki çelişkiler artmaya başlamıştır. Siyasal düzeni değiştirmek amacıyla görüşlerini ortaya koyan iktidar ve muhalefet arasında çatışmalar başlamıştır. Bu fikir ayrılıkları toplumcu belediyeçilik anlayışının doğuşuna zemin hazırlamıştır. Bu değişimin temelinde toplumsal, iktisadi ve siyasi değişim söz konusudur. 1973 yılında yapılan yerel yönetim seçimiyle iktidara gelen sosyal demokratlar belediyeçilik anlayışında değişimler yaşanmasına sebep olmuşlardır. Belediyeçilik anlayışı "Yeni", "Demokratik" ya da "Toplumcu Belediyeçilik" olarak

adlandırılır. Toplumcu belediyeçilik anlayışının temelini demokratik, üretici, kaynak yaratıcı, tüketiciyi koruyucu, birlikçi ve bütünlükçü oluşturur (Yıldırım, 2013:27-46).

Toplumcu belediyeçiliğin ilkeleri ile toplumun bütün kesimine ulaşılma istenmiş, kent bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır. Belediyelerin halkın taleplerine duyarlı ve sosyal adaletçi yapıyı kurmaya ve sağlamaya dönük faaliyet yapan yönetimler olması gereğinden toplumcu belediyeçilik ortaya çıkmıştır(Kesgin,2012:126).Toplumun kentte uyumunu sağlamak amaçlı hizmetler götürülmeye çalışılmıştır. Kente göçen insanların kentte uyum sağlayabilmeleri için belediyeler kent bilinci kazandırmaya çalışmışlardır.

Yerel seçimlerin sonucunda Türkiye'nin en büyük şehirlerinde İstanbul, Ankara İzmir, Mersinde Toplumcu Belediyeçilik anlayışını benimseyen başkanlar seçimi kazanmıştır. Toplumcu Belediyeçilik anlayışına hizmet etmiş başkanlar Ankara'da Vedat Dalokay (1973-1977) ve Ali Dinçer (1977-1980); İstanbul'da Ahmet İsvan (1973-1977) ve Aytekin Kotil (1977-1980). İzmir'de İhsan Alyanak (1973-1980); Adana'da Ege Bagatur (1973-1977) ve Selahattin Çolak (1977-1980); İzmit'te Erol Köse (1973-1977) ve Mersin'de Kaya Mutlu (1973-1980) olmuştur. Başkanların uygulamaları ile şekillenen bu belediyeçilik anlayışı kendi içinde dahi farklılıklar gösteren yönetim tecrübeleri ortaya çıkarmıştır (Kamalak ve Gül, 2013:160;). başkanların bakış açıları, ekiplerin farklı olması ve şehirlerin coğrafı, beşeri kültürel farklılıkları hizmetlerinde halka sunulmasında farklılık gösterebilmektedir.

Başkanlar toplumcu belediyeçilik özelliklerini göz önüne alarak halka hizmet götürmüşlerdir. Bu hizmetlerin farklı olmasının sebebi toplumcu belediyeçilik ilkelerinin farklı şekilde yorumlanarak uygulanmasıdır. Bu anlayışın oluşmasındaki temel ilkeler; yeniden belediyeleştirme, toplumsal eşitlik, dayanışma, demokratik yönetim, üretici ve paylaşımcı belediyeçilik, planlamacılık ve kalkınma, ortak yaşam kültürü ve kentlilik bilinci, nitelikli hizmet–üretken emek– nitelikli çalışma koşulları, doğal ve tarihi çevrenin korunması, gelişmeye açık olmak, herkesi görmek, tüketiciyi korumak, toplumsal cinsiyet eşitliği ile kültür ve sanatı desteklemek olarak sıralanmıştır (YAYED, 2014:725-728). Bu ilkeler bireylerin özellikleri düşünülerek oluşturulmaya çalışılmış, toplumda yer alan herkese hitap etmesi amaçlanmıştır. Toplumcu belediyeçiliğin bu özellikleri farklı kesimlere yönelik hizmetlerde farklılık göstermektedir. Bu tez çalışmasının konusu belediyeçilik açısından kadına dair sosyal politikaları olduğundan yukarıda sayılan bu özelliklerin kadına yönelik

hizmetlere işaret edenleri ilerleyen bölümlerde toplumcu belediyeçiliğin kadına dair yaptığı hizmetleri ele alınırken açıklanacaktır.

2.3.1. Toplumcu Belediyeçiliğin İlkeleri

Belediyeler siyasi, ekonomik ve toplumsal amaçları olan kurumlardır. Belediyeler günümüzde üstlendikleri gerek siyasi gerekse ekonomik amaçlar nedeniyle modern kent anlayışının oluşması için aktif olarak çalışan yerel yönetimlerdir. Özellikle yerleşmenin verdiği güç ile belediyelerin modern kentlerin oluşumundaki etkisi ve gücü artmıştır (Özel, 2015:165).

Belediye başkanlarının, Toplumcu Belediyeçilik anlayışını hayata geçirilmesi için buldukları bölgede kent bilincini oluşturması, kent yönetimine katılımın sağlanmasını amaçlayan bir tutum içerisinde olması bölge halkı tarafından beklenilir.

Toplumcu belediyeçilik anlayışı ile birlikte demokratik halk meclisinin kurulması, eşitlikçi, şeffaflığa önem veren her anlamda katılımcı olan sivil toplum örgütleri ile birlikte çalışan bir belediyeçilik anlayışı şekillenmektedir.

Toplumcu belediyeçiliğin ilkeleri İzmit ve Ankara Belediyelerindeki danışmanlar grubu ve başkanlarının uygulamalarına dayanılarak oluşturulmuştur. Bu ilkeler bağlamında dört farklı toplumcu belediyeçilik anlayışı ortaya çıkmıştır (Tekeli,1977: 33): demokratik, üretici belediye; tüketimi düzenleyici belediye, birlikçi–bütünlükçü belediye, kaynak yaratıcı belediye.

2.3.1.1. Katılım ve demokrasi

Demokrasi toplumun her alanında siyasette, ailede, kamusal alanda, yönetimde halkın özgürce kendini ifade edebilme şeklidir. Demokrasinin olması için katılımın sağlanması gerekmektedir. Katılım ile birlikte şeffaflık, yalınlık, demokrasinin vazgeçilmez ilkelerindedir (Yaman, 2017: 135).

Demokrasinin prensiplerinin belediyeye yansması en üst birimden (belediye başkanı) en alt birimdeki görevlilere kadar yansıtılmalı Bu uyumun / “yansması /yansıtılmalı” ve halka hizmet olarak yansıtılmalıdır. Bu ilke ile birlikte halk meclisinde, kent konseylerinde kadın, engelli, genç, emekli kentte yaşayan

kişilerin yer alabileceği mahalle meclisleri oluşturularak halkın kent ile ilgili kararlar alması amaçlanmaktadır (Gözler, 2010: 258).

Bu ilke ile belediye hizmetlerinde halkın katılımcılığını ön plana çıkaran, toplumun güçsüz kesimlerinin çıkarlarını koruyan kişilerin halk meclisinde olması önemlidir (Bayramoğlu, 2015:158). Belediye kent ya da ilçe için alınacak kararlarda halkla beraber karar almaktan yanadır. Toplum yararına ve refahını savunan bir anlayış söz konusudur(Öner, 2000: 56).

Katılım ve demokrasi ilkesi belediyenin daha hızlı kararlar almasına alınan kararlarla belediyenin üretici, kaynak yaratıcı olmasına imkân verebilir. Alınan kararlarla birlikte halk meclisleri ve kent konseyleri ile birlikte hareket edilmeye çalışılmaktadır. Bu hizmetlerin ulaşması için belediyelerin büyükşehir ve ilçe belediyelerle ortak çalışılmasına fırsat verilmesi katılım ve demokrasi ilkesinin birlikçi bütünlükçü ilkesi ile hareket etmesinin sonucu olarak düşünülebilir. Birlikte hareket ederek kendine kaynaktan yaratmış olmaktadır ve kaynaklarını tüketme konusunda düzenleyici olabilmektedir.

2.3.2.2. Üretici belediyecilik ilkesi

Üretici belediyecilik ilkesi üç boyutta tanımlanmaktadır. Birincisi, temel kentsel altyapı ve hizmet üretimidir. İkincisi, küçük girişimcilerin toplumun büyük kesimi aleyhine oluşturduğu rantı kırabilmek için ihtiyaç olan malların belediyenin bünyesinde üretilmeye başlanmasıdır. Üçüncüsü ise kent arsaları ve konut alanlarında oluşan değer artışlarının topluma kazandırılması için belediyelerin bu alana üretici olarak girmesidir (Bayramoğlu, 2015: 159).

Üretici belediyecilik ilkesini hayata geçirmek için belediyeler kaynak tasarrufuna giderek hizmet üretebilmek için ihaleye başvurmaktan çok doğrudan kendileri yapımçı ve üretici olmayı seçmişlerdir. Belediyeler kentte oluşan tekeli ve kurumsal rantları kırmak için belediyeler kamu mal ve hizmetleri (su elektrik, yol, kanalizasyon, eğitim, sağlık) doğrudan belediyeler üretmeye başlamıştır.

1973 yılında Ankara, Kartal ve İstanbul Ekmek Fabrikaları bu amaçla kurulmuştur. Üretici belediyecilik ilkesi ile belediyeler konut üretimi, toplu ulaşım gibi hizmetlerden gelen maddi geliri halkın ihtiyaçlarına ve kentin gelişmesi için harcamaktadır. Vedat Dolakay'ın 1973'te Ankara'da başkanlığı almasının ardından çarpık kentleşmeye çözüm olarak kurduğu Batıkent kentleşme anlamında inşa edilen iyi bir örneği temsil eder. Kentleşme ile birlikte ulaşım sorunları kendini

göstermiştir. Bu sorunun çözümü için metro ile kent içi taşımacılık fikri ortaya çıkmıştır (Yıldırım, 2013:152).

2.3.2.3. Tüketimi düzenleyici belediye ilkesi

Belediyenin görev ve sorumlukları kapsamında; “Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak belediyenin görevi arasındadır” (5393 Sayılı Belediye Kanunu, md.15). Belde halkının alım gücünün doğru tüketime yönlendirilmesi bu ilkeyle hayata geçirilmeye çalışılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’na göre belediyelerin kentteki üretimi, mal ve hizmetleri toplum yararı açısından denetlemesi gerekmektedir. Denetleme yapılırken nelere dikkat edilmesi gerektiği belirlenmelidir. Ayrıca tekeli rantların engellenmesi, kentlerdeki tüketimin aracısız, ucuz ve sağlıklı gerçekleşebilmesi için kent bazında kooperatifler, tanzim satış ve halk pazarları oluşturulmuştur. Amaç yaygın ve toplu tüketime öncelik verilmesidir (Yıldırım, 2013:153). Bahsi geçen tüm gerekler ve yerine getirilmek istenen amaçlar 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun - Belediyenin yetkileri ve imtiyazlarını belirleyen 15.maddesinde detaylıca belirtilmiştir.

Tüketimi düzenleyici ilke ile birlikte belediye, tüketimi yeni bir sosyalleşme biçimine dönüştürme görevi üstlenmiştir. Bu ilkenin hayata geçirilmesi için ortak mekânlar ve alanlar oluşturulmuştur. 1950’li yıllarda Milli Korunma Kanunu’na göre belediyenin öncülüğünde tanzim satış mağazaları gündeme gelmiştir. İstanbul’da MİGROS 1954 yılında İstanbul Belediyesi tarafından İsviçre örneği alınarak kurulmuştur. Ankara’da GİMA, İzmit Belediyesi’nde halk pazarları uygulaması hayata geçirilmiştir (Güler, 2013:149). Kentin daha yaşanabilir olması için üretici ile tüketici aracısız olarak karşı karşıya gelmiş, yaşamın ucuzlatılması ve üreticinin güçlenmesi amacıyla halk pazarları, haller, gıda toptancılar sitesi kurularak tüketimin düzenleyici ilkesi hayata geçirilmiştir.

2.3.2.4. Birlikçi-bütünlükçü belediye ilkesi

Günlük dilde birlik kelimesi birleşme, bir arada olma bütünlük anlamında kullanılır. Bir işin beraber yapılması, organize olunması, birlikte hareket edilmesi başarıya gidilmesi ve sonucunun güzel olması önemlidir. Bu ilkenin toplumcu belediyeciliğe yansması büyükşehir belediyesinin, ilçe belediyelerle hizmet, yol

donanım, proje anlamında güçlerini birleştirmesi, hizmetlerin daha hızlı, daha örgütlü, düzenli ve daha kapsamlı gerçekleşmesi ve ulaşma sorunu olan yerlere ulaşması amaçları doğrultusunda gerçekleşmiştir. Bu ilke toplumcu belediyeçiliğin gelişmesi bakımından belediyeler arası bir dayanışmanın geliştirilmesi ile ilgilidir. Bu amaçla yerel yönetim birlikleri oluşturulmuştur. Birlikler, küçük belediyelerin üretilmedikleri hizmetleri üretmede teknik destek sağlamıştır (Bayramoğlu, 2015:161).

Bahsi geçen ilkenin hayata geçirilmesi için, İzmit Belediye Başkanı Erol Köse öncülüğünde Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliği kurulmuştur. Belediyelerin karşılaştığı sorunlara, taleplere, şikâyetlere, önerilere ortaklaşa çözüm arama ve dayanışma anlayışının hayata geçirilmesi ile sorunların sadece belediyeçilik açısından değil bütün ülke sorunlarının çözülmesi amacıyla sendikalar, kooperatifler, demokratik meslek grupları kurulmuştur (Yıldırım, 2013:153). Kurulan bu birliklerle yaşlı, kadın, genç, engelli bireylerin topluma katılım sağlamaları hedeflenmiştir.

Toplumcu belediyeçilik anlayışının toplumda kalıcı olması amacıyla birlikçi-bütünlükçü belediye ilkesi ile belediyeler organize olmuş ve güçlerin birleştirilmesi ile hizmetler her yere aynı hizmeti götürülmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

2.3.2.5. Kaynak yaratıcı belediye ilkesi

5393 sayılı Belediye Kanununda (md.15/m) “ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar ve yaptırır” ifadesi ile belediyelerin kaynak yaratıcı ilkesi aktifleştirilmiştir. Belediyelerin öz gelir kaynaklarından yararlanması, şeffaf, israftan uzak bir şekilde kaynakları kullanması bu ilkenin üzerinde durduğu belediye çalışma prensibini oluşturur.

Belediyeçilikte kaynak yaratan belediye ilkesinin kökleri, 1973 sonrası belediye başkanlarının, merkezde farklı siyasi bir parti varken, halka hizmet götürmekte zorlanmışlarından gelir. farklı siyasi partiden seçilen merkezi yönetim farklı siyasi partilere ait olan belediyelere ödenek göndermeyerek belediyelerin hizmetlerinin aksamasına ve belediyelerin bütçe sıkıntısı yaşamasına neden olmuştur. Belediyeler hizmet vermekte ve çalışanların ücretini ödemekte zorlanmışlardır. Tekeli (1977)’ye göre kentleşme ile birlikte doğan gelirler belediyelere aktarılmıştır. Belediyelerin fiyat belirlemede serbest olması, vergilendirmede esnekliğe

kavuşturulması belediyeler için merkezi yönetimden gelen ödenekleri beklemeden hizmetlerini rahatça yürütebilmeyi mümkün kılmıştır (Tekeli, 1977:34).

Kaynak yaratan belediye ilkesinin amacı, merkezi yapı ile belediyelerin kaynaklarının merkezi yönetimin denetiminde olmayan kaynaklara ulaşılmasını sağlamaktır. Kentsel gelirlerin belediyelere aktarılmasında kolaylık ve esneklik sağlanmasına fırsat verilmesi ilkenin amaçları arasındadır. İlkenin uygulanması için belediyeler işletmeler kurarak gelir sağlamaya başlamışlardır. Belediyelerin otoparklar, düğün salonları, kreşler, tanzim satış mağazaları, kıyı bölgelerinde plajlar açmasıyla belediyeler alternatif gelir kaynakları bulmuşlardır (Bayramoğlu, 2015:162).

Yukarıda sayılan kaynaklardan elde edilen gelirler ile belediyeler halka daha iyi hizmet sunmaya başlamış ve hizmet kalitesi artmaya başlamıştır. Kaynakların doğru kullanılması merkezi yapıdan gelecek ekonomik yardımlar beklenmeden hizmetlere devam edilmiştir. Ayrıca Belediye ekonomik anlamda güçlü konuma gelmiştir. Belediye personeli ve çalışanların ücretleri düzenli olarak ödenmiştir. Başka bir kaynak arayışıyla halka daha iyi hizmet edebilmek için başka kaynak arayışları düşünülmüştür. Belediyelerin kurduğu tanzim satış mağazası ve halk ekmek uygulaması belediyeler için başka bir kaynak oluşturmuştur.

2.3.3. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik

Türkiye’de sosyal belediyecilik algısının yerleşmesi her ülkede olduğu gibi belli sosyal ve siyasal olaylar akabinde gelişimi ve değişimi ihtiyaç görülen hizmetler ile olmuştur. 1980 sonrası döneme rast gelen sosyal belediyecilik anlayışını büyük ölçüde etkileyen iki unsur vardır. Bunlardan birincisi 1980 askeri darbesi, ikincisi liberal ekonomi politikasıdır. Askeri müdahalenin yerel yönetimler üzerindeki etkisi de iki boyutlu olarak ortaya çıkmıştır. Birinci boyutu siyasi partiler, sendikalar, vakıflar gibi önemli toplumsal kurumlar da bu müdahaleden etkilenmiştir. İkinci boyutu; ülkedeki bütün belediye başkanlarının görevine son verilmesi ve tüm yerel meclisler kapatılmasıdır (Keleş,1986: 18-33).

1980’li yılların ilk yarısından itibaren ülkedeki ekonomik sıkıntılardan dolayı enflasyon ve işsizlik artmış, beraberinde yoksul nüfusta da artış görülmüştür. Ekonomideki bu gerilemeler de sosyal yardımlarda çeşitliliği gerekli kılmıştır. Bu hizmetler toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için öğrencilere burs verilmesi, yoksullar için aşevi açılması, ilaç, yiyecek, giyecek, yakacak yardımı olarak başlayan sosyal

yardımlardan oluşmuştur. Merkezi faaliyetler ve ekonomik gelişmelerle birlikte belediyelerin hizmet alanı genişlemiştir. Belediyelerin hizmet alanlarına sosyal hizmet alanlarının da girmesiyle birlikte belediyenin etkinlik alanında genişleme yaşanmıştır. Bu hizmet alanları meslek ve beceri kursları, kadın sığınma evlerinin açılması, yaşlı ve engellilere yönelik sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi gibi hizmetlerden oluşmaktadır (Ersöz, 2011: 59-60). Kadın, dezavantajlılık ve sosyal politikaları belediyelerin hizmet alanına ve odak noktasına yerleştiren unsurun sosyal belediyecilik anlayışı olduğu gözlenmektedir.

Sosyal ve kültürel hizmetler, sosyal belediyeciliğin ilk hizmetleri olarak görülebilir. Bu hizmetler halkın belediyeye bakış açısının değişmesine yol açıp birlikte daha güçlü bir belediyecilik imajı yaratmıştır. Belediye deyince ilk akla gelen çöp, su, kanalizasyon, yol gibi hizmetlerken zamanla belediyeler halkın gözünde sinema gösterileri, tiyatro festivalleri yapan, yoksullara, kadınlara ihtiyaç sahiplerine yardım eden kurumlara dönüşmüştür. Bu hizmetler aynı zamanda, yerel yönetimlerin, siyasal bir kuruma dönüşmesine de sebep olmuştur. Sosyal devlet anlayışı ile birlikte belediyelere sosyal politika anlayışı yerleşmeye başlamıştır.

Sosyal devlet anlayışının yerel yönetim düzeyindeki yansıması sosyal belediyecilik olarak ifade edilir. Sosyal belediyecilik; nitelikli mal ve hizmetlerle o şehirde yaşayan, hatta bulunan kişiler için daha iyi bir yaşam standardı sağlamayı hedefleyen, halkın gelir düzeyine göre sosyal adaleti görev bilen belediyecilik yaklaşımı olarak tanımlanabilmektedir. Belediyeler, geliştirdikleri sosyal politikalar ve uygulamalarla hem kent halkının refah, huzur ve esenliğini artırarak sosyal barışı, dengeyi sağlamakta hem de yerel düzlemde sosyal kalkınmayı hedeflemektedirler (Pektaş, 2010:2).

Yukarıda belirtildiği gibi sosyal belediyecilik 1980 dönemin de meslek edindirme kursları, sosyal ve kültürel etkinliklerin yapılması halkın psikolojik anlamda huzurunu sağlanmaya yönelik etkinlikler olarak düşünülmüştür. Bu hizmetler sosyal politika kapsamında sosyal belediyeciliğin alanını genişletmiştir. Belediyelerin hizmet anlayışının değişmeye başlamasıyla, 1980'lerden sonra belediyecilikteki yönetim anlayışı da değişmiştir. Belediyeler üreten ve hizmet veren kurumlar haline gelmiştir. Ayrıca belediyeler, hizmetleri piyasadan satın alan veya bu hizmetlerin sağlanmasında güvence veren kurumlar haline gelmişlerdir. (Aydın, 2008:43).

Yine 1980 döneminde Türk belediyeçilik hareketinde demokratikleşmeye ve özerkleşmeye yönelik eğilimler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu dönemde bireylerin temel haklarını gerçekleştirmeleri, demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmaları ve kamusal mal ve hizmet üretiminde verimli ve etkili olmaları konularında eksiklikler olsa da belediyeçilik alanında olumlu gelişmeler yaşanmıştır (Tekeli, 2011:3).

Küreselleşen ve diğer yandan yerelleşen günümüz dünyasında yerel yönetimlerin önemi giderek artmıştır. Türkiye’de de merkezîyetçi yapının geldiği noktada yaşanan tıkanıklık ve çözümsüzlükler yerel aktörlerin ön plana çıkmasını gerektirmiştir. Yerel yönetim birimlerinin özellikle dezavantajlı toplum kesimlerine yönelen ve sosyal adaleti güçlendirmeyi hedefleyen faaliyetleri çoğunlukla sosyal belediyeçilik kavram çatısı altında ele alınmaktadır (Öz ve Yıldırım, 2009:453).

Sosyal belediyeçilik, sadece alt yapı hizmetlerini yerine getirmenin ötesinde, yerel yönetimleri sosyal sorunların çözümünden de birebir sorumlu tutmuştur. Belediyeler sadece bir alt yapı yapan bir birim olarak değil de insanların sosyal ve kültürel hayatına katkıda bulunan, bu konuda görev ve sorumluluklar alan bir hizmet /yönetim birimi olarak algılanmaya başlanmıştır.

Belediye sınırları içerisinde öncelikli olarak bir sosyal yapı durumu, kültürel birikim, eğitim, yaş ve cinsiyet gibi bilgiler, anket ve kamuoyu araştırmaları gibi bilgi toplama ve araştırma teknikleri ile temin edilmeye çalışılmıştır. Temin edilen bu bilgiler sayesinde yönetim, nerede, hangi kitlenin, neye, ne kadar ihtiyaç duyduğu konusunda bilgi sahibi olmuştur. Ayrıca hizmet sunumunda etkinlik, verimlilik ve adalet gibi değerler ön plana çıkmıştır (Uçaktürk, 2011:4-5). Elde edilen bilgiler ile sosyal sorunların ortaya çıkmasına engel olmak ve bu konuda önleyici tedbirler almak, insanların mutlu, huzurlu, sosyal refah düzeyi yüksek bir ortamda yaşamasına olanak sağlayarak; çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara, engellilere, muhtaç ailelere genel olarak tüm halka yönelik sosyal hizmet projelerinin yapılması sosyal belediyeçiliğin amacı olmaya çalışılmıştır.

Sosyal belediyeçilik anlayışını var eden dinamiklerin kökleri 1980 ve sonrasında dayansa da Türkiye’de etkin sosyal belediyeçilik anlayışının görülmesi 1990’lı yılları bulmuştur. 1990’lı yılların ortalarından itibaren özellikle büyükşehir belediyelerinin görev ve fonksiyonlarında büyük bir genişleme meydana gelmeye başlamıştır (Özden, 2014: 107). Böylece 1990 ve sonrası dönemde Türkiye etkin olarak sosyal belediyeçilik anlayışıyla hizmet veren bir ülkeye dönüşmüştür.

1990'lı yılların ortalarında eğitim ve kültür düzeyi değişen nüfus ile birlikte sosyal politika anlayışı, Batılı ülke belediyelerinde olduğu gibi kurumsal bir nitelik almaya başlamıştır. Belediyeler sosyal yardım ve sosyal hizmet talebini karşılamak için bütçelerinde daha fazla pay ayırmıştır (Ersöz, 2011:144-146). Belediye sınırları içerisinde ikamet eden halkın yaşam standartlarını yükseltecek mahiyette yapılan sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin yanı sıra, her türlü kültürel sanatsal, eğitsel ve sportif faaliyetler ile meslek kazandırma, eğitim, sağlık, konut gibi hizmetler sosyal belediyeçilik kapsamında değerlendirilmiş ve böylelikle sosyal belediyeçilik anlayışının kapsamı genişletilmiştir (Beki, 2009:42; Özden, 2014: 98).

1994 yılındaki mahalli idareler seçiminden sonra Refah Partisi'nin adayları başta İstanbul ve Ankara büyükşehir belediyeleri olmak üzere birçok belediyede yönetimi devralmışlardır. Başkanların kişisel hizmet anlayışındaki farklılıklar ve büyükşehir belediye başkanının başlattığı sosyal, kültürel içerikli hizmetler, öncelikle partili ve daha sonra da diğer siyasi parti mensubu belediye başkanları tarafından benimsenmeye ve uygulanmaya başlanmıştır (Ersöz, 2011:144). Bu hizmetlerin kapsamı sosyal politika alanlarında o güne kadar görülmeyen hizmetler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sosyal Belediyeçilikte yapılan hizmetlerde sosyalleştirme, sosyal kontrol ve iyileştirme, mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme, yardım etme, gözetme ve yatırım sosyal belediyeçiliğin işlevlerini de yerine getirmiş olur.

Sosyal belediyeçilik kapsamında yürütülmesi öngörülen hizmetler, çok genel olarak şöyle özetlenebilir (Akdoğan, 2002:15-35; Es, 2007: 30, 31):

- Kimsesizler, evsizler, sokak çocukları ve muhtaç kadınlar başta olmak üzere barınma temel ihtiyacını karşılayamayan tüm insanların barınma ihtiyaçlarını karşılamak,
- Öksüzlere çocuk yuvaları ve kreşler yapmak,
- Yaşlılara huzur evleri tesis etmek,
- Sağlık merkezleri, sağlık ocakları, gezici sağlık otobüsleri, ön tanı merkezleri hizmete sokmak,
- Hastaneler civarında hasta yakınları için misafirhaneler oluşturmak,
- Kültür, sanat ve spor tesisleri açmak,
- Tiyatro, sinema, kütüphane ve kültür merkezlerini mahallelere kadar yaygınlaştırmak,

- Fakir, muhtaç ve yaşam mücadelesi veren kesimlere yönelik aş evleri ve imarethaneler kurmak,
- Engelliler için ulaşım, eğitim ve sosyal kültürel ortamlarda kolaylık sağlayıcı tedbirler almak,
- Meslek ve beceri edindirme kursları açmak,
- Parkları, bahçeleri ve piknik alanlarını yaygınlaştırmak,
- Doğal dengeyi koruyan ve çevresel şartları düzenlenmiş ucuz konut alanları üretmek,
- İş kuracak kadın ve gençlere rehberlik yapmak, makine ve ekipman desteği sağlamak,
- Tanzim satış mağazaları ve ekmek fabrikaları kurmak,
- Gıda, kömür, ilaç, okul malzemesi yardımı yapmak,
- Toplumsal gruplara, sivil toplum kuruluşları ve kitle örgütlerine rehberlik etmek, onlarla dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirmek,
- Gençlerin, engellilerin ve kadınların toplumsallaşmalarını sağlayacak merkezler açmaktır.

2.3.3.1. Türkiye’de sosyalbelediyecilik ve sosyal politika

Türkiye’de ve dünyada yerel yönetimlere özellikle belediyelere son zamanlarda daha fazla önem verilmeye başlanmıştır. Merkezi hizmetlerin yerel yönetimlere aktarılması ile halkın memnuniyeti kavramı belediyeler açısından çok daha anlamlı hale gelmiştir(Özel, 2015:164).Belediyeler, hem yerel nitelikteki kamusal ihtiyaçları karşılayan hizmet birimleri hem de halka en yakın kamusal yönetim kuruluşları olmaları bakımından önemli rol üstlenmektedirler.

Sosyal devletin yeni misyonu sadece merkezi yönetimin uygulamalarını hayata geçirmek değildir. Sosyal devlet uygulamalarının gerçekleştirilmesinde, ihtiyaçların karşılanmasında merkezi yönetim her zaman beklenen hizmetleri zamanında gerçekleştirememektedir.Bu durumda ihtiyaçların hızlı ve gerçekçi tespiti yerel yönetimler tarafından gerçekleşir. Bu sebepten dolayı sosyal devlet uygulamaları merkezi yönetim kadar yerel yönetimlerin de ilgi ve görev alanına girmektedir (Çöpoğlu, 2014:229).Ülkemizde 2004 sonrası yerel yönetimler alanında yapılan reformlarla bu konulara ilişkin önemli düzenlemeler getirilmiştir. Yeni çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu belediyelere sosyal belediyecilik uygulamaları açısından oldukça geniş yetki ve

görevler vermektedir. Bu düzenlemeler sayesinde sosyal belediyeçilik konusunda kanuni altyapının yeterli hale geldiği söylenebilir (Toprak ve Şataf, 2009: 12).

Sosyal belediyeçilik, yerel idareye sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyal-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli altyapı yatırımlarının yapılması için bilinçli politikalar üretilmesini öngören, bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet mefhumunu güçlendirmeye yönelik olarak yerel idarelere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir (Akdoğan, 2002:35).

2.3.3.2. Türkiye’de sosyalbelediyeçilik ve sosyaldevlet

Sosyal belediyeçilik sosyal devlet anlayışının mahalli idarelerce yerine getirilmesidir. Merkezi yönetimin yürüttüğü sosyal politikalar, sosyal belediyeçilikte de ihtiyaç sahibi, yoksul ve yoksun kesimlere yönelik yapılan sosyal yardım ve sosyal hizmetleri içerirken, geniş anlamda sosyal belediyeçilik, yoksul, varlıklı tüm kent halkına yönelik sosyal devlet faaliyetlerini kapsamaktadır (Çöpoğlu, 2014: 63).Sosyal devlet denilen yeni devlet anlayışı sayesinde varlıklı ancak kimsesi olmayan yoksunlar ile yoksulların ihtiyaçlarının giderilmesi hedeflenmektedir.

Sosyal devlet vatandaşlarına insan onuruna yakışır asgari düzeyde bir yaşam standardı sağlamayı hedefleyen ve bu hedefi insan hakları ilkelerine bağlı olarak gerçekleştiren bir devlet şeklidir(Efe, 2008:4; Koray, 2007:38-39).

Sosyal devlet, sosyalhaklar ile toplumsal refahı sağlamak için sosyal ve ekonomik alana sosyal devletin müdahalesietmesi olarak tanımlanır. Sosyal devletin bu müdahalesi merkezi yönetimin yükünü hafifletip belediyelerin hizmet alanlarını genişletmek ve merkezîyetçi yapıyı kurumsal düzenlemelerle gerçekleştirilmesinin 19. ve 20. yüzyıllardaki gelişmelerin bir ürünü olduğu ifade edilmiştir (Öztürk ve Gül, 2012:378). Dünyada sosyal devlet anlayışı, ilk olarak 1848 Fransız Anayasası’nda kabul edilmiş, daha sonra 1919’da Alman Weimar Anayasası’nda devlet tarafından “ekonomik hayatın adalet esaslarına göre ve herkesin insanlığına yaraşır bir şekilde” düzenleneceği ilkesini benimsenmiştir. (Çelik, 2014:5).Sosyal devlet anlayışı, devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata müdahalesini gerekli görmektedir. Bu anlayış Türk Anayasa

Hukuku'na 1961 Anayasası ile birlikte girmiş, 1982 Anayasası'nda da yerini korumuştur.

1982 T.C. Anayasasının 2.maddesi hükmüne göre; “Türkiye Cumhuriyeti (...) sosyal bir hukuk devletidir”. Sosyal devlet ifadesiyle hukuki olarak devlet vatandaşlarına; “ailenin korunması, çalışma hakkı, adil ücret hakkı, sosyal güvenlik hakkı, konut hakkı, sağlık hakkı, çevre hakkı, eğitim” gibi hakları sağlamakla mükelleftir. Devletin sosyal devlet olması ifadesiyle vatandaşlara sunduğu haklardan devletin, bir tür dengeleme mekanizması olduğu anlaşılır. Yani sosyal devlet, toplumsal kesimler arasındaki güç dengesizliğinde eşitliği sağlayıp koruyarak sosyal adalet ve sosyal dengeyi tesis eden ve tesis etmekle de görevlidir. Toplumdaki yoksul ve yardıma ihtiyaç hisseden kesimlere gerekli faydalar sağlanarak insan onuruna yakışır bir yaşam sürmeleri sosyal devletin sorumluluğundadır. Bu ve benzeri yollarla vatandaşları arasında sosyal adaleti sağlayarak yaşamaya elverişli alanlar yaratan devlet sosyal devlettir (Pektaş, 2008:5). Toplumdaki ihtiyaç sahiplerine ekonomik ve sosyal yardımlar yapılarak yaşam düzeylerinin artması hedeflenmiştir Sosyal sorumluluk projeleri kapsamında gıda, kıyafet, yakıt, temizlik ürünlerinin dağıtımını gitgide önem kazanmaya başlamıştır.

Sosyal belediyecilik anlayışı halkın refah düzeyini sosyal politika ve sosyal devlet anlayışı ile desteklemektedir. Çalışmanın ilerleyen kısımlarında sosyal belediyecilik; sosyal yardım, sosyal hizmet ve kültür eğitim hizmetleri olarak ele alınmıştır.

2.3.3.3. Türkiye’de sosyalbelediyecilik ve sosyalyardım

Günümüzde sosyal belediyecilik ve sosyal politikaların yerleşmesi ile beraber özellikle sosyal hizmet ve sosyal yardım alanında belediyelerin fonksiyonlarının arttığı görülmektedir. Sosyal belediyeciliği zorun kılan nedenlerin başında göç, kentsel yoksulluk, yüksek işsizlik, eğitim gibi etkenler gelmektedir (Özden, 214:117).

Göç ve kentleşmeyle birlikte ortaya çıkan işsizlik ülke sorunları içerisinde en önemli problemler arasındadır. Yoksullukla mücadele veren ülkelerde devlet üzerindeki yükü, yerel yönetimlerle dengeli bir şekilde paylaşmıştır. Yerel yönetimler, yerel kalkınmaya yönelik çalışmalarda bulunmakta merkezi yönetim ile koordineli, hesap verebilir ve açık bir yöntem anlayışı ile çalışılması beklenmektedir. (Çoşkun, 2007:57). Belediyelerin göç ve kentleşmeyle birlikte ortaya çıkan işsizlik

sorunlarına sosyal alanda yapmakta oldukları projeler ve uygulamalar sorunun çözümüne yönelik tedbirler olarak karşımıza çıkar (Özden, 2014:118).

Toplumların korunma sistemi ya da sosyal korunma olarak da kullanılan sosyal politika kavramı sosyal sigorta, sosyal yardım, sosyal hizmetleri barındıran politikalar bütünüdür. 1980'lerin başlarından itibaren sosyal devlet reformu tartışmaları içinde sosyal yardımlar giderek daha çok ön plana çıktığı ve sosyal koruma harcamaları adı altında sosyal politikanın giderek sosyal yardımlara indirildiği görülmektedir. Bu bağlamda her ülkede sosyal politika uygulamaları var olmakla birlikte, geniş anlamda sosyal eşitlik, sosyal adaleti sağlayıcı bir görev taşımaktadır. Sosyal politikanın içinde yer alan sosyal adalet ve sosyal eşitlik işlevlerini yerine getirmeye çalışan tam olarak da emeğin sömürülmesini önleyen modern sosyal güvenlik sistemleri. Sosyal politikaların sosyal eşitlik ve sosyal adalet sağlayıcı bir işlev ve nitelik kazanmasına bu politikaların haklar düzleminde hukuki bir temele oturtulması ve yurttaşlık anlayışına sosyal bir boyut eklenmesi ile ilgilidir (Koray ve Çelik, 2015:37).

Göç ile birlikte gelen halkın belediyelerden hizmet anlamında talebi değişmeye başlamıştır. Kente yaşamlarını sürdürme bilmeleri için ihtiyaçlarının karşılanmasını istemektedirler. Bu taleplere karşılık olarak sosyal yardım merkezli politikalara ağırlık verilmeye başlanmıştır. Geçmiş dönemlerden fakir, kimsesiz, engelli ve yaşlı kimselere aşevlerinden sıcak yemek, yiyecek ve giyecek verilmesi biçiminde devir alınan sosyal yardımlar, 1990'lı yıllardan sonra tür, nitelik ve kapsam bakımından artış göstermiş ve farklı belediye birimleri tarafından sağlanır hale gelmiştir. Engelli merkezleri, huzurevi, kadın ve çocuk sığınma evi ve merkezleri, hastane, poliklinik ve sağlık merkezlerinin kurulması ve kapsamlı meslek ve beceri kazandırma kurslarının düzenlenmesi birçok belediyenin temel sosyal yardım hizmetlerine dâhil olmuştur (Pektaş, 2008:41-42).

Sosyal belediyecilikte sosyal politikalar, genelde merkezi yönetimin yürüttüğü ihtiyaç sahibi, yoksul ve yoksun kesimlere yönelik yapılan sosyal yardım ve sosyal hizmetleri de içerir. Sosyal devlet anlayışının geniş anlamda mahalli idarelerce yerine getirilmesi ve yoksul-varlıklı tüm halka yönelik faaliyetleri de kapsamaktadır.2000'li dönemlerde uygulamaya konulan sosyal yardım programları ile sosyal devlet ilkesinin hayata geçirildiği iddia edilmektedir. Bu dönem, neo-liberal politikaların en yoğun hissedildiği ve yoksulluğun en fazla görünür olduğu bir dönem haline gelmiştir(Çöpoğlu, 2014:63). Sosyal belediyecilik toplumsal

eşitsizliklerden beslenen ve onları yeniden üreten klientalist (müştericilik) ilişki ağlarının, anormalleşmenin ve yoksulluğun yaygın olduğu ortamda, siyasal ve ekonomik katılımın uzağında olan bireyler için yaşamlarına bir destek ve kamuya ulaşmanın yolu olarak işlev görmüştür (Komşuoğlu,2009:242). Sosyal belediyecilikte sosyal yardım merhamet, hayırseverlik, yardımlaşma anlayışı ile değil sosyal devlet anlayışı ile yapılır hale gelmiştir. Sosyal hak çerçevesinde eşit bir şekilde sosyal yardımlar dağıtılmaya devam edilir.

Yerel yönetimlerin bu alanda üstlendikleri yeni roller merkezi yönetimi de önemli ölçüde rahatlatmaktadır.Sosyal belediyecilik, muhtaç olan insanların, işsizlerin, kadınların, gençlerin, engellilerin ve yaşlıların her türlü ihtiyaçlarına cevap vermekte, onların sorunlarına çare bulmaya çalışmaktadır. Burada sosyal belediyeciliğin dar anlamda sadece muhtaçlara yardım olarak algılanmaması gerekmektedir. Sosyal belediyeciliği sosyal yardımların yanı sıra her türlü kültür, sanat, eğitim, konut ve çevrenin korunması alanlarını da kapsayacak şekilde yapılan faaliyetler bütünü olarak düşünmek gerekir (Özden, 2014: 141).

2.3.3.4. Türkiye’de sosyalbelediyecilik ve sosyalhizmetler

Toplumun gelişmesi için belirli bir düzen içerisinde sosyal adaletin, sosyal yardımların, sosyal içerikli hizmetlerin sosyal politika ve sosyal devlet anlayışıyla kadın, çocuk, genç, yaşlı, yoksul kesimlere, toplumun dezavantajlı kesimleri olarak adlandırılan gruplara sosyal bir ortam hazırlamak sosyal hizmetlerin amacıdır.

Sosyal hizmet anlayışı halkın insan onuruna yakışır, temel ihtiyaçlar düzeyinde yaşamlarını sürdürebilmeleri ve çevreye uyumlarını sağlamak için gönüllü kuruluşlarla ve vakıflarla sosyal ve ekonomik yardımların sosyal devlet, sosyal politika anlayışıyla şekillenmiştir. Belediyeler vakıflarla ve gönüllü kuruluşlarla sosyal sorumluk projeleri içinde sosyal hizmet yapmışlardır ve yapmaktadırlar. Kurumsal yapıya sahip olan vakıf kurumu ve kültürü toplumumuzda bugün bile varlığını sürdürmektedir. Yerel yönetimlerin merkezi bir rol oynadığı sistematik sosyal politika kavramının ruhuna uygun çalışmalar henüz gelişim aşamasındadır.

2.3.3.5. Türkiye’de sosyal belediyecilik ile kültür/eğitim hizmetleri

Sosyal belediyecilik yoksul kesimler için kentte tutunmanın, hayatta kalmanın ve geçinmenin yolu olmuş, onlara kentte yaşam desteği sağlamıştır. Sosyal belediyecilik; sağlık, eğitim, konut, istihdam ve sosyal yardım gibi sorunlara kalıcı

ve toptan çözümler üretmeyi amaçlamaktadır (Kesgin, 2012:17).Belediyelerin düzenlediği festivaller, söyleşiler, şiir dinletileri, belirli gün haftaları anma programları ilk akla gelen kültür hizmetleri. Bu hizmetler verilirken belediyenin açtığı kültür merkezleri mekân olarak kullanılabilirlerdir.

Belde halkının eğlendiği ve dinlendiği ortak açık ve kapalı mekânların açılması, denetimi, çocuk ve gençlerin bir araya geleceği ortak eğitim, kültür ve spor tesislerinin kurulması, halka açık ücretsiz kültürel etkinliklerin düzenlenmesi yerel politikanın konusudur(Alkan, 2000: 4).Belediyenin eğitim hizmetleri 5393 sayılı Belediye Kanununda açıklanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre (md.14/a) belediyeler, meslek ve beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar ve yaptırırlar. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda da (md. 7) meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak belediyenin görevleri arasında yer almaktadır. Bu çerçevede belediyeler, mesleki ve teknik eğitim veren kurslar aracılığıyla işsizlerin bir meslek ya da sanat öğrenmelerini sağlayarak iş piyasasında iş bulmalarını kolaylaştırma ve böylece istihdama katkıda bulunma amacı gütmektedirler. Belediyeler kendi bünyelerinde açtıkları kurslar ile Halk Eğitim Merkezleri ve İş-Kur ile ortak açtığı kurslarla eğitim, kültür ve istihdam alanında çalışmalar yapmaktadırlar

Çalışmada bu noktaya kadar incelenen, değinilen ve açıklanan bilgilerden anlaşıldığı üzere; kentlileşme ve kente uyum sağlamadan kentte karşılaşılan tüm sorunları çözmeye kadar, üstlenilen tüm görev ve çabalar belediyelerin yetişkin eğitime yönelik çabalarıdır ki bu noktada belediyeler, oldukça geniş yelpazeli amaçlara sahiptirler(Akbaş ve Yıldız, 2010: 552). Eğitim her mecrada olduğu gibi belediye hizmetlerinde de oldukça önemli yer tutar. Özellikle yetişkin eğitimi, bölgede yaşayan kişilerin istihdam edilebilirliklerini yükseltici ve girişimci özelliklerini geliştirici bir etki eder. Çünkü belediye kursları, verdikleri eğitimlerle işgücüne nitelik kazandırmaya çalışırlar. Nitelikli işgücünün ise istihdam edilmesi kolaydır. Verilen yetişkin mesleki eğitim kursları ile belediyeler işsizliğe de düşürücü etkide bulunurlar. Eğitim ve yeniden eğitim gibi uygulamalar, özellikle uzun süre işsiz kalmış işiler için iş piyasasına dahil olmada etkili çözümler olarak görülmektedir. Bu bağlamda istihdam politikalarının da ilk ayağının eğitim olduğu

görülmektedir. Belediyeler de sağladıkları yetişkin eğitimleri ile istihdam, işsizlik, yeniden iş piyasasına kazandırma, işgücü niteliğini artırma gibi bireysel ve toplumsal düzeyde fayda yaratan çıktılar hedeflerler

2.4. SOSYAL BELEDİYECİLİK İLE TOPLUMCU BELEDİYECİLİĞİN KARŞILAŞTIRILMASI

Tarihe baktığımızda toplumların birlikte yaşamaya başlamasıyla. Toplumların bir aradalığını organize ederek düzenli ihtiyaçlara cevap verecek birimlerin oluşmasına ihtiyaç duyulmuştur. Böylelikle devletler kurulmaya başlanmıştır. Devletler toplumların ihtiyaçlarına taleplerine cevap verebilmek ve her bölgeye ulaşabilmek adına belediyeler oluşmuştur. Türkiye’de belediyelerin sorumlulukları ilk olarak 1580 sayılı belediye yasası, ikinci olarak 2004 tarihinde 5216 sayılı Büyükşehir belediyesi kanunudur. Bu son kanun sadece büyükşehir belediyesi ile büyükşehir ilçe belediyelerinde yürürlüktedir. Diğer bir kanun 2005’teki 5393 sayılı belediye kanunu olup bu kanun genel olarak tüm belediyelere uygulanmaktadır.

Osmanlı devletinde bu birimler şehremini adıyla anılmıştır. Şehreminin başında kadılar görev almıştır. Merkezi yapıdan hiçbir gelir almadan toplumun çöp, yol, kaldırım ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışmış toplam 389 belediye kurulmuş ilki İstanbul beraberinde Cumhuriyetin kurulması ile birlikte Ankara’da hizmet vermeye başlamıştır. Cumhuriyet döneminde savaştan çıkmanın yorgunluğu ile Atatürk’ün devletçilik ilkesine verdiği önem ile belediyedeki hizmetler devlet eliyle yapılmaya başlanmıştır. İler Bankasının kurulmasıyla belediyeleri ekonomik anlamda destekleyen bir kuruluş Atatürk tarafından hayata geçirildi. Belediyeler toplumun en temel ihtiyacı olan çöp, kaldırım, yol, su hizmetlerini vermeye devam etmiştir.

Toplumcu belediyeçilik anlayışı 1970’lerin başından itibaren merkezi yönetim ile belediye yönetiminin farklı partilerden olması, toplumdaki yoksulluk ve gelir eşitsizliği, halkın belediyeden hizmet beklemesi ve merkezden gelen kaynakların yetersizliği sebebiyle belediyelerin daha üretken olmasını mecburi kılmıştır. 1970 döneminde siyasi yapıda oluşmaya başlayan değişiklikler belediyeçilik anlayışına da yansımıştır. 1974 seçim sürecinden sonra bazı şehirler belediye başkanları ile anılmaya başlanmıştır: Ankara’da Vedat Dalokay, İstanbul’da

Ahmet İsvan, İzmir’de Erol Köse gibi. Başkanların hizmet anlayışları toplumcu belediyeçilik anlayışının yansıdığı şehirlerdir.

Bu başkanlarla toplumcu belediyeçiliğin ilkeleri oluşmaya başlamıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi, toplumcu belediyeçilik anlayışı, toplumsal eşitlik, kültür ve sanata destek, katılım ve demokrasi, üretici belediyeçilik, tüketimi-düzenleyici, birlikçi-bütünlükçü, kaynak yaratıcı belediye ilkeleri gibi ilkeler çerçevesinde şekillenmeye başlamıştır.

Toplumdan yana, halkı merkezine alan, halkın temel haklarına önem veren tüketimi düzenleyici ilkesi ile ekonomik hakkını koruyan demokratik katılım ilkesi ile belediyenin aldığı kararlarla halkında söz sahibi olmasına fırsat veren bir anlayışla hizmetlerine devam eden bir belediyeçilik anlayışı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Üretici belediyeçilik toplumun yararına kaynakları bulup toplum yararına sunmaktadır. Tanzim satış yerleri, halk pazarları üreticiden tüketiciye doğrudan hizmetin sunulması sağlanmaktadır. Belediyelerin kaynaklarını ihtiyacı olan ilçe belediyelerle paylaşması birlikçi-bütünlükçü ilkesinin hayata geçmesine bir örnektir. Belediyelerin doğru kaynakları doğru yatırımlara dönüştürüp halkın hizmetine sunulmasıdır. Otoparklar, düğün salonları, halk plajları belediyelere kaynak olmuştur. Bu ilkeler Toplumcu Belediyeçilik anlayışını başkanların adları ve dönemleri ile anılmasına sebep olmuştur. Başkanların değişmesiyle anlayışlarda değişmiştir. Bu nedenle toplumcu belediyeçilik anlayışı kurumsallaşamamıştır.

1980 döneminde ülkenin geçtiği siyasal süreçte merkezi yapının görev dağılımında belediyeler ön plana çıkmaya başlamıştır. 1980 dönemindeki siyasal yapıyı etkileyen unsur ordu ve ekonomik yapıdaki değişim sürecidir. Kırsal kesimlerden kentlere göç başlamıştır. Yasal olarak büyükşehir belediyelerine örgüt yapılarında düzenleme ve belediyelere ekonomik anlamda rahatlama sağlamıştır.

1990 dönemi ile kentlerdeki nüfusun artmaya başlamasıyla kentte problemler de artmaya başlamıştır. Özellikle 1994 seçiminde, kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar için ihtiyaçlarına, sorunlarına, beklentilerine yönelik hizmetlerin olacağı seçim bildirilerinde söylenmiştir. 1994 seçimleri ile belediyeler el değiştirmiş. İstanbul, Ankara gibi büyükşehirlerde bu değişim yaşanmıştır. Başkanların ve siyasi partinin değişimiyle hizmet ve belediyeçilik anlayışı değişmiştir.

Belediyelerin sosyal devlet, sosyal yardım, sosyal hizmet anlayışının sosyal politika kapsamında hizmet sunmaları, sosyal belediyeçilik anlayışının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır:

Sosyal belediyeçilik, yerel yönetime sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan altyapı yatırımlarının yapılması için bilinçli politikalar üretmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet mevhumunu güçlendirmeye yönelik olarak yerel yönetimlere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir. (Akdoğan, 2002: 35).

Türkiye’de 1990’lı dönemlerden itibaren sosyal belediyeçilik sosyal devlet, sosyal yardım, sosyal hizmet anlayışının sosyal politika kapsamında yerel yönetime yansımaları olarak ortaya çıkmıştır. Sosyal devlet toplumun genel olarak her kesiminin devletin sunduğu bütün hizmetlerden eşit bir şekilde, sosyal refahın sağlanması adına belediyeler tarafından genel olarak herkese hizmetlerin ulaşmasını sağlamak sosyal belediyeçilik olarak adlandırılır. Kültür merkezleri, tiyatro, sinema, kütüphane, kreş, sığınma evi, mesleki kurslar açmak ve muhtaçlara gıda kömür, ilaç, kırtasiye yardımı yapmak belli başlı yaptığı hizmetler arasındadır. Bu hizmetlerde kimsesizlere, yoksullara, yaşlılara, kadınlara dezavantajlı gruplara öncelik vermiştir (Pektaş, 2010: 5-6).

Sosyal belediyeçilik anlayışı ile birlikte işsizlik, yoksulluk, eğitim alanlarında ortaya çıkan sorunları çözmeye ve sosyal ihtiyaçların karşılanmasına çaba sarf edilmiştir. Fakat sosyal belediyeçilik anlayışı bu sorunlara kalıcı çözümler bulamamış, günü kurtarmaya çalışmıştır. Sosyal yardım ve sosyal belediyeçilik anlayışı ile birlikte toplumun hazıra alıştırılması sosyal belediyeçiliğe getirilen eleştirilerden biridir. Kültür ve sanat hizmeti, kadın sığınma evleri, meslek edindirme kursları aile eğitim merkezi, hizmetleri ücretsiz olarak topluma sunulmaya devam etmektedir. Sosyal belediyeçiliğin sosyalleştirme ve kılavuzluk etme işlevi de yerine hedef olarak görülmüştür (Kaya, 2007:16).

Sosyal belediyeçilikte toplumun sosyalleştirilmesi ve iyileştirilmesi yardıma muhtaç olanların gözetilmesi, sosyal yardım hizmetinin verilmesi temel yönelimlerdir. Bu hizmetler sosyal hizmetler biriminin görevleri içerisindedir. Amaç toplumun kentsel yaşama uyumu kolaylaştırmak, iyileştirmek, sosyal çevre ile uyumu sağlamaktır. Toplumcu belediyeçilik ve sosyal belediyeçilik görüşü birbirleri ile yarışmıştır. İki görüş sürekli yarış halinde olsa da ikisinin avantajlı ve dezavantajlı yanlarının olduğu açıktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KADINA YÖNELİK SOSYAL POLİTİKALARI AÇISINDAN BELEDİYECİLİK – KARŞILAŞTIRMALI ÖRNEKLER

3.1. TÜRKİYE’DE KADINLIK KURGUSU

Kadın yaşadığı şehirde, çalıştığı ortamda, ailesinin yanında ve toplumda yer alabilmek için sürekli mücadele vermiştir. Bu mücadeleyi verirken içinde bulunduğu toplumun örfleri, adetleri, kültürel yapısı toplumun kadına bakış açısının oluşmasına sebep olmuştur. Kadının bu mücadelesi toplumda yer alabilme çabasıdır. Toplumda oluşan kadına dair ön yargılar bu mücadelede önüne çıkmıştır. Toplumsal cinsiyetin ve kadınlık kurgusunun tekrar üretildiği yerler aile, medya, eğitim gibi kurumlarla doğrudan ilişkilidir.

1926 yılında Türk Medeni Kanunu’nun kabul edilmesiyle, çok eşlilik yasaklanmış, her iki eşe de eşit boşanma hakkı ve çocukların velayet hakkı tanınmıştır. Kadınların yurttaşlığa kabul edilmeleri iki aşamada gerçekleşmiştir: ilk önce 1930’da yerel seçimler arkasından 1934’te genel seçimlerde kadınlara oy kullanma hakkı verilmiştir. Batıda olduğu gibi kadın hareketi aracılığı ile bu haklar kazanılmamıştır. Bu haklar, iktidardaki “batılılaşma” ve “muasırlaşma” hedeflerini gerçekleştirme amacındaki aydınlanmacı seçkinler tarafından sağlanmıştır. Türkiye’de tüm bu yenilikler yapılırken dünyada kadın haklarına yönelik yasalar oldukça yavaş ilerlemiş ve sayısı az bulunmaktadır. Türkiye kadınlara yasal haklarını tanıyan ilk ülkelerden biri olmuştur. Bununla birlikte Türk kadını kendi hakları için çetin mücadeleler vermeden haklarının devredildiği tek millettir. Bu yasalara rağmen uygulamada kadının yeniden yapılandırılması çok güç olmuş ve büyük zaman almıştır. Özellikle toplumsal alanlarda kadınların görünür olmaya başlamaları konusunda büyük çalkantılar yaşanmıştır. Bu hususta Mustafa Kemal Atatürk’ün yasal ve toplumsal olarak uyguladığı yöntemler çok etkili olmuştur.

Mahkemede kadın ile erkeğin eşit olması, resmi nikâh hakkının medeni kanununda kadınlara verilmesi, seçme ve seçilme hakkının tanınması, tek eşliliği legal kabul edilen yasalar Türkiye’de kadınlık kurgusunun önemli ayaklarıdır. Bu

gelişmelerden anlaşılıyor ki Türkiye'de yeni kadınlık kurgusu sosyolojik boyutta değil hukuki zeminde gerçekleştirilmiştir. Türk yasaları kadına doğrudan eşitlik, hak ve özgürlük vermiştir. Uygulamada türlü farklılık ve zorluklar yaşanmıştır. Bu bağlamda Türkiye de kadının ideolojik açıdan kurgulanması yasal düzlemde gerçekleşmiş ve sosyolojik boyutta fiili olarak neticelendirilmesi zor olmuştur.

Cumhuriyetin kurulması ve ilk yıllarda kadının ideolojik kurgusunun hukuki düzlemde yapılması bir gereklilik ve ihtiyaç olmuşsa da bu durum ilerleyen yıllarda sorunlara neden olmuştur. Çünkü Türkiye'de kadın, kadın sorunları, kadın hakları, eşitlik ve özgürlük siyasilerin ve üst karar mercilerinin söylemlerine dayalı kalmıştır. Kadın kurgusunun yasal düzlemde yapılmış olması sonraki kamu yöneticilerinin bunu yönetim stratejisi haline dönüştürmesiyle amacından saptırılmıştır. 1980'lere kadar toplumsal yapının modernleşme çabaları, siyasal iktidarın bakış açıları, kadının konumunu belirlemeye devam etmiştir. 1980 sonrası Türkiye'de ivme kazanan kadın hareketi içindeki temel itici güç feministler olmuştur. Feministler yeni bir söylemle kadının başlı başına bir "birey" olduğunu vurguladılar. Feministlerin söylemleri liberal ve sosyalist bir içerikle de toplumsal ve siyasal yaşamda yer bulmuştur. Yürütülen mücadeleler kadını, kadın örgütlemeleriyle beraber kadın-erkek eşitliği ekseninde kamusal alanda daha görünür kılma çabasıdır. (Güneş, 2003:55-60). Kadın hakları konusunda yapılan akademik çalışmalar da kadın hareketinin güçlenmesine yardımcı olmuştur. Kadının toplumda birey olarak var olma çabası akademik anlamda desteklenerek kadın için akademik anlamda kaynaklar oluşmaya başlanmış. Bu çalışmalarla birlikte ailenin modernleşme süreci hukuksal anlamdan toplumsal hayata uyum sağlanması hedeflenmiştir (Aytaç, 2014:301). Günümüzde feminist çabalar, STK'lar, uluslar üstü kuruluşlar (BM, AB vb.) Türkiye'de kadın konusunda yönlendirici olsa da siyasi düzlemde kadına yönelik belirlemeler Türkiye tarihinin her döneminde görülmüş ve görülmektedir.

Türk modernleşmesinin cinsiyet rejiminin aile odaklı modernleşme olarak şekillendiğini ve bunun aile politikaları aracılığıyla toplumu yönetmeyi sağlayan önemli bir iktidar stratejisi olduğu yapılan çalışmalarla bize gösterilmiştir. Bu şekillenme benzer sömürge karşıtı siyasi hareketlerde olduğu gibi erkeklerin devlet, kadınların aile kurarak modern bir ulus yaratma mücadelesine giriştikleri bir "tarihsel" hareketin ürünü olarak değerlendirilmektedir (Sancar, 2014:306).

Aile odaklı modernleşme anlayışı zaman içinde devletin temel politikası hâline dönüşerek temel ilkeleri değişmeden günümüze kadar ulaşmıştır. Aile ve

devlet arasındaki bu uzlaşma modern ve muhafazakâr kesimlerin modern kadın haklarını ve ailenin sınırlarının nereden geçmesi ve nereyi aşmaması gerektiği konusunda kesişen rotalara sahip olması sayesinde gerçekleşti. Uzun dönemde bu kesişmeler kalıcı bağlar yarattı. Modernlik ile muhafazakârlık arasında bu sayede mümkün olan ideolojik ve politik geçişlikler sadece aile modelini değil, Sünni İslam dini ve ona dayalı Türk devletini de bugüne taşıyan özgün oluşum oldu. Türk modern düşüncesinde muhafazakâr-modernlik ile modernlik karşıtlığı arasında gidip gelen farklı düşünceler gündeme geldi. Muhafazakâr düşüncenin kadın ve aile üzerinden ifade edilen görüşlerine baktığımızda bir uçta kadınların evden dışarı çıkmasının toplumda ciddi bir ahlâk düşkünlüğü yaratacağını ve zorunlu olmadıkça kadınların yalnız başına dışarı çıkmamaları, evde oturmaları gerektiğini savunanlarbulunmaktadır. Diğer uçta ise “aile değerlerine” uygun olmak koşuluyla kadınların her işi yapabileceklerini düşünen ve istedikleri gibi kamusal yaşama katılımlarını onaylayanlar yer almıştır. Her iki düşüncede kendi söylemiyle kadını “korumaya” çalışmaktadır. Kadının tercihine bırakmamaktadır ve kadının toplumda yer almasını istememektedir(Sancar, 2014:309-310). Anlaşılması gereken husus ise kadının korunmaya ihtiyacı olmasından çıkarmaktır. Kadının bir birey olarak tüm haklarını kullanabildiği ve kendisiyle ilgili karar vericinin kendisi olmasıdır.

Özel alan ve kamusal olarak ayrılan yaşam alanlarında kadının aile, ev gibi içsel yaşam alanlarında kalması önerilmektedir, ayrıca iki düşüncenin temelinde kadının aile yapısını korunması ve yine toplumun onayladığı görevlerde yer alması beklenmektedir. Yani kadının aileye yönelik sorumlulukları doğal görevi gibi atfedilmektedir. Yeni kurulan Türk kadın kimliğinde maalesef modern “Türk Kadını” olmak; öncelikle anne ve eş olmayı, belli oranda dini sorumluluklarını yerine getirmeyi öne çıkarmaktadır; kadın çalışacaksa da topluma yararlı (öğretmenlik, hemşirelik) gibi. İşlerde çalışmanın beklenmesi ve istenmesi şeklinde yerleştirilmiştir (Sancar, 2014:309-310).Oysa modern Türk kadını “aklı hür, vicdanı hür, irfanı hür”, kendi hayatının yönlendiricisi ve belirleyicisi kendisi olan, ekonomik ve bireysel bağımsızlığa sahip kadın olarak toplumda yer alması hedeflenmektedir. Çünkü bu bahsi geçen tanımlama bir kadının öncelikli olarak bireysel haklarını odak alan cinsel ayırım yapmadan kişiyi tarif eden bir açıklamadır. Kadınların cinsel kimliklerinden önce bireysel kimlikleri kurgulanmalıdır. Yaklaşımların temelinde hep “kadına yönelik belirleme” fikri vardır. Türkiye'de yeni kadın kurgusunun çarpık olmasındaki en etkin dinamiğin de bu yaklaşım olduğu söylenebilir.

Kadının toplumda yer alma çabası fark edilmeye başlanılmasıyla merkezi yönetim ve yerel yönetimlerde görünmeyen aktör olan kadınların erkek- kentlerde yaşamakta olduğu sorunlar ve kentin olanaksızlıkları, basit planlama çözümleriyle kolaylıkla hafifletebilecek bu problemler, sorunların çözümü doğru kavranıp üstüne gidilmedikçe artmaya devam etmektedir (Alkan,2007: 157) fakat bu noktada şuna değinmek de faydalı olacaktır: Belediye kanunlarındaki değişiklikler, kadına hizmetin ulaştırılmasında etkili olmuştur. Bir diğer etken olarak 1994 yerel seçimlerde başkan adaylarının seçim kampanyalarındaki kadına dair söylemleri ve kadına yer vermeleri belediyecilik bağlamında değişikliklerin başlamasına sebep olmuştur.

3.2. BELEDİYELERİN KADINA YÖNELİK HİZMETLERİ

Belediyeler belde halkının yaşamlarını kolaylaştırmak, sorunlarını çözmek, zamanın getirdiği yenilikleri belde halkına sunmak, ihtiyaçlarına, taleplerine çevrenin koşullarını da düşünerek hizmet götürmek, beldede yaşayan kadın, genç, çocuk, yaşlı toplumun her kesimine ulaşmayı hizmet bazında hedef almıştır.

Günümüzde bireylerin yaşam alanları içerisinde çevrelerinden beklentileri eskisinden çok daha farklılaşmış ve çeşitlenmiştir. Küreselleşmenin de beraberinde getirdiği bilgi teknolojilerinin gelişimi ve devlet yönetimi anlayışındaki değişimlerin sonucunda ortaya çıkan kamu yönetimi anlayışının temel amacı, vatandaşın isteklerini/ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetleri sunmak ve kamu yönetiminde verimliliği arttırmaktır. Kişilerin yaşam kalitelerini arttırmak adına çevrelerinde olan bu çeşitli ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanmasından yerel yönetimler içinde ağırlıklı olarak belediyeler sorumludur (Özel, 2015:141).

1990'larda ortaya çıkan sosyal belediyecilik ve toplumcu belediyecilik anlayışlarının kadınlara yönelik çalışmaları örneklerle tezin bu bölümde ele alınmaya çalışılacak. Hizmetler sosyal hizmetler kültürel, eğitim hizmetleri bağlamında irdelenecektir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, geniş anlamda sosyal belediyecilik yoksul, varlıklı tüm kent halkına yönelik sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin sosyal devlet anlayışıyla sunulmasıdır (Çöpöğlü, 2014: 63-229) Bu hizmetler sosyal belediyeciliğin toplum ve kadına ulaşması için bir araçtır. Bu hizmetlerin sınırı yoktur, her alanda hizmet yapılabilir, önemli olan kadının önceliğinin tespit

edilmesidir. Kadına yapılan ana hizmet alanları belediye kanunda sosyal hizmet, kültür, eğitim olarak belirlenebilir.

3.2.1. Sosyal Hizmetler

Sosyal hizmet uygulamaları sosyal politika araçlarından biridir. Sosyal ve kültürel hizmetleri toplumda yer alan yoksul, kadın, engelli, yaşlı her kesim için belediye hizmetlerini üretmeye devam etmektedir. Bu hizmetleri belediyelerin sosyal belediyeçilik uygulamaları ile merkezi yönetimin boş bıraktığı alanlara hizmetleri ile kısıtlı kaynaklarla ulaşmaya çalışmaktadır. Sosyal hizmet sürecinde belediyeler daha çok yoksul ve işsizler gibi uç grupları hedef alan politikalar üretilip toplumun omurgası ve sosyal politikaların en güçlü destekçisi olan orta gelirli kesim göz ardı etmiştir. (Sevinç, 2015:204).

Sosyal belediyeçilik anlayışı sosyal politika ile birlikte belediye hizmetlerini mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme, yardım etme, yatırım şiddeti önleme gibi amaçlarla yapılmaya başlamıştır.(Akdoğan, 1999: 35) Sosyal belediyeçiliğin bu işlevlerinin kadına hizmet bakımından yansımaları ele alınacaktır.

3.2.1.1. Mobilizeetme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme

Belediyeler bölgenin, şehrin, sorunlarına, ihtiyaçlarına göre çözümler bulmaya çalışır ya da yaşanan sıkıntıları hangi kurumlarla çözebileceklerine yönelik rehberlik yapar. Bu çözümler merkezi yönetimin yükünü hafifletmek bakımından önemli olmaktadır. Bulunan çözümler geçici olabilmekte, kalıcı anlamda çözümler olamaya bilmektedir.Belediyelerin toplumdaki gelen istek ve şikâyetleri alması ve ona cevap vermesi ve kurumlara yönlendirmesi belediyelerin yardım etme ve gözetme görevini yerine getirmiş olduğunu göstermektedir.

3.2.1.2. Yardım etme, gözetme

Belediyeler tarafından sosyal belediyeçilik anlayışının çıkış noktası olan yoksul, muhtaç kesimde yer alan kişilere buldukları şehirde ve yaşadıkları bölgelerde yaşamlarını sürdürebilmeleri ve kentte uyum sağlamaları açısından yardım etme, gözetme hizmetleri yapılmaya çalışılmıştır. Bu hizmetlerin çıkış noktasında yine sosyal devlet anlayışı yatmaktadır. Toplumda yer alan bir kemsin devletin verdiği haklardan yararlanamaması sebebiyle belediyeler devreye girmiştir. Toplum içinde yer alan yoksul ve muhtaç ihtiyaç sahibi kişilerebelediyelerin gıda

yardımları, yakıt yardımı, eğitim bursu gibi hizmetler vermeleri yardım elini uzatması, yardım etme ve gözetmeye örnek verilebilmektedir.

3.2.1.3. Şiddeti önleme: kadın sığınma evi

Toplumumuzda dayak, bir terbiye aracı olarak hâlâ etkisini sürdürmektedir. Kadının davranışlarından kocasının sorumlu olduğu anlayışı, onun davranışlarını, hal ve hareketlerini düzeltme hakkının onda olduğu kanaati yaygındır. Böylece erkek, eşine isteklerini kabul ettirmek için karısını fiziksel, sözel şiddet uygulamakta Kadına karşı şiddet toplumun her alanında ailede, çalışma ortamında, sokakta, parkta, ulaşım araçlarında görülmektedir. Eğitim ve öğretim almış ya da almamış, gelir düzeyi düşük ya da yüksek, toplumun farklı kademelerinde yine kadına şiddet uygulanmaktadır.

Ayrıca aile reisi olarak kabul edilen erkeğin eşine, kızına, gelinine, hatta sokaktaki kadına şiddet uygulaması hak görülmektedir. Kadın evlenmeden önce de ailesinde, toplumda, sokakta, basında şiddet konusunda bilgi ve deneyim sahibi olmaktadır. Türkiye’de aile içi şiddet olayının bir başka görünümü de erkek kardeşlerin büyük kız kardeşlerine ya da küçük kız kardeşlerine şiddet uygulaması yönündedir. Ağabey dayacağı bazı ailelerde yaygın olarak görülmektedir. Kız kardeşinin bir gençle çıktığını gören ya da duyan ağabey hemen dayığa başvurur. Ailenin erkek çocuğunun bunu yapmasına hak gören anlayış temelini, “namus” değerinin ihlali varsayımından almaktadır. Bunun sonucunda toplumsal problemler ortaya çıkmıştır. Bu problemleri çözebilmek için yerel yönetimler ile merkezi yönetim iş birliği yapmıştır. Çözüm olarak yerel yönetimler kadınlara yönelik şiddet, istihdam ve boşanma gibi konularda hizmetler sunmaya başlamıştır. Türkiye’de başta İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere yerel yönetimler belediye bünyesinde kadınlara yönelik sosyal yardımlar, sosyal hizmet, kültür, sosyal birimleri ve ayrıca kadın istihdam birimleri adı altında hizmet birimleri kurmuşlardır(Özel, 2015: 13;Tezcan, 2010:149).

Kadına şiddet konusunda belediyelerin hizmetleri kadın sığınma evi konusunda vakıf desteği ve feministlerin çabaları ile gerçekleşmiştir.1993’te Kadın Dayanışma Vakfı, Ankara’da ancak Altındağ Belediyesi’nin desteğiyle kadın sığınma evi açabilirken, daha sonra belediye yönetiminin değişmesiyle kadın sığınma evi çalışmalarını kendi başına yürütmek zorunda kalmıştır. Aynı dönemde İstanbul Büyükşehir Belediyesi kadın sığınma evine destek vermek yerine kendi bünyesinde

kadın sığınma evi açmayı düşünmüştür. Altındağ Belediyesinde olduğu gibi İstanbul'un ilçelerinden olan Bakırköy Belediyesindeki yönetim değişikliği kadın sığınma evininin uzun ömürlü olmasına fırsat vermemiştir. Bu denemeler merkezi ve yerel yönetimlerin kadın sığınma evine bakış açıları ve feminist kadın sığınma evlerine fon ayırmama isteğini ve öncelik vermediklerini göstermektedir. Bütçe ve girişim olarak desteklenmeyen sosyal bir hizmet uygulamasının başarısız olması ise sürpriz sayılmamaktadır (Özbay vd., 2011: 253).

Belediyelerin kadın sığınma evi süreci 2005'te kabul edilerek yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediyeler Kanununda, "kadın ve kız çocuklarına ihtiyacın olduğu noktalarda sığınaklar açılması yerine," nüfusu elli bini geçen yerleşim birimlerine koruma evi açılmasını uygun görmüştür(Belediye Kanunu, md. 14/a).

Kadın koruma evinin amacı şiddete maruz kalmış ya da şiddete uğrama tehlikesi yaşayan kadınların hayatını koruma altına alabilmek ve kadının bu süreçte hayatını yaşamını kolaylık sağlamak, geçici olsa da kadının hayatını sürdürebilmesini kolaylaştırmıştır. 2005 öncesi için kadın sığınma evi konusunda yapılan düzenli çalışma olmadığı için alanda çalışan kişilerin verilerine başvurulmaktadır. Alınan verilere göre 2004'te sığınma evi sayısı dörttür. 5393 yasa ile birlikte kadın sığınma evi sayısında artışlar görülmeye başlanmıştır. Belediyelerin açtığı kadın sığınma evi sayısı 2008 itibariyle on yedi olarak verilmiştir (Özbay vd., 2011: 255). Ankara'da birkaç ilçe belediyesi kendi bünyesinde kadın sığınma evi açmıştır. 2012 yılında yapılan belediye kanunu değişikliği ile yerel yönetimlerde "kadın konuk evi"¹ açma zorunluluğu yerleşim bölgesindeki nüfus sayısına göre yüz bine çıkarılarak zorunlu hale getirilmiştir.

Ancak yeni yasaya karşın 2014 yılında kadın sığınma evi açması gereken yüz kırk dokuz belediyenin sadece otuz dördünde kadın sığınma evi vardır. Belediyelerin büyük çoğunluğu çeşitli nedenlerle kadın sığınma evleri açmayı istememekte, bazı belediyeler ise sorumluluğu Aile Çalışma Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın (ASPB) İl Müdürlükleri'ne (eski adıyla SHÇEK'lere) bırakmaktadır. Bunun temel nedenlerinden biribelediyelerin yönetsel yapılarının ataerkil olması diğeri ise özellikle bu alanda sosyal sorumluluk anlayışlarının zayıf olmasıdır. Türkiye'nin ataerkil sosyal ve kültürel yapısına bağlı olarak kadınlara

¹ Konuk evi; belediye kanunu kapsamında düzenlenmiş ve belediyelerin Faaliyet Raporlarında bu şekilde kullandıkları kadın sığınma evlerine verilen özel bir isimdir. Çalışmada tercihen bir kullanım şeklini değil, belediye kanunda belirtilen özel bir ismi ifade eder.

yönelik yerel yönetim hizmetleri riskli siyasal ve toplumsal girişimler olarak görülmektedir. Bu yüzden bazı belediyeler tarafından sınırlı sayıda kadın sığınma evi açılmasına rağmen, politik baskılar ve yetersiz finansal destek yüzünden bu kadın sığınma evlerinin etkin biçimde işletilmesi ve sürdürülebilirlikleri de mümkün olmamaktadır (Dedeoğlu ve Elveren, 2015:345).

Kadını şiddetten korumak için açılan konuk evlerinin sayısı ve yerleşim adresleri belediyeler tarafından gizli tutulmaktadır. Çünkü çeşitli nedenlerden dolayı konuk evine misafir olan kadınların can güvenlikleri düşünülerek belediyeler bu şekilde önlemler almıştır. Kadını kocası, babası, erkek kardeşi, kan davalısı gibi durumlardan korumak amaçlı bu tür önlemler alınmıştır. Kadın konuk evinde geçici olarak kadınların kalmaları dahi yaşamları içinde hayata yeniden güvenerek başlamalarına sebep olmaktadır. Kadınlar konuk evlerinde kaldıkları süreçte psikolojik ve kadın hakları konusunda hukuksal destek alarak hayata yeniden sarılmaktadır. Bu destekler sonucunda kadınlar günlük yaşama uyum sağlamaya başlar. Kadınlara konuk evlerinde el sanatları eğitimi ve öğretimi uygulamaları yaptırılarak, psikolojik ve ekonomik yönden rahatlamaları sağlanmaktadır. Kadınlar psikolojik ve ekonomik yönden kendilerini güçlü hissettikleri için konuk evinden ayrılarak bağımsız olarak yaşamlarını sürdürmektedir.

3.2.1.4. Kreş: Gündüzbakım evi

Belediyeler hayata geçirdikleri hizmetlerle toplumda yer alan kişilerin yaşam kalitelerini artırmak ya da yaşamlarını doğrudan ya da dolaylı olarak kolaylaştırmak amacıyla değişik hizmetler hedeflemektedir. Bu hizmetler belediye yasası ile de desteklenmektedir. 5393 Belediye kanununun 14. Maddesine göre belediyelere gündüz bakım evi açma zorunluluğu getirilmiştir. Belediyelerin gündüz bakım evi açmaya başlaması kadının iş hayatına girmesini, ekonomik anlamda kadın gücünün iş hayatına girmesini kolaylaştırmıştır.

Belediyelerin bu hizmetleri sunmasına bir başka açıdan baktığımızda; kadının evdeki yeri, alınacak kararlarda söz sahibi olması, aile bütçesine katkısı, çocukların eğitimine verdiği desteği gibi aile içindeki yaşamına katkı sağlamıştır.

Belediyenin bu hizmetinin, iş hayatına katılmayan, ev hanımı olan kadınların çocuklarının eğitim, öğretimine, ufuk açmalarına el becerisi geliştirme resim yapabilme, drama, müzik aleti çalabilme, yabancı dil öğrenebilme gibi

konularda katkı sağlamaktadır. Belediyeler bu hizmetleri ücretsiz olarak kadınlara sunmaktadır.

Gündüz bakım evi ve evde bakım hizmetleri işleyişine uygun olarak, sosyal belediyeçilik bağlamında yapılan belediye hizmetlerinin bazıları da şunlardır: kimsesizlerin, evsizlerin, sokak çocuklarının ve muhtaçların ihtiyaçlarını karşılamak, öksüzlere çocuk yuvaları ve kreşler açmak, yaşlılara huzurevleri tesis etmek, fakir ve yaşam mücadelesi veren kesimlere yönelik aşevleri ve imarethaneler kurmak. (Negiz, 2011:326; Çöpoğlu, 2014:230-231). Keçiören Belediyesi ve Yenimahalle belediyesi kadınlara bu hizmetleri sunmaktadır. Kadının toplumsal cinsiyet rol ve görevlerinden kaynaklı yüklerinin hafiflemesi ve yaşamının kolaylaşması için bu gibi belediye hizmetleri büyük gerekliliktir.

3.2.1.5. Sosyal yardımlar

Toplumun belediyeden genel anlamda beklentileri temel hizmet kapsamında temizlik, çöp, alt yapı, üst yapı hizmetleri, şehirleşme planı, parklar, bisiklet yolları, yürüyüş yolları gibi hizmetlerin yanında son yıllarda belediyelerden beklentiler değişmeye başlamıştır. Bu beklentiler sosyal yardımlar kapsamında ekonomik anlamda kentte uyum sağlayamayan ailelere belediyeler aracılığı ile gıda, kömür, temizlik ürünleri, kırtasiye yardımı, çeşitli kıyafetler, çanta, ayakkabı, mont gibi destekler verilmektedir.

Bu destekler kadının kentte yaşamını sürdürebilmesi, kentte uyum sağlayabilmesi için belediyeler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak kadının sosyal refahına geçici çözüm olsa da kadının yaşamını kolaylaştırma amacı hedeflenmiştir. Sosyal yardım anlayışının tartışılmaya başlamasıyla birlikte belediyelerin yardım etme şekli değişmiş, yardım alanların gıda harcamaları belirli miktarda her ay kartlara yüklenerek alışveriş yapmaları sağlanmıştır. Kartlar genellikle belediyeler tarafından kadınlara verilmektedir.

Bu yardımların yapılış şekli zamana ve çağa uygun olarak değişmiştir. Yardım alan kadınların manevi olarak gururlarının incinmemesi için bu yol tercih edilmiştir.

Yapılan bu sosyal yardımlar kalıcı bir çözüm olmadığı için kadınların üretime katılması için başka çalışmalar yapılmalı ve belediye tarafından kadınlar teşvik edilmelidir. Bu teşvikler kalıcı çözümlere yol açmalı. Belediyeler kadınlar için yatırımlara ağırlık vermelidir.

3.2.1.6. Yatırım

Kadınların istihdama katılabilmeleri için belediyelerin bu anlamda öncülük etmesi gerekmektedir. Bu öncülüğü yaparken kadınlara üretim alanları ile birlikte kira bedeli alınmayan satış yerleri gibi girişimcilik konularında da seminerler verilerek genç kadın girişimciler desteklenmelidir. Belediyeler kendi alanları içerisinde kadınları üretim ve yatırım alanında sivil toplum kuruluşları, meslek ve ticaret odaları ile işbirliği yaparak kadın girişimcilere önderlik edebilirler. Bu anlamda kadın kooperatifleri kurulmalı ve teşvik edilmelidir. Üretilen ürünler satışa sunulmalıdır.

Belediyelerin kurslarında meslek öğrenen kadınlar kendi üretmiş oldukları el ürünleri, çeyizlik, mefruşat, ahşap boyama gibi el sanatları ürünlerini kendi mağazalarında ve belediyelerin göstermiş olduğu yerlerde, köy pazarlarında satış yaparak iş alanlarını büyütmektedirler. Bu anlamda kadınlar kendi yatırımlarını yaparak iş kadını konumuna geçmektedirler.

Belediyelerin kadına yönelik sosyal politika ve hizmetlerinin ilk sırasında yer alması gereken hususlardan en önemlisi; kadının toplumsal, sosyal, politik ve ekonomik yönden sürekli hayatının kısıtlanıp, engellenip yönlendirilerek güçsüzleştirilmesi ve yoksullaştırılmasıdır. Kadının, yaşamın hemen her mecrasında cinsiyetine bağlı yaşadığı sorunların çözülmesi ve eşitliği sağlayıcı uygulamaların devreye sokulması belediyelerin sosyal hizmetlerinin odağında yer alması gereken bir sorundur. Kadın için yaşam giderek çok daha zor bir hal almakta ve sorumlulukları katlanarak artmaktadır. Bugün özellikle çalışan kadınlar, yaşayabilmek için insan üstü bir çaba harcamaktadırlar. Özellikle kentlerde yaşayan kadınların eğitim ve işgücü niteliğine bağlı etkenlerden dolayı iş imkanları oldukça sınırlıdır. Kadının her alanda olduğu gibi eğitim alanında da engellenmiş olması ve iç yaşam alanlarına kapatılması, kadının düşük nitelikli emek sahibi olması sonucunu doğurmaktadır. Bununla birlikte şehirlerde, kadınların yapabileceği çok fazla iş imkanı bulunmaması kadınları ekonomik anlamda oldukça zora sokmaktadır. Kadın, kötü, düşük statü ve gelirli işlerde çalışma yaşamına dahil olmak zorunda kalmaktadır. Belediyelerin kadının iş imkan ve niteliği sorununa karşı çözüm olarak sunduğu mesleki eğitim kursları ise yeterince yaygın değildir. Yeterince yaygın olan mesleki eğitim kurslarında ise belli alana hapsedilmiş ve çalışma piyasası koşullarının gereklerinden uzak ve ihtiyaçların gerisinde kalmış meslekler ele alınmaktadır. Örneğin belediyeler hala dikiş-nakış, cam boyama gibi işgücü piyasasının artık talep

etmediği mesleklere yönelik kurslar verilmektedir. Web tasarımı, sosyal medya uzmanlığı, bilişim teknolojileri gibi işgücü piyasasının arz açığı hissettiği meslekler sertifika programları dahilinde verilebilmektedir. Belediyeler de kadına yönelik meslek edindirme kurslarını bu yönde piyasa ihtiyacına göre güncellemelidir. Aksi takdirde belediyelerin sosyal hizmete yönelik çaba ve kaynakları etkin sonuçlara ulaşamayıp israf olmaktadır. Kadınlar iş ve finans konusunda da desteklenmemektedir. Kredi, hibe gibi kadın girişimciye destek olacak paketler ya çok az ya çok zorlu şartlarda verilmekte ya da yanlış amaçlarla kısıtlı bulunan kredi ve finansal destekler suiistimal edilmektedir. Evde üretim gerçekleştiren kadınlar ise çoğunlukla pazarlama sorunuyla yüz yüze gelmektedirler. Kadın, toplumsal cinsiyet rollerinin kendisine yüklediği ağır sorumluluklara bağlı olarak çalışma yaşamında çok uzun süreler harcamaktadır. Bir türlü güncellenmeyen toplumsal cinsiyete bağlı işbölümü kadını yoran ve zora sokan en büyük sorunlardan biridir. Bahsi geçen ve bu kısa çalışma içinde değinilmesi mümkün olmamış daha pek çok nedenden ötürü kadın, kendini geliştirememekte ve insan üstü çaba gerektiren sorunlarla her gün hayatta kalmaya çalışmaktadır(Alkan, 2006:1-7)

Yukarda sayılan sebeplerden dolayı kadınların yatırım yapma, iş hayatına katılması oldukça gecikmiştir. Yenimahalle Belediyesi kooperatifleşmeye giderek kadınların üretime ve yatırıma yönelik çalışmalarının önünü açmıştır. Keçiören belediyesi ise kadınların yapmış olduğu el emeği ürünlerinden çeyiz ürünleri, ahşap boyama ürünleri gibi ayrıca organik ürünlerini satma imkânı için yerler oluşturmuştur.

3.2.2. Kültür Hizmetleri

3.2.2.1. Sosyalleştirme, sosyalkontrol ve rehabilitasyon

Sosyalleşme;“kişinin aile, okul, mesleki örgütler gibi içinde yer aldığı toplumsal kurumların ve genelde yaşadığı kültürel ortamın kendisinden beklediği şekilde davranmayı yani toplumun bir parçası haline gelmeyi”sağlar. Belediyelerin sosyalleşme anlamında konserler, ramazan şenlikleri, iftar programları, hemşeri günleri gibi faaliyetler yapması sosyalleşme kapsamında örnek teşkil eder. Bu faaliyetler sonucunda bireylerin sosyalleşmesi hedeflenir. Bu faaliyetlerin sosyalleşemeyen kadınların topluma uyum sağlayarak sosyalizasyona dahil

olmalarını ve sorunlarının çözüleceği düşünülmüştür. Bu hizmetler rehabilitasyon görevi görse de kadınların sorunları çok daha köklü ve önemlidir.

Bu hizmetler toplumsal düzenin sağlanmasını, toplumsal beklentilere uygun davranılmasını, toplumsal kural ve değerlere uyulmasını sağlar Bunun sonucunda kadınlar bilinçlenerek toplumda oluşabilecek sorunları engellemiş olur. Dolayısıyla kendini ve toplumu kontrol ve tedavi eder. Psikolojik anlamda kadınları güçlendirerek güçlü aile yapıları oluşturur.

3.2.2.2. Eğitim hizmetleri

3.2.2.1.1. Meslek edindirme kursları

Türkiye'de kadınların eğitimi açısından örgün eğitimle birlikte yaygın eğitim türünün önemi büyüktür. Yaygın eğitim; bilgi, beceri ve meslek kazandırma amacıyla birlikte gerek bireysel gerekse toplumsal düzeyde gelişmeyi sağlayan ve bu amaçta sarf edilen çabaların programlanmış eğitim etkinliklerini ifade eder. Türkiye'de kadınlara yönelik yaygın eğitim etkinliklerinin çokluğu ve çeşitliliği ise yetersizliği ve eşitlikten uzak oluşuyla büyük dikkat çekmektedir. Türkiye'de yaygın eğitim alanında en geniş teşkilatlanmaya sahip olan kurum, MEB'e bağlı Halk Eğitim Merkezleri'dir. Bu merkezlerde Mesleki Teknik Eğitim, Kişisel Gelişim ve Okuma Yazma Kursları çerçevesinde birçok alanda farklı kurslar verilmektedir. Halk Eğitim Merkezleri'nin yanı sıra MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü de yaygın eğitim hizmeti veren önemli kurumlar arasındadır. Mesleki eğitim, yeniden eğitim ve hayat boyu öğrenimin gelişmesi ana hedefiyle İş-Kur da meslek edindirme kursları düzenlemektedir. Bu kurslara kadınların katılımı meslek gruplarına göre farklılaşmaktadır. MEB, 32 ayrı alanda ve kurumla kadınlara yönelik mesleki eğitim etkinliği yürütmektedir. MEB'in mesleki ve teknik eğitim veren kurumları vasıtasıyla yürüttüğü eğitim etkinliklerine ek olarak, çok sayıda sivil toplum kuruluşu da gönüllü olarak kadınlara yönelik "okuma yazma, beceri ve meslek edindirme kursları" vermektedir. Bu zincirde belediyeler de ücretsiz benzer kurslar düzenleyerek küçük de olsa katkılar yapmaktadırlar (KSGM, 2008: 21).

Belediyelerin kadınlara yönelik yürüttüğü sosyal hizmet ve politikaların başında eğitim etkinlikleri yer almaktadır. Yetişkin meslek edindirme kursları, kırdan kente kadar pek çok alanda her türden kadına hitap eden türdedir. Kente yeni göç

eden kadınlar, kentte yaşayan kadınların yeni kentli mesleklere yönlendirilmeleri ve adaptasyonları, eğitilmeleri, iş edindirilmeleri, kentle bütünleşebilmeleri ve bununla birlikte kent kültürünü özümseyerek kentlileşebilmeleri adına bu eğitimler çok kritik önem taşımaktadır. Çünkü kentsel yaşama uyumda ortaya çıkan sorunların çözümlenebilmesine yönelik tüm girişimler bu eğitimlerin kapsama alanında yer almaktadır. Bu anlamda belediyelerin kadın eğitimi konusundaki işlevlerinin farkında olmaları ve etkin uygulamalar sunmaları çok büyük önem taşır. Verilen eğitimler ile; kentlileşme, kente uyum, kentli sorunlarının çözüm girişimleri gibi oldukça geniş perspektifteki hususlar belediyelerin yetişkin eğitimleri içerisinde yer alır (Akbaş ve Yıldız, 2010: 552).

Belediyelerin verdikleri kurslar, kadınların sosyalleşmeleri açısından çok önemlidir çünkü Türkiye'de belirli kentsel alanlara ilişkin yapılan çok sayıda çalışma ve araştırma, “kadınların çoğunluğu için temel yaşam çevresi; ev ve yakın çevredir” önermesine dayanır. Kadının bu sınırlı algıdan çıkarılması ise eğitime bağlıdır. Yerel yönetimler yaşam çevremizle ilgili olarak mekânsal, toplumsal, sosyal-kültürel, ekonomik tüm ortak gereksinmelerimizi karşılamayı, ortak sorunları çözmeyi amaçlamakla birlikte belediyeler daha çok yetişkin eğitim faaliyetleri ile bölgelerinde yaşayanların istihdam edilebilirliklerini artırıcı ve girişimci niteliklerini geliştirici etki yapabilirler. Bu bağlamda işgücüne nitelikli ve vasıf kazandıran belediye kursları istihdam edilebilirliği kolaylaştırıcı bir etkiye sahiptir. Çünkü işsizliğin önlenmesinde ve özellikle işini uzun süre kaybetmiş kişilerin iş piyasasına yeniden kazandırılması hususunda en etkili politika eğitim ve yeniden eğitimidir. Nitekim istihdam politikalarının birincil ayağını eğitim oluşturmaktadır Yerel yönetim de kadın istihdamı konusunda Meslek Edindirme Kursları ve İş-Kur ile birlikte ortaklaşa açılan kurslarla kadın istihdamını desteklemeye ve bu sorunu belediyeçilik kapsamında çözüme ulaştırılmaya çalışır.

Kadınların ve erkeklerin yerel yönetimler tarafından sunulan sosyal-ekonomik ve mekânsal hizmetlerden yararlanmaları farklı düzenlemeler gerektirdiği gibi iki grubun ihtiyaçları, sorunları ve beklentileri de aynı değildir. Aynı şekilde “yerel hizmetler” ile ilgili politikalar ya da politika yokluğu, kadın ve erkekleri farklı biçimlerde etkiler (KADER, 2006: 15).

Sonuç olarak meslek edindirme ve istihdama yönelik sertifika kursları kadınlara günlük yaşamlarında güçlenebilecekleri altyapıyı sağladığı oranda değerlidir. Kadınların hobi olarak başladıkları kurslar zamanla kadınların mesleği

olmaya başlamıştır. Kadınların öğrendikleri mesleği sertifika olarak belgelendirmesi, onlara iş bulmalarında kolaylık sağlamıştır.

3.2.2.1.2. Dil ve kültürel kurslar

Belediyeler toplumun ve toplumda yerel alan bireylerin, kadınların gençlerin, çocukların kültürel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurdukları eğitim merkezlerinde açılan kurslarla ve yapılan seminerlerle bu ihtiyaçlar karşılanmaktadır. Belediye bünyesinde açılan kültürel kurslara kadınlar katılarak diksiyon, işaret dilli, İngilizce, Arapça, Rusça, Osmanlıca gibi dileri öğrenerek sosyal yaşamlarına katkı sağlarlar. Okul çağı yaşını tamamlamış kadınlar bu kurslara devam ederek yarım kalmış eğitimlerini tamamlayarak kendilerine güvenlerini geliştirirler. Bu güvenle Açık Ortaokul, Açık Liseyi bitirerek üniversiteye devam etme şanslarını yakalarlar. Ayrıca İngilizce ve Arapça öğrenen kadınlar, çocuklarına bu dillerde ihtiyaç duyduklarında onlara yardım etme mutluluğunu yaşarlar. Bir de hiç okuma yazma bilmeyen kadınlara yönelik yetişkin okuma yazma kursları açarak kadınlara okuma yazmayı öğreterek yaşamlarının kolaylaşmasını sağlar.

3.3. BELEDİYELERİN KADINLARA YÖNELİK ÇALIŞMALARINA ÖRNEKLER: KEÇİÖREN BELEDİYESİ VE YENİMAHALLE BELEDİYESİ

Türkiye'de belediyelerin çoğu kadınlara yönelik hizmetleri hayata geçirmeye başlamıştır. Kadına yönelik sosyal hizmet aynı zamanda belediyelerin bir tür seçim kampanyası haline de gelmiştir. Belediye başkanları yaptıkları hizmetlerle partilerinin önüne geçmişlerdir. Yerel seçimlerde seçmenler partiden önce başkanların projelerine ve daha önce yaptıkları hizmetlere göre oy kullanmaya başlamışlardır. Belediye başkanlarının yaptıkları bu çalışmalar ve hizmetler belediyelerin kurumsal kimlik kazanmasını sağlamıştır. Kurumsal kimlik kazanmasında belediyelerin geniş anlamda yaptığı sosyal politika hizmetleri önemli yer tutmaktadır. Tüm bu bahsi geçen unsurlardan öne tabi ki belediyelerin kadına yönelik sosyal hizmetler vermeleri kadınların yaşamları için önemli katkılardır. Kadınlar, mevcut sosyal ve ekonomik sistemler çerçevesinde gereğinden fazla sorumluluk ve göreve sahip olarak insan üstü çabalar harcamaktadırlar. Belediyelerin üstlerine düşen görevleri yerine getirerek toplumdaki dezavantajlı kesimlerle birlikte kadınlara etkili ve pratik fayda sağlayacak sosyal hizmetler sunmaları gerekmektedir.

Kadınlara, engellilere, çocuklara, yaşlılara yaptığı sosyal politika hizmetleri belediyelere ve başkanlara sorumluluk yüklemektedir.

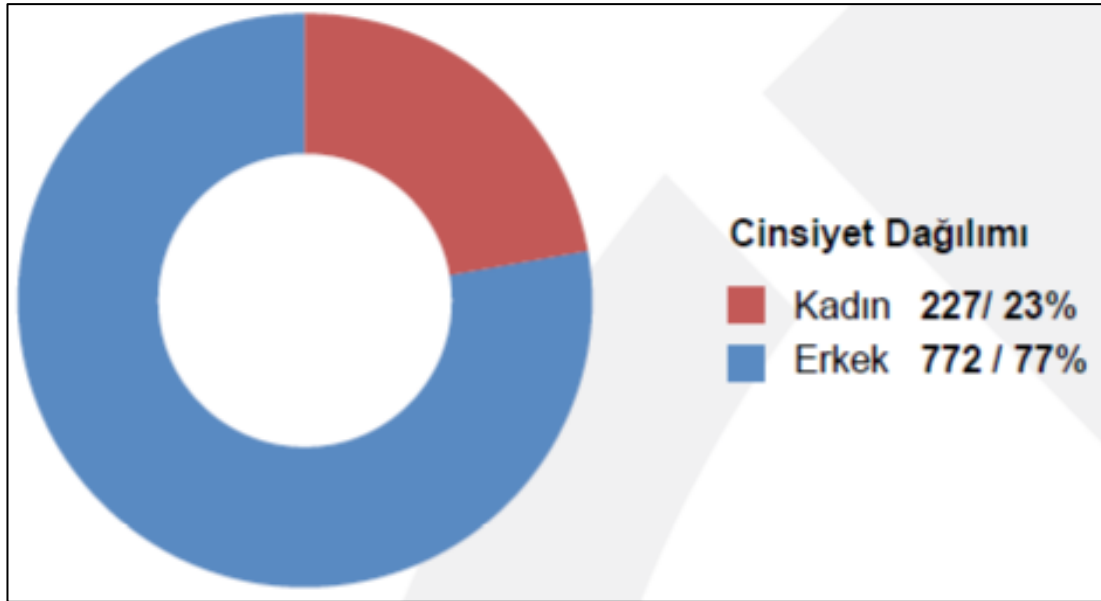
Tezin bu kısmında belediyelerin kadına dair yaptığı hizmetleri belediyeçilik anlayışında öne çıkan toplumcu ve sosyal belediyeçilik açısından karşılaştırılmıştır. Ankara'nın iki büyük ilçe belediyesinin yıllık faaliyet raporları kaynak alınarak belediyelerin sosyal hizmet yeterliği test edilmiştir. Bu kapsamda Keçiören Belediyesi ve Yenimahalle Belediyesinin yaptığı hizmetlerinin karşılaştırması yapılarak çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır.

3.3.1. Yöntem

Araştırmada Kadın Dostu ilçe belediyesi ve olmayan belediye karşılaştırılmasının yapılmasını amaç edindiğinden analizler ve bulgular bu yönde oluşturulmuştur. Veri olarak belediyelerin kadınlara yönelik hizmetlere en çok odaklandıkları yıllar olan ve örnek olarak incelenen iki belediye başkanının da ikinci hizmet dönemine denk gelen 2015-2019 yılı Faaliyet Raporları kullanılmıştır. Faaliyet Raporlarında kadına yönelik hizmet veren belediye kuruluşları, organlarının hizmetleri temel olmak üzere belediyede çalışan toplam kişilerin cinsiyet dağılımı, aile ve topluma yönelik çalışmaların vizyonları, belediyelerin misyon ve vizyonları da veri yığımına dahil edilmiştir. Totalde belediyelerin ve hizmetlerinin Sosyal belediyeçilik ve Toplumcu belediyeçilik anlayışına yakınsamaları ve ıraksamaları saptanmaya çalışılmıştır. Belediyelerin belediyeçilik anlayışları ile kadınlara yönelik hizmetleri toplumsal cinsiyet perspektifinden ele alınmıştır. Çalışma yaklaşım olarak feminist yöntemine uygun biçimde gerçekleştirilmiştir. Belediyelerin Faaliyet Raporlarından elde edilen veriler, feminist analiz etme yöntemi ve toplumsal bakış açısı yaklaşımıyla yorumlanmış ve değerlendirilmiştir.

3.3.2. Keçiören Belediyesi

Keçiören, 1953 yılında Altındağ ilçesine bağlanmış, 1966 yılında Ankara Belediyesi sınırları içinde bir semt haline gelmiş, 30 Kasım 1983 tarih ve 2983 sayılı Kanun'la Büyükşehir İlçe Belediyesi olmuş ve sınırları İçişleri Bakanlığı'nın 13/81 sayılı kararıyla tespit edilmiştir. Keçiören Belediyesi'nin hizmet alanı büyüklük olarak 15.182 hektardır. Amaç, hedef ve sosyal politika vizyonunda toplumsal kesimler arası eşitliği sağlamayı vaat eden Keçiören Belediyesinin ilgili organında çalışanların cinsiyet dağılımı aşağıdaki gibidir.

Şekil 3.1. Keçiören Belediyesi çalışanlarının cinsiyete göre dağılımları

Şekilde görüldüğü üzere Keçiören Belediyesinin %77'sini erkek çalışanlar oluşturmaktadır. Toplam 999 çalışanın ise yalnızca 227 tanesi %23'ü kadın çalışanlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların toplam sayı ve oran içerisindeki azlığı dikkat çekicidir. Sosyal hizmet anlayışına kadını yerleştirmiş bir kuruluştaki erkek çalışanlarla bu amaca hizmet etmeyi planlamanın etkin sonuçlar üretmeyeceği ön görüşü yanlış olmayacaktır. Kadına yönelik hizmet vererek kadının hakkı olan eşitliği sağlamayı amaç edinen ve vizyonu arasında bunu belirten kurumların eşit oranda veya kadın çalışan ağırlıklı olması beklenir ki bu bir ihtiyaçtır aynı zamanda. Kadına belediyenin ilgili organında dahi %20'lerde istihdam ayırarak kadına yönelik meslek edindirme kursu açarak istihdam yaratmak vizyonla misyonun tezatlığını doğuran diğer unsurlardan bir tanesidir. Kadının önemli görevlerde en önemlisi de toplumda kendi varlık sorunlarını çözmek için açılmış kurumlarda etkin olarak çalışması kadın istihdamına katkıda bulunacaktır. Meslek edindirme kursları ile emek piyasasının talebine uygun olmayan mesleki eğitimler kadın istihdamına katkı sağlamaktan uzak etkisiz çözüm yollarıdır. Bununla birlikte çalışan personelin statüsüne göre cinsiyet dağılımı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.1. Keçiören Belediyesinin personel statüsüne göre cinsiyet dağılımı

PERSONELİN CİNSİYET DURUMU				
	MEMUR	SÖZLEŞMELİ MEMUR	İŞÇİ	TOPLAM
Erkek	393	28	367	788
Bayan	131	12	88	231
TOPLAM	524	40	455	1.019

Tablodan anlaşıldığı üzere:

Toplam personelin %77,3'ü (788 kişi) erkek ve %22,67'si (231 kişi) kadın olup;Memur statüsündeki personelin; %75'i (393 kişi) erkek ve %25'i (131 kişi) kadın,

Sözleşmeli memur statüsündeki personelin; %70'i (28 kişi) erkek ve %30' u (12 kişi) kadın,

İşçi personelin; %80,66'sı (367 kişi) erkek ve %19,34'ü (88 kişi) kadın personelden oluşmaktadır.

3.3.2.1. Sosyal hizmetler

Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne bağlı Kadın Danışma Merkezi tarafından sosyal faaliyet ve etkinlikler sürdürülmektedir (Faaliyet Raporu, 2015:24).

Tablo 3.2. Kadın danışma merkezi tarafından 2015 yılında yapılan faaliyetler

Müracaat Biçimi	Telefonla başvuru	Yüz yüze başvuru	Toplam	Notlar
Müracaat Sayısı	668	95	763	Müracaatçının ihtiyacına göre birkaç hizmet aynı anda sunulabilmektedir. Örneğin; hem hukuksal hem psikolojik desteğe ihtiyacı varsa bir kişi aynı zamanda iki hizmeti de alabilmektedir.
Yönlendirme ve bilgilendirme	555	103	658	Ücretsiz kreş, mesleki kurslar, yasal konular, kurumsal hizmetler vb. konularda başvurular yapılmaktadır. Kadının ihtiyacı doğrultusunda hangi kurumlardan ne şekilde destek alabileceği hakkında müracaatçı bilgilendirilmektedir. Bu kurumların iletişim bilgileri verilerek, işlemlerinin tamamlanma sürecinde destek sağlanmaktadır.
Konukevine yerleşme, bilgi alma, kalanlarla ilgili işlemler	532	85	617	Konukevine başvuru, konukevi hakkında bilgi edinme (kalan kadınların işlemleri, kabul şartları, müracaat yerleri, kalma süresi vb.) amacıyla yapılan tüm başvuruları kapsamaktadır.
Psikolojik destek	15	17	32	Merkezimize başvuran şiddet mağduru tüm kadınlarla yapılan ön görüşmenin ardından talepleri doğrultusunda psikolojik destek hizmeti verilmektedir.
Hukuksal destek	77	58	135	Müracaatçılar, 6284 Sayılı Yasa ve temel yasal haklar konusunda bilgilendirilerek, Gelincik Ofisi ve Adli Yardım Bürolarına yönlendirilmektedir.
Kreş	-	6	6	Ücretsiz kreş hizmetinden faydalanabilecek şartlara sahip olanlar, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne yönlendirilmektedir.
İş bulma	30	38	68	İş-Kur ve internetten takip edilen iş ilanlarına veya Akmasa'ya yönlendirme yapılmaktadır
Geçici barınma	3	1	4	Konukevine yerleşmesi uygun olmayan sadece barınma talebi ile müracaat edenlerin kısa süreli barınma ihtiyaçları huzurevinde sağlanmaktadır.
Ekonomik (aynı-nakdi)	23	58	81	Keçiören Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na, Togem'e ve Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım Birimine yönlendirme yapılmaktadır.

TÜİK 2018 verilerine göre Keçiören ilçesinin nüfusu 909.787 olarak hesaplanmıştır. Toplam nüfusun 446.190 erkek ve 463.597 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %49,04 erkek, %50,96 kadındır. TÜİK istatistiklerine göre Keçiören ilçesine bağlı yaşayan kadın sayısı 463, 597 olup Keçiören Belediyesi Kadın Dayanışma Merkezi ise ilçe dahilinde yaşayan toplam 463,5 kadından 2364 tanesine hizmet vermiştir. İlçede yaşayan kadınların %0,5'i bir şekilde Keçiören Kadın Dayanışma Merkezi ile iletişim kurmuş ve hizmet almıştır. Türkiye'de kadının çalışma ve refah düzeyi ele alındığında Keçiören belediyesi ilçe nüfusunun yarısından fazlasını oluşturan kadınların yalnızca %0,5'ine ulaşabildiği görülmektedir. Sayının oldukça yetersiz olduğu yorumu rahatlıkla yapılabilecektir. Keçiören Belediyesinin kadına yönelik verdiği sosyal hizmetler, yaklaşık 400 bin kadından 2 binine ancak ulaşabilmiştir.

Kadın danışma merkezinin kendi içindeki faaliyet sonuçları kıyaslanacak olursa; ikiden fazla farklı hizmeti alan kadınların sayısı 763 ile en yüksek hizmet grubu olmuştur. En yüksek kadına erişen ikinci hizmet ise 658 ile yönlendirme ve bilgilendirme hizmetidir. Sırayla geçici barınma ve kreş hizmetler 4 ila 6 kadına erişerek en az kadına ulaşan hizmetler olmuştur. Kadınların modern çağda en sık karşılaştıkları problemler ekonomik özgürlük ve toplumsal cinsiyet kalıplarının dayattığı rollerdir. Toplumsal cinsiyet rolü gereği çalışan kadınlar ev ve çocuk bakımı konusunda çok büyük zorluklar yaşamaktadırlar. Keçiören Belediyesi kadınların en çok ihtiyaç hissettiği kreş hizmetinde kendi performans göstergelerinde son sıralarda yer almıştır. Bununla birlikte iş bulma ve maddi yardım konusunda Kadın Danışma Merkezinin verileri çok parlak görünmemektedir.

Tablo 3.3. Kadın konukevi tarafından 2015 yılında yapılan faaliyetler

VERİLER	KADIN	ÇOCUK	TOPLAM	NOTLAR
Kadın Konukevinde Kalan Kişi Sayısı	70	59	129	Müracaatçının ihtiyacına göre birkaç hizmet aynı anda sunulabilmektedir. Örneğin; bir kadın birkaç kez sağlık hizmeti aldığı gibi, aynı anda psikolojik ve hukuksal destekte alabilmektedir.
Sağlık Hizmeti	249	155	404	Kalan kadınların ve çocukların sağlık sorunları ile ilgili konular(hastane yönlendirmeleri, gerekli durumlarda refakat sağlama, ilaç takip, pansuman işlemleri, sağlık güvencesi sorunları vb.) çözülmüştür. Sağlık güvencesi olmayanları ilaç masrafları belediyemizce karşılanmıştır.
Psikolojik Destek	13	5	18	Kuruluştaki kalan kadın ve çocuklara durum değerlendirilerek ve talepleri doğrultusunda Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü ile görüşülerek psikolojik destek verilmektedir.
Danışmanlık	345	14	359	Kuruluştaki kalan kadın ve çocuklara iletişim becerileri, beslenme, hukuksal, iş hayatı ve iş yönlendirmeleri, günlük yaşam, okul yaşamı, aile içi ilişkiler vb. konularda danışmanlık verilmiştir
Hukuksal Destek	43	2	45	Kadınlar Gelincik Ofisi ve Adli Yardım Bürolarına yönlendirilmiş, ücretsiz avukat hizmeti verilmiş, dava süreçleri takip işlemleri yapılmıştır.
Kreş - Etüt	-	52	52	İşe giren, kursa devam eden ya da işlerini yürütmek için dışarı çıkması gereken kadınların çocukları için kreşte bakım hizmeti sunulmuştur.
İş bulma	18	-	18	İş-kur ve internetten takip edilen iş ilanlarına veya Akmasa'ya yönlendirme yapılmaktadır
Meslek Edindirme Kursu Çeşitli Kurslar	11	-	11	İŞKUR – KEÇMEK – Halk Eğitim gibi kuruluşlar tarafından verilen meslek edindirme kurslarına yönlendirme yapılmıştır.
Eğitim Desteği		31	31	2014-2015 Eğitim Öğretim yılının her iki döneminde çocuklara Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü tarafından kırtasiye malzemeleri ve Keçiören SYDV aracılığı ile eğitim yardımı verilmiştir.
Ekonomik Destek (Nakdi Destek)	115	95	210	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından kuruluştaki kalmakta olan her kadın için 150 TL ve her çocuk için 50 TL nakit yardım yapılmaktadır. Kuruluştaki kalış süresi her kadın için ortalama 6 ay olmakla birlikte kalış süresi değişiklik gösterdiğinden kaldıkları her ay için yardım devam etmektedir.
Sosyal Yardım Hizmeti (Okul Yardımı, Gıda, Kömür, Kira, Eşya Yardımı)	56	7	63	Yıl içerisinde ev tutup kuruluştan ayrılan kadın ve çocuklar Belediyemiz Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na yönlendirilerek sosyal yardım hizmeti verilmiştir.
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler	99	87	186	Yıl içerisinde her ay düzenli olarak yapılan etkinliklerle(moral günü etkinlikleri, yaş günü, özel gün, bayram kutlamaları vb.) birlikte yıl içinde Sosyal Yardım İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen etkinliklere katılım sağlanmıştır. (müracaatçıların kalış sürelerine göre bir kaç etkinliğe birden katılabilmektedir.)

2015 yılı içerisinde Keçiören Belediyesi Kadın Konukevi, toplamda 1.019 kadına hizmet ulaştırmıştır. Toplamda konukevine başvuran kadınların; %8,45'ine konukevinde barınma hizmeti; %26,47'sine sağlık hizmetleri; %1,17'sine psikolojik

destek; %23,52'sine danışmanlık; %2,94 hukuksal destek; %3,40'ına kreş-etüt; %1,17'sine iş bulma; %0,72'sine meslek edindirme ve çeşitli kurslar; %2,03'üne eğitim desteği; %13,76'sına ekonomik destek; %4,12'sine sosyal yardım ve %12,18'ine sosyal ve kültürel etkinlik hizmeti tesis etmiştir. Hizmetler ağırlıklı olarak kadınlara verilmiştir. Hizmet içi sıralamada en az kadına ulaşan hizmet meslek edindirme ve çeşitli kurslar olurken; en çok kadına ise sağlık hizmeti ulaşmıştır. İş bulma, kreş ve ekonomik destekler yine hizmet içi sıralamada sonlarda yer alan hizmetler olmuşlardır.

Tablo 3.4. Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü performans hedefi gerçekleştirme tablosu

SOSYAL YARDIM İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ PERFORMANS HEDEFİ GERÇEKLEŞTİRME TABLOSU	
İdare Adı	Keçiören Belediyesi
Amaç 3	Dezavantajlı kesimlere yönelik faaliyetler ile onların yaşam kalitelerini artırarak kent yaşamına katılımlarını sağlamak.
Hedef 3.3	İhtiyaç sahibi, korumasız ve dezavantajlı kesimlere ulaşılarak her yıl bunların %35'ine yardım ve bakım hizmetleri sunulacaktır.
Performans Hedefi 3.3.5	Şiddete maruz kalan kadınlar ve var ise çocuklarının geçici süre ile kendilerini güvende hissedebilecekleri bir ortam oluşturmak üzere, kadınlara ve çocuklarına şiddetle mücadele konusunda ihtiyaç duydukları alanlarda ücretsiz destek sağlanacak veya sağlayabilecek kuruluşlara yönlendirilecektir.

Tabloda Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nün performans hedefleri görülmektedir. Yukarıdaki verilerde ise toplam verilen hizmetler, yüzdeleri ve ilçe nüfusu içerisinde hizmet götürülen kadınların istatistikleri bulunmaktadır. Bu bağlamda Keçiören Belediyesinin sosyal politika ve sosyal hizmet konularında başarısını gösterecek olan istatistik, kendi belirlediği sosyal hedefler ile hizmet ulaştırdığı kadın sayısının kıyaslanmasıdır.

Tablo 3.5. Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü performans hedefleri ile hizmet ulaştırılan kadınların istatistiği (sayı-yüzde)

Amaç	Hizmet ulaştırılan kadın sayısı-yüzde	Belediyede Yaşayan Kadın Nüfusu İçindeki Oranı
Dezavantajlı kesimlere yönelik faaliyetler ile onların yaşam kalitelerini artırarak kent yaşamına katılımlarını sağlamak.	Sosyal ve kültürel etkinlik; 186- %12,18 Sağlık hizmetleri; %26,47- 404 Psikolojik destek; %1,17-18 Danışmanlık; %23,52- 359 Hukuksal destek; %2,94-45 Kreş-etüt; %3,40-52 İş bulma; %1,17-18 Meslek edindirme ve çeşitli kurslar; %0,72-11 Eğitim desteği; %2,03- 31 Ekonomik destek; %13,76- 210 Sosyal yardım; %4,12- 63	%0,04 %0,08 %0,003 %0,07 %0,009 %0,01 %0,003 %0,002 %0,006 %0,04 %0,01
İhtiyaç sahibi, korumasız ve dezavantajlı kesimlere ulaşarak her yıl bunların %35'ine yardım ve bakım hizmetleri sunulacaktır.	Konukevinde kalan kişi;%8,45- 29 Geçici barınma; %0,16- 4	%0,006 %0,0008
Şiddete maruz kalan kadınlar ve var ise çocuklarının geçici süre ile kendilerini güvende hissedebilecekleri bir ortam oluşturmak üzere, kadınlara ve çocuklarına şiddetle mücadele konusunda ihtiyaç duydukları alanlarda ücretsiz destek sağlanacak veya sağlayabilecek kuruluşlara yönlendirilecektir.	Konukevinde kalan kişi;%8,45- 29 Geçici barınma; %0,16- 4	%0,006 %0,0008
Toplam		%0,2236

Tabloda, Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Performans Hedefleri ile hizmet ulaştırılan kadınların istatistikleri hesaplanmıştır. Aynı zamanda hizmet ulaştırılan kadınların, toplam ilçe nüfusu içerisinde yaşayan kadınlara oranı verilmiştir. Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Performans Hedefleri içinde korumasız ve dezavantajlı kimselerin %35'ine hizmet ulaştırmayı planlamıştır. Belediye kapsamında dezavantajlı ve korumasız kişilerin sayısı bilinmediği için vaat ettiği hedefini ne oranla gerçekleştirdiği hesaplanamamıştır. Ancak ilçe sınırları içinde yaşayan ve ilçe nüfusunun yarından fazlasını oluşturan

kadınlara hizmet ulaştırma oranı %0, 2236 olarak hesaplanmıştır. Keçiören Belediyesi sosyal hizmetten sorumlu müdürlüğünün ilçesinde ikamet eden kadınların %1'ine bile erişemediği saptanmıştır.

Tablo 3.6.Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü performans göstergeleri

Performans Göstergeleri		2015 Hedef	2015 Gerçekleşme	Gerçekleşme Oranı
1	Şiddete maruz kalan kadınların müracaat ve konaklama sayısı (adet)	300 / 90	220 / 70	73,33% / 77,78%
2	Konaklayan çocukların sayısı (adet)	75	59	78,67%
3	Sağlık hizmeti ve psikolojik destek, verilen kadın ve çocuk sayısı (adet)	410	422	102,93%
4	Hukuksal destek verilen kadın sayısı (adet)	90	45	50,00%
5	Meslek edindirme kursu verilen kişi sayısı (adet)	50	11	22,00%
6	İşe yerleştirilen kadın sayısı (adet)	40	18	45,00%
7	Sosyal yardım hizmeti (gıda, ev eşyası, nakdi yardım) verilen kadın sayısı (adet)	60	63	105,00%
8	Eğitim ve kreş etüt desteği verilen çocuk sayısı (adet)	120	83	69,17%
9	Sosyal ve kültürel etkinlikler (sinema, tiyatro, gezi ve eğlenceler) (adet)	135	186	137,78%
10	Şiddete maruz kalan kadınlar ve çocukların müracaatlarını karşılama düzeyi (%)	30,00%	31,82%	106,07%
Faaliyetler		Kullanılan Kaynak (2015) (TL)		
		Bütçe	Bütçe Dışı	Toplam
1	Sosyal Yardım Faaliyeti	253.993,00	0,00	253.993,00
Genel Toplam		253.993,00	0,00	253.993,00

Tabloda Keçiören Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü Performans Göstergelerine ilişkin veriler yer almaktadır. Verilerde, belediyenin toplam 10 hizmet kaleminden 4'ünde hedeflediğinin üstünde kadın ve çocuğa hizmet ulaştırdığı görülmektedir. 3 hizmet kaleminde %70'e yakın iyi performans ve geriye kalan üç hizmet kaleminde ise %50 ve altı kötü performans göstergesi mevcuttur. Belediye ilgili müdürlüğü; meslek edindirme, kadın işe yerleştirme ve hukuksal destek alanlarında en çok %50 ve altında performans göstererek başarısız olmuştur. Bununla birlikte; müracaat, konaklama, eğitim ve kreş hizmet kalemlerinde yaklaşık %70 ve üstü performans göstererek başarılı olmuştur. Sağlık hizmeti-psikolojik destek, sosyal yardım, sosyal ve kültürel etkinlik ile müracaatlara dönme hizmet kalemlerinde ise en az %100 ve üstü performans göstererek çok başarılı olmuştur.

3.3.2.2. Eğitim hizmetleri

Keçiören belediyesi, KEDEM-Keçiören Eğitime Destek Merkezi aracılığıyla eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. KEDEM, 2014-2015 eğitim öğretim

yılı içerisinde 8.054 öğrenciyi mezun etmiş ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında ise 7.586 öğrenciyi kursa kaydetmiştir (Faaliyet Raporu,2015: 183).Belediyenin kadına yönelik hizmet götüren organında dahi çocuk ve aileye yönelik eğitimler otomatikleşmiş biçimde veriliyor. Oysa çocuk ve aile, kadın ile erkeğin bir araya gelerek ortak sorumlulukla meydana getirdiği toplumsal, kişisel ve sosyal hususlardır. Belediyeler, hizmetlerini planlarken dahi otomatik olarak zihne yerleşmiş toplumsal cinsiyet kalıplarıyla hareket etmektedirler. KEDEM, bir eğitime destek organıdır. Fakat kadın, aile ve çocuk eğitimine yönelmiştir. KEDEM, sunduğu sosyal hizmetlerde aile ve çocuk bakımını “kadının görevi” olarak atfetmekte, davranışsal olarak bunu uygulamakta ve vizyonunu “sunduğu hizmetlerle toplumsal kesimler arası eşitliği sağlamak” olarak açıklamışken dahi misyonunda toplumsal cinsiyet perspektifli fiiller etkindir. Belediyenin bu fiilleri bakış açısındaki eleştirel düşüncenin eksik oluşundan kaynaklanmaktadır. Çünkü eşitliği sağlamaya yönelik hizmet, bir tutum, yerleşik algıların eleştirilmesi ve düşünce sisteminin yeniden yapılandırılması meselesidir. Düşünce sisteminin odağına cinsiyete atfedilmiş rol ve görevlerden arınmayı ve cinsiyetten önce insan olmayı yerleştirmeyi gerektirir. Yani toplumsal cinsiyet bir zihniyet meselesidir. Öncelikle hizmet sağlayıcı organların kadın, erkek, aile, rol ve sorumluluğa nasıl yaklaştıklarını gözden geçirmeleri gerekir. Aksi takdirde vizyonda eşitliği sağlama hedefi koyulup misyonun farkına varılmadan aksi yöne hareket etmesi tutarsızlığı kaçınılmaz olacaktır.

KEDEM bünyesinde 2015 yılı içerisinde çocuklara yönelik gerçekleştirilen eğitim etkinlikleri aşağıda verilmiştir (Faaliyet Raporu,2015: 183-185). Ancak belediyenin yanlış tanımlama ve bakış açısını yanlış perspektife oturtması zincirleme bir hizmet yanlışlığını doğurmaktadır. Aşağıda sıralanan hizmetlerin hepsi çocuklara yönelik verilmekte fakat hepsinde “kadının otomatik olarak veli tayin edilmesi” durumu söz konusudur. Verilen eğitimlerin hepsinde, çocuğun velisini (yalnızca) annesi varsayan bir yaklaşım söz konusudur.

- Ben Dersimi Sevmeye Karar Verdim
- Hayatı Başarmak İstiyorum, Sınavı Değil; Sınav Stresi
- Çocuğum, Haklarımı ve Sorumluluklarımı Biliyorum (Mahremiyet Eğitimi)
- Beslenme ve Uyku Düzeni
- İnsanın Göğsünde Sakladığı Nükleer Santral (Başarı Motivasyon)

- Bağımlı Olma Özgür Ol!
- Gelecekteki Ben (Meslek Tanıtımı)
- Zaman Kumbarası; An'ın Kıymetini Bilmek
- İletişim Becerileri
- Aile İçi İletişim
- Sevgi Dilleri
- Ağız ve Diş Sağlığı
- Çocuklarda Uyum ve Davranış Bozukluğu, Dikkat Eksikliği Semineri
- Kendini Geliştiren Eğitimci Semineri;
- Eğitimcinin İletişimi;
- Medya Okur-Yazarlığı Eğitimi
- KEDEM Rehber Öğretmenleri Eğitim Programı:
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite
- Öğrenme Güçlüğü
- Çocukların Gelişim Özellikleri ve Öğretmen Tutumları
- Uyum Sorunları
- Davranış Bozuklukları
- Özgüven Gelişimi
- Taciz-Şiddet-İstismar
- Çocuk ve Ailesiyle İletişim
- Tübitak Robot Bilim Şenliği

KEDEM bünyesinde yetişkinliklere yönelik olarak ise 2015 yılında şu tür eğitim etkinlikleri yapılmıştır (Faaliyet Raporu,2015: 183-184):

- Ah Anne Vah Baba: Okul Başarısında Ailenin Rolü
- Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme, Mahremiyet Eğitimi
- Çocuğumu Tanıyor muyum?
- Çocuklarımızdan Beklentilerimiz, Çocuklarımızın Bizden Beklentileri Nelerdir?
- Ergenlerle Geçinme Sanatı
- Çocuklarımızı Hayata Hazırlayalım, Sadece Sınava Değil
- Peygamber Efendimiz'in Aile Hayatı, Yaşayışı, Ahlakı
- Bilgisayar ve Medyanın Çocuklar Üzerindeki Etkisi

- İletişim Becerileri
- Aile İçi İletişim
- Sevgi Dilleri
- Ebeveyn Tuzakları

Yetişkinlere yönelik verilen eğitimlerde de çocuklara yönelik eğitimlerdeki bakış açısı hatası dikkat çekmektedir. Yetişkinlere yönelik eğitimlerde de aile ve çocuktan otomatik olarak kadın sorumlu ilan edilerek hareket edilmiştir. Bununla birlikte Keçiören Belediyesi, Osman Gazi Sosyal Yaşam Tesisleri Keçiören bölgesinde yaşamakta olan kadınlara meslek ve eğitim kursları kapsamında Kur'an kursu ve el beceri kursları vermiştir (Faaliyet Raporu,2015: 175). Hatırlanacağı gibi belediyelerin, kadına yönelik meslek edindirme eğitimlerinin sınırlı alanlarda ve işgücü piyasası taleplerine yönelik olmayan kurslar vermeleri eleştirilmiştir. Keçiören Belediyesinin tam olarak eleştirilen yönde meslek edindirme kursları mevcuttur. Kuran okuma ve kişisel gelişim kursları ve kişilerin hobisel olarak devam etmekten keyif alacağı kurslardır ancak işgücü piyasasına yönelik kadın emeğine nitelik kazandıran ve kadın işgücüne fayda sağlayacak eğitimler değildir. Keçiören Belediyesinin 2015 yılında kadınlara yönelik verdiği eğitimler aşağıdaki tabloda detaylı incelenmiştir.

Tablo 3.7. 2015 Yılında Keçiören Belediyesi tarafından açılan meslek edindirme kursları ve katılımcı sayıları (Osman Gazi Tesisleri)

Meslek edindirme kursu	Katılımcı sayısı
Spor Merkezinden Yararlanma	Başvuru alınmamıştır
Tel Kırma Kursu	30
İğne Oyası Kursu	15
Kurdela Nakışı Kursu	15

Kaynak: Faaliyet Raporu,2015:175.

Tabloda görüldüğü üzere Keçiören Belediyesi meslek edindirme kursu kapsamında kadınlara tel kırma, iğne oyası ve kurdelanakışı kursları vermiştir. Kurs kapsamında verilen eğitim alanlarının tamamı kadınlar için hobi amaçlı kullanılabilir becerilere dayanmaktadır. Keçiören Belediyesi kadınlara yönelik meslek edindirme kurslarında verdiği eğitim alanları konusunda oldukça yenilikten uzak eğitimler söz konusudur. Kursu devam eden kişi sayıları ve gerekse kursların türü gereği “kadına meslek edindirme ve işgücüne nitelik kazandırma” vasıflarını taşımayan eğitimlerdir.

3.3.2.3. Kültür hizmetleri

Keçiören Belediyesinde kültür ve sanat etkinlikleri KEÇMEK- Keçiören Sanat ve Meslek Edindirme Kursları bünyesinde verilmektedir. Kadınlara atfedilen, toplumsal cinsiyet rolleri toplum tarafından öylesine kanıksanmıştır ki kadının her alan ve anlamda geride ve dezavantajlı olması olağan görülmektedir. Mesleki eğitim de bunlardan biridir. Kadınlar, yüzyıllardır içsel alanlara kapatılması ve bu alanlardaki rollerine kanalize edilmiştir. Bu durum onların iş ve meslek sahibi olmalarına engel olmuş ve modern çağ ile kadın çalışmak zorunda kaldığında mesleksiz olmak ile yüz yüze gelmiştir. Üniversitelerdeki mesleki eğitimde bile mühendislik gibi alanlarda erkek yoğunken; öğretmenlik, hemşirelik gibi alanlarda kadın yoğundur. Profesyonel mesleki eğitimlerde dahi toplumsal cinsiyet belirleyicidir. Belediyelerin verdikleri meslek edindirme, kreş gibi hizmetlerin doğrudan kadına yönelik olması; “kadının toplumsal cinsiyet algıları yüzünden geride ve ikincil kalmasını” ispatlamaktadır. Kadının dezavantajlı toplumsal kesim içinde gruplanması ve sosyal hizmet anlayışının odağına konulması, toplumsal cinsiyete bağlı kadın değersizliğinin kanıtıdır.

Tablo 3.8. Keçiören sanat ve meslek edindirme kursları-KEÇMEK kapsamında 2015 yılı içerisinde düzenlenen etkinlikler

SEMİNERLER	KONSERLER	ETKİNLİKLER	ETÜTLER
Ailede İletişim Engelleri, Sağlıklı Beslenme, Sevgi Dilleri, Beden Dili, Eşlerin Rol Ayrılığı; Boşanma, İletişim Becerileri, Aile İçi İletişim, İrade Eğitimi, Aile Olmanın Önemi Sağlıklı Yaşam Emeğinizin Geleceğe Dönüşün	KEÇMEK 8. Geleneksel El Sanatları Sergisi, Uyanış KEÇMEK Sergisi, Aktepe KEÇMEK Sergisi, Yeşiltepe KEÇMEK Sergisi, Bağlum KEÇMEK Sergisi, Pınarbaşı KEÇMEK Sergisi, Çaldıran KEÇMEK Sergisi, Bademlik KEÇMEK Sergisi, Antares KEÇMEK Sergisi, Yükseltepe KEÇMEK Sergisi, Yayla KEÇMEK Sergisi, Yunus Emre KEÇMEK Sergisi, Mevlana KEÇMEK Sergisi,	Çanakkale Şehitlerini Anma Etkinliği, Dünya Kadınlar Günü Kutlamaları Çocuklarla Film İzliyoruz (5 kez), Hz. Mevlana'yı Anma, Dünya Kadınlar Günü kutlaması etkinliği	Beden Dili, Çocuk Sağlığı, Kadın Hastalıklarına Genel Bakış, Tüketiciyi Bilgilendirme, Kütüphanenin ve Kitap Okumanın Bireye Kazandırdıkları, Kanserle Savaş, İletişim Becerileri, Birlikte Yaşama Ahlakı, Ailede Problem Çözme Teknikleri, Organ Nakli Ağız ve Diş Sağlığı, Diyet Yapmak İletişim Becerileri

	Atapark KEÇMEK Sergisi, Ayvalı KEÇMEK Sergisi		
--	--	--	--

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 184-186.

Belediyenin, etkinlikler konusunda eksik ve dar kapsamlı uygulamalar geliştirmiş olsa da seminerler konusunda oldukça pratik faydaya yönelik konularda etkinlik sağladığı görülmektedir.

Keçiören Belediyesinin 2016 ila 2017 Faaliyet Raporları da bu araştırma kapsamında incelenmiştir. Ancak hizmet çeşitliliği, hizmetlerden faydalanan kişi sayısı, belediye hedef ve vizyonu ile hizmet sayısında belirgin bir değişim tespit edilemediği için 2016 ve 2017 verileri bulgu olarak yer almamaktadır. İlgili raporların ulaşılabilirliği ve bahsi geçen farklılığın olmayışı üçüncü kişiler tarafından teyit edilebilecektir. Belediye faaliyet raporları kamu bilgisine açık erişim yoluyla sunulmaktadır.

3.3.3. Yenimahalle Belediyesi

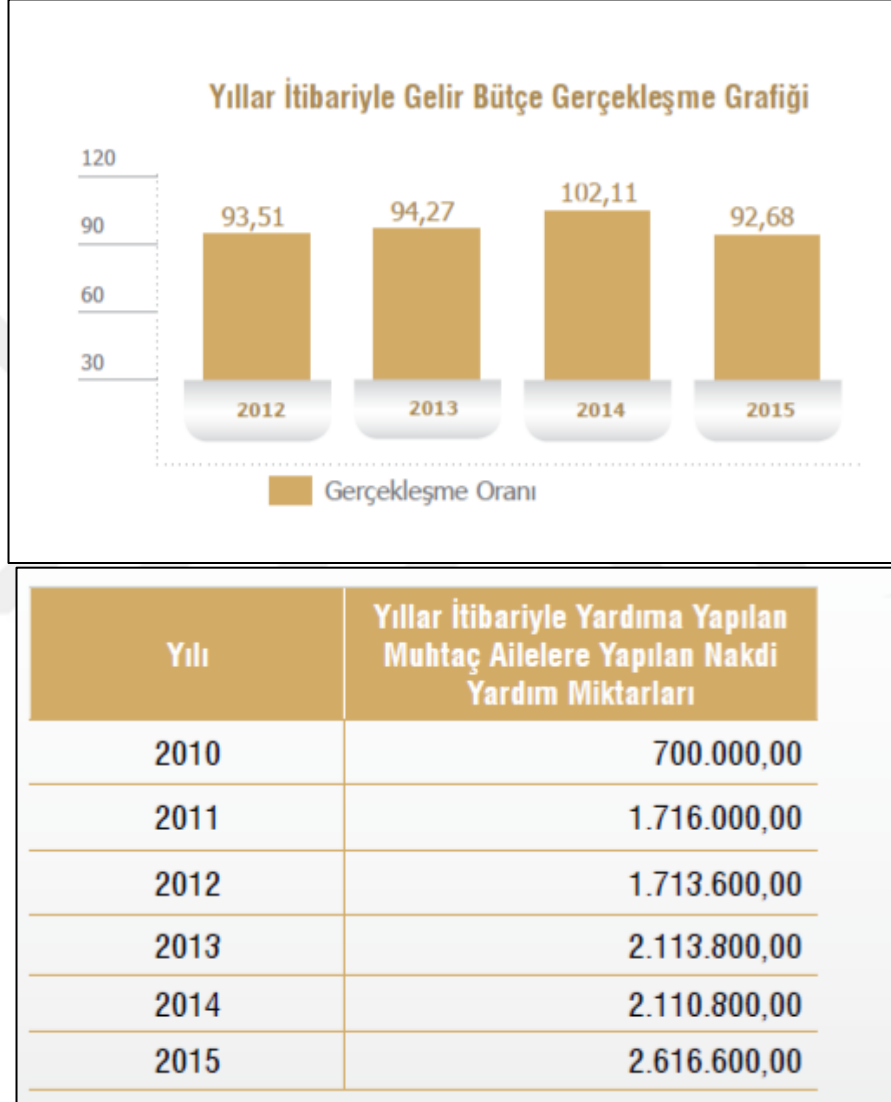
Kadın Dostu Kentler Birleşmiş Milletler Ortak Programı'nı Türkiye'de gerçekleştiren üçüncü belediye Yenimahalle Belediyesidir.

“Bu yeni dönemde halkımızın yaşamını kolaylaştıran, gençlerimiz, yaşlılarımız, kadınlarımız, engelli kardeşlerimiz başta olmak üzere toplumun her kesimine hitap eden, ayakları yere basan, hayali olmayan projelere imza atılacaktır. Stratejik planımızda belirlediğimiz amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini sağlayacak tüm faaliyetler etkin biçimde yapılacak, olası risklere karşı gerekli önlemler alınacak, sevgi ve güven ortamı tesis edilecektir (Stratejik Plan, 2019:7).”

Yenimahalle Belediyesi Vizyonunu; “İnsan odaklı vizyoner yönetim anlayışıyla ülkemiz belediyelerine ufuk açan belediye olmak” biçiminde ifade etmektedir. Misyonunu ise; “Yenimahalle’yi sosyal, ekonomik, kültürel, bilimsel ve sanatsal yönden kalkındıracak hizmetleri ekip ruhuna, kalite, etkinlik, şeffaflık ve verimlilik ilkelerine bağlı olarak sunmak ve kurumsal gelişimini tamamlamış, stratejik yönetim sergileyen bir kurum gücü ile belediye kaynaklarını dürüst ve akılcı biçimde kullanmak.” olarak ifade etmiştir (Stratejik Plan, 2019:7).

3.3.3.1. Sosyal hizmetler

Yenimahalle Belediyesi 2015 Yıllık Faaliyet Raporu ve her yıl yayınladığı raporlarda kalem kalem gelir ve gider bütçe hareketlerini tablo-grafikler yardımıyla halka sunmaktadır. Böylece şeffaf biçimde hizmetlerinin takibi yapılabilmektedir. Aşağıdaki tabloda yıllar içerisinde Yenimahalle Belediyesinin sosyal hizmetler kapsamında yaptığı yardımların bütçe içerisindeki payı verilmiştir.

Şekil 3.2. Yenimahalle Belediyesi yıllar itibariyle muhtaç ailelere yapılan nakdi yardımların bütçe içerisindeki miktarı (2010-2015)

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 90.

Tabloda belediyenin yıllar itibariyle gider grafiği ve sosyal yardımlara ayırdığı rakamlar yer almaktadır. Verilere göre 2015 yılı toplam bütçe giderleri 92,68 olarak gerçekleşmiş ve 345.215.571,95 TL'ye denk gelmiştir. Yardıma muhtaç

ailelere ise 2.616.600 nakdi yardım yapılmıştır. Bu bilgilere göre Yenimahalle Belediyesi toplam bütçe giderlerinin %0,75 oranını sosyal yardıma harcamıştır.

Bununla birlikte altı yılda ilçede ikamet eden yardıma muhtaç ailelere 10.970.800,00 TL nakdi yardım yapılmıştır. Detaylı bütçeden alınan veriler de ise Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferlerin 2.284.796,01 TL olduğu görülmektedir (Faaliyet Raporu, 2015: 90-91). 2015 yılı içerisinde Yenimahalle Belediyesi Şiddet gören ve mağdur olan kadınlara destek olmak amacıyla 40 kişi kapasiteli (Kadın ve Çocuk) Kadın Sığınma Evi yapımını tamamlayarak hizmete sunmuştur (Faaliyet Raporu, 2015:192).

“Kadın Merkezleri Kadınlarımızı toplumun “İtici gücü” olarak gören Belediyemiz, Turgut Özal Mahallesi’nde ve Çiğdemtepe Mahallesi’nde Kadın Yaşam Merkezleri inşa ederek, kadınlarımızın hayata daha aktif katılmalarını sağlamayı planlamaktadır. Yapılacak olan merkezler ile birlikte kadınlarımızın kendilerini geliştirebilecekleri ve meslek edinebilecekleri kursların yanı sıra sportif, sanatsal ve kültürel çalışmalara katılarak ürettiklerini satabilecekleri mekânlar hayata geçirilecektir (Stratejik Plan, 2019: 23).”

Belediye ücretsiz nikah hizmetiyle de kamu yararı güden sosyal hizmetler sunmaktadır.

Tablo 3.9. Yenimahalle Belediyesi yıllara göre ücretsiz nikah kıyım verileri

Yıllara Göre Nikah Sayısı		
2013	2014	2015
5.027	4.360	4.437

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 107.

2015 faaliyet Raporunda kreş için, Batıkent Kültür Merkezinde, Burç Mahallesi ve Yunus Emre Mahallesinde, Çiğdemtepe Kadın Merkezi, Ergazi Mahallesi, Barıştepe Kreşi, Demetevler olarak planlanmıştır (Faaliyet Raporu, 2015:).

2016 Faaliyet Raporu Yenikart Yenimahalle İlçesi sınırları içinde ikamet eden sosyal ve ekonomik açıdan yardıma ihtiyacı olan kişi ve ailelerin belediye imkânları dâhilinde ihtiyaçlarının karşılanmasını ve sorunlarının çözümünü sağlar. Gelirleri geçimine yetmeyen çocuk, kadın, erkek, aile, yaşlı, engelli, sokakta yaşayan kimsesiz kişiler, öğrenciler ve şehit ailelerine “Belediyemizin” sosyal hizmetleri ve

yardımlarını kapsamaktadır.(Faaliyet Raporu, 2016:52).2017 Faaliyet Raporunda Yeni kart uygulaması devam etmektedir (Faaliyet Raporu, 2017:52).

Belediye tarafından sunulan hizmetler; sosyal, kültür, sanat, imar, yapım, park ve bahçe, spor, sağlık, zabıta, sivil savunma, basın ve halkla ilişkiler ve özel kalem Hizmetleri başlıkları altında toplanabilir. Bunlar, Belediye Başkanlığına bağlı ana ve destek Hizmet birimlerince yürütülmektedir(Faaliyet Raporu, 2016:61)

2018 yılı içerisinde; şiddet mağduru ya da risk altında olduğu düşünülen kadınlar ve beraberindeki çocuklarına yönelik hizmet veren Kadın Sığınma evimizde günlük 20 kadın vatandaşımıza ve 15 çocuğumuza barınma hizmeti verilmiştir. Aynı zamanda ihtiyacı olan kadınlarımıza psikolojik destek sağlanmış olup, sağlık, hukuk ve ekonomik alanlarda da yönlendirme hizmeti yapılmıştır (Faaliyet Raporu, 2018:141) .

Kreş ve Gündüz Bakımevlerimizde; 2018 yılı içerisinde; 18'er Sınıf kapasitesine sahip 7 adet Kreş ve Gündüz Bakımevlerimizde 4-5 ve 6 yaş grubu çocuklarımıza 50 derslik, 7 atölye ile hizmet verilmiştir. Kreşlerimizde çocuklarımıza çeşitli etkinlikler düzenleyerek öğrenme ve el becerilerinin gelişmesine yardımcı olunmaktadır. 2017-2018 eğitim öğretim yılında 728 çocuğa Kreş ve Gündüz Bakımevlerimizde hizmet verilmiştir(Faaliyet Raporu, 2018 :108).

Tablo 3.10. Yenimahalle Belediyesi kreş ve gündüz bakımevleri ve öğrenci sayıları

Kreş ve Gündüz Bakımevleri	Öğrenci Sayıları
Şehit Yüzbaşı İlker Aydın Kreş ve Gündüz Bakımevi	110
Batıkent Kreş ve Gündüz Bakımevi	62
Barış Manço Kreş ve Gündüz Bakımevi	142
Adile Naşit Kreş ve Gündüz Bakımevi	90
Ragıp Tüzün Kreş ve Gündüz Bakımevi	94
80. Yıl Kreş ve Gündüz Bakımevi	132
Şehit Polis Tugay Can Kızılırmak Kreş ve Gündüz Bakımevi	98

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2018 :112.

Ayrıca belediye; 2015 yılı içerisinde, Onkoloji Hastanesine gelen hasta ve hasta yakınlarına hafta içi her gün 500 kişiye günlük sıcak çorba ve ekmek ikramı yapmıştır. 2015 yılı içerisinde toplam 130.500 vatandaş, sıcak çorba hizmetinden faydalanmıştır.

3.3.3.2. Eğitim hizmetleri

Yenimahalle Belediyesi, YENİMEK- bünyesinde eğitim hizmetlerini sürdürmektedir.

Tablo 3.11. YENİMEK bünyesinde verilen eğitimler

El Sanatları	Dil Eğitimi
Alüminyum Kabartma Kursu	Almanca Kursu
Basit Nakış İğne Teknikleri Kursu	İngilizce Kursu
Çeyiz Ürünleri Hazırlama Kursu	İspanyolca Kursu
Dekoratif Ahşap Süsleme Kursu	Rusça Kursu
Dekoratif Ev Aksesuarları Kursu	Kişisel Gelişim ve Eğitim
Deri Çiçek Yapımı Kursu	Diksiyon Kursu
Deri Çanta Yapımı Kursu	Etkili ve Hızlı Okuma Kursu
Ebru Sanatı Kursu	İşaret Dili Kursu
Filografi Kursu	Grafik ve Fotoğraf
Geleneksel El Nakışları Kursu	Fotoğraf Çekimi Kursu
Gümüş Kazaz Örücülüğü Kursu	Aile ve Tüketici Bilimler
Karışık Örgü Dokuma Kursu	İlk Yardım Kursu
İğne Oyası Kursu	Spor
Keçe Aksesuarları Yapımı Kursu	Satranç Kursu
Kırkyama Kursu	Okuma-Yazma
Kurdela İşİ Kursu	Okuma-Yazma I. Kademe Kursu
Makine Nakışları Kursu	Okuma-Yazma II. Kademe Kursu
Mefruşat Kursu	Müzik ve Gösteri Sanatları
Mutfak ve Banyo Tekstili Kursu	Gitar Kursu
Özel Gün ve Nikâh Şekeri Hazırlama Kursu	Bağlama Kursu
Rölyef Kursu	Keman Kursu
Şiş ve Tiğ Örücülüğü Kursu	Ney Kursu
Takı Tasarımı Kursu	Piyano Kursu
Taş Bebek Kursu	Ud Kursu
Tel Kırma Kursu	Halk Oyunları Kursu
Mis Sabun Üretimi Kursu	Drama Kursu
El Yapımı Sabun Üretimi Kursu	Uygulamalı Tiyatro Kursu
Jel Mum Yapımı Kursu	Çocuk Korosu
Kuyumculuk Teknolojisi	Türk Halk Müziği
Gümüş Takı İşlemeciliği Kursu	Türk Sanat Müziği
Takı Yapımı Kursu	Seramik ve Cam Teknolojisi
Sanat ve Tasarım	Boyacı Çini İşlemeci Kursu
Gravür Kursu	Seramik Biçimlendirme Kursu
Sanatsal Mozaik Kursu	Giyim-Üretim Teknolojisi
Tezhip Kursu	Giyim Aksesuarları Dikimi Kursu
Yağlı Boya Resim Kursu	Kadın Giysileri Artistik Çizim Kursu
Üç Boyutlu Şekillendirme Kursu	Kadın Üst Giysileri Dikimi Kursu
Bilişim Teknolojileri Kursu	Güzellik ve Saç Bakımı Hizmetleri
Bilgisayar Kullanımı (Bilgisayar İşletmenliği) Kursu	Cilt Bakımı Kursu
Temel Bilgisayar Okur – Yazarlığı Kursu	Saç Geçici ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri Kursu
Web Tasarımı Kursu	Kuaförlük (Bayan) Kursu
Grafik Tasarım Kursu	Yiyecek İçecek Hizmetleri
Muhasebe ve Finansman	Pasta Yapımı ve Sunumu Kursu
Bilgisayar Destekli Muhasebe Kursu	Yaş Pasta Yapımı Kursu

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 131.

Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere Yenimahalle Belediyesi, kadınlara yönelik meslek edindirme kurslarında oldukça çeşitli, piyasa ihtiyacına uygun ve

modern içerikli alanlarda hizmet sunmaktadır. Özellikle bilişim teknolojileri alanında açılan kurslardan, belediyenin güncel piyasa değişimlerini takip ettiği anlaşılmaktadır.

Tablo 3.12. 2015 Eğitim–öğretim döneminde anaokullarında verilen eğitimler ve eğitim etkinlikleri

Eğitimler
✓ Congressium’ da düzenlenen ‘kitap fuarına’ götürülmüştür.
✓ Toplum Destekli Polislik şubesi’nde görevli, polis memurları tarafından, ‘tehlikeden korunma yolları ve tehlike anında yapılması gerekenler’ konulu eğitime verilmiştir.
✓ Armada AVM içerisinde kurulan ‘Ankara Çocuk Müzesi ve Bilim Merkezi’ne’ gezi düzenlenmiştir.
✓ ‘Satranç Turnuvası’ düzenlenmiştir.
✓ Öğrenciler için ‘Mezuniyet Töreni ‘ düzenlenmiştir.
✓ Ankara Atlı Spor Kulübü’ne gezi düzenlenmiştir.
✓ Yakacık Mesire Alanı’nda belediyemiz bünyesinde faaliyet gösteren anaokulları öğrencileri ve öğretmenlerine yönelik ‘piknik’ düzenlenmiştir.
✓ Yeni öğretim yılının başlamasıyla birlikte ‘Hoşgeldin Partisi’ düzenlenmiştir.
✓ Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının 77’nci yıldönümü nedeniyle Anıtkabir’i ziyaret ederek Ata’nın huzuruna çıkmıştır.
✓ ‘Can sağlığı ve güvenliği’ hakkında bilgilendirici eğitim verilmiştir.
✓ Öğrencilerimize yönelik ‘sağlık taraması’ yapılmıştır.
✓ ‘Magical Bubles’ adlı ‘balon gösterisi’ düzenlenmiştir.
✓ Türk kızılıayına gezi düzenlenmiştir.
✓ ‘Ağız ve diş taraması’ yapılmıştır.
✓ ‘Yerli Malı Haftası’ kutlanmıştır.
✓ Eğlenceli bir ‘yılbaşı balosu’ kutlanmıştır.

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 136-137.

Meslek Edindirme ve Hobi Kurs öğrencilerimizden okuma yazma kursunu başarıyla tamamlayan 50 yaş üstü 30 kadına mezuniyet töreni düzenlenerek diplomaları verilmiştir.Kültürel, sosyal, mesleki ve kişisel nitelikleri artırmaya yönelik bilgilendirici söyleşi, konferanslar ve eğitimler düzenlenmiştir. (Faaliyet Raporu, 2015;133).

Tablo 3.13. 2015 yılı kadınlara yönelik düzenlenen eğitim programları

Düzenlenen Eğitim Konuları
✓ Doğumdan önce, okuldan sonra çocuklar
✓ Madde bağımlılığı ve aile içi iletişim
✓ Meme kanseri ve erken tanı 4 Güvenli asansör
✓ Sınav Kaygısı ve Üniversite Hayatı
✓ Kadının İnsan Hakları ve Devrim Yasaları
✓ Hepimiz için Böbrek Sağlığı
✓ Hafıza Teknikleri ve Hızlı Okuma
✓ Bağımlılık ve Farkındalık
✓ Mega Matematik, inovasyon ve yaratıcı düşünce
✓ Çocuk yetiştirmede mahremiyet eğitimi
✓ Çocuk yetiştirmede yaşanan problemler ve çözüm yolları
✓ Evlilikte İletişim ve Yaşam Becerileri
✓ Atık pillerin toplanması ve bertarafı
✓ İlk yardım Eğitimi

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 154.

Söyleşi ve Paneller; 2016 yılı içerisinde; kültürel, sosyal, mesleki ve kişisel nitelikleri artırmaya yönelik bilgilendirici söyleşi, konferanslar ve eğitimler düzenlenmiştir. “Efendisi Olmayan Kadınlar” adlı boyun eğmeyen kadınlar üzerine sözlü ve müzikli söyleşi (Faaliyet Raporu, 2016: 138).

“Ayrıca; “Ankara Kadına Yönelik Şiddetle Nasıl Mücadele Ediyor” konulu panel düzenlenerek vatandaşlarımızın katılımı sağlanmıştır (Faaliyet Raporu, 2016: 138).”

Tablo 3.14. Kadınlara yönelik özel gün ve anma etkinlikleri

Etkinlikler ve özel gün programları	
✓	Ev hanımlarının hoş vakit geçirebilmeleri için haftanın belirli günlerinde 13.30–16.00 saatleri arasında belediyeye ait Düğün Salonlarında “Kadınlar Matinesi” etkinliği,
✓	İkinci Bahar Öğretmen Lokalinde 24 Kasım ‘Öğretmenler Günü’ kutlaması
✓	4 Şubat Dünya Kanseri Gününde moral gecesi Etkinliği
✓	14 Şubat Sevgililer Günü; Ragıp Tüzün Parkı, Şentepe son durak, Karşıyaka İş Merkezi önü ve Batıkent Meydan AVM’de sevgililer günü için özel tasarlanan 5.300 adet şal hediye edilerek Sevgililer Günü kutlama programı
✓	08 Mart Dünya Kadınlar Günü konserleri ve Dünya Kadınlar Günü Matinesi 1 ve 2 düzenlenmiştir. Günün anlam ve önemi nedeniyle 8.300 adet cüzdanı dağıtımı yapılmıştır.

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 138-139.

40 Yaş Üstü Kadınlarda Beslenme ,Ülkem İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekliyorum,Anne Baba Tutumları, Başarıyı Artırmada Ailenin Rolü seminerleri düzenlenmiştir (Faaliyet Raporu, 2016: 139). 2016 Faaliyet Raporunda Başkan Kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını artırmak için; bu kesime yönelik mesleki eğitim imkânları geliştirilerek istihdam edilebilirlik oranı pozitif hâle çıkartılmıştır. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için toplumsal bilinci artıracak çalışmalar desteklenmiş, engelli ve düşük gelirlili ailelerin çocuklarının eğitim ihtiyaçları karşılanmıştır (Faaliyet Raporu, 2016: 9).

“Sosyal sorumluluğa ilişkin politikalarımız, sosyal hayatın devam ettirilmesinde, yoksullukla mücadelede, işsizliğin önlenmesinde, engelli vatandaşlarımızın sosyal hayata kazandırılmasında, her yaş ve gruba yönelik kültürel, sosyal ve sportif etkinliklerin yürütülmesinde belirleyici rol oynayan politikalarımızdır. Sosyal sorumluluğa ilişkin politikaların belirlenmesi kapsamında belediyenin çevresine karşı imajını koruyucu ve prestijini artırıcı faaliyetlere yön verecek politikaların oluşturulmasına dikkat edilmiştir (Faaliyet Raporu, 2016:9).”

2017 yılı içerisinde kültürel, sosyal, mesleki ve kişisel nitelikleri artırmaya yönelik bilgilendirici söyleşi, panel, 37 farklı konuda seminer ve eğitimler düzenlenmiştir.

Tablo 3.15. Yenimahalle Belediyesi tarafından 2017 yılı içerisinde düzenlenen eğitim ve seminerler

Düzenlenen Eğitim ve Seminerler	
✓	Kadın ve Hastalıkları, Anne ve Bebek Sağlığı,
✓	Makyaj Trendleri ve Kalıcı Makyaj
✓	Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) iş birliğinde Baba Destek Eğitimi Projesi kapsamında AÇEV adına Erol TURĞUT tarafından anaokullarındaki öğrencilerin babalarına yönelik eğitim

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2017:115.

Kadınların hayata aktif olarak katılmalarını sağlayacak ve mağduriyetlerini giderecek faaliyetlerle sosyal yaşantılarını güçlendirmek hedefi kapsamında; “Kadın Danışma Merkezimizde; “Kadın Sağlığı Eğitimi” “Kadın Danışma Merkezi” Ayrıca; 74 kadına yüz yüze hukuki konular, şiddet mağduriyeti, ilişki problemleri, iş bulma süreci, psikolojik yardım talepleri vb. konular doğrultusunda çözüm odaklı bilgilendirme ve danışmanlık hizmeti verilmiştir”(Faaliyet Raporu, 2017:117).

Tablo 3.16. 2018 yılı içerisinde düzenlenen eğitim ve seminerler

Düzenlenen Eğitim ve Seminerler	
✓	Kadın ve Hukuk Semineri,
✓	Meme Sağlığı Semineri,
✓	Drama Yöntemiyle Aile İçi Etkili İletişim Semineri,
✓	Mutlu Aile ve Ergen Psikolojisi Semineri,

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2018:138)

2018 yılı içerisinde; 45 kadın, merkezi (YENİMEK) arayarak telefonla danışmanlık hizmeti, 78 kadın, merkezimize gelerek danışmanlarımızla yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. 08 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla YENİMEK Türk Halk Müziği Korosu tarafından “Kadınlar Konseri” düzenlenmiştir(Faaliyet Raporu, 2018:140).Kent Konseyi İçerisinde kurum ve kuruluşların kadın temsilcilerini bir araya getirerek kadınların istek dilek ve sorunlarını paylaşmaları amacıyla kurulan Kadın Meclisi; 262 kadına hizmet vermektedir (Faaliyet Raporu, 2018:140).

3.3.3.3. Kültür hizmetleri

Yenimahalle Belediyesi, **HEDEF 12.3**; “Sosyal hayatı ve yaşam kalitesini arttıran, sosyalleşme imkanı sağlayan yer ve mekanları ilçemize kazandırmak.” kapsamında 2015 yılı içerisinde; vatandaşların sosyalleşme ve hoş vakit geçirebilmelerini sağlamak amacıyla, üçüncü büyük olan Bülent Ecevit Yüzme Havuzunu hizmete sunmuştur. 2015 yılı boyunca Ankara Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğü ve Toplum Sağlığı Merkezi tarafından yapılan denetimler sonucunda

havuzlar, Temiz Havuz Sertifikası almaya hak kazanmıştır (Faaliyet Raporu, 2015: 122-123).

Tablo 3.17. 2015 yılı içerisinde verilen kültür hizmetleri ve etkinlikler

Kültür Hizmetleri ve Etkinlikler	
✓	27 Mart Dünya Tiyatrolar Günü Usta kalem Haldun Taner perdeleri açılışı yapılarak, 100'üncü yaş günü kutlamaları,
✓	24 Ocak Gazeteci- Yazar Uğur Mumcu'nun ölümünün 22'nci Yıldönümü için anma programı,
✓	Nazım Hikmet Kongre ve Sanat Merkezinde 18 Mart Çanakkale zaferinin 100. Yılı anma programı,
✓	14 Nisan Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in dünyaya teşrifinin 1444'üncü yılı Nazım Hikmet Kongre ve Sanat Merkezi'nde 'Kutlu Doğum Programı',
✓	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı etkinlikleri Nazım Hikmet Kongre ve Sanat Merkezi'nde Macaristan- Bulgaristan Büyükelçiliği ve Hacettepe Üniversitesi iş birliğinde Türk-Macar Dostluk ve Kültür Buluşması,
✓	30 Ağustos Zafer Bayramı'nın 93. Yıldönümü töreni, Törende halka 15 bin Türk Bayrağı hediye edilmiştir.
✓	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı 92. Yılı resmi töreni
✓	10 Kasım Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 77.yıl dönümü resmi töreni,
✓	27 Aralık Atatürk'ün Ankara'ya Gelişinin 96'ncı Yıl Dönümü, Ankara Kulübü işbirliğinde Nazım Hikmet Kongre ve Sanat Merkezi'nde düzenlenen 'Atatürk Ankara'da adli etkinlikleri,
✓	Ünlü Halk Ozanı Neşet Ertaş'ın ölümünün 3'üncü yıl dönümü etkinlikleri,
✓	15 Ocak 2015 tarihinde Büyük Usta Nazım Hikmet Ran, doğumunun 113'üncü yılında isminin verildiği Nazım Hikmet Kongre ve Sanat Merkezi'nde düzenlenecek olan 'İyi ki Doğdu Nazım' adlı şiir ve müzik dinleti gecesi etkinliği,
✓	Renkler ve Virtüözler adlı interaktif gösterisi,
✓	The Others Extreme' etkinliği,
✓	Müzikli Geceler etkinliği,
✓	Volkswagen Fun Club'ın 23'üncü kuruluş yıldönümü etkinlikleri
✓	Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin Hakk'a vuslatının 742'nci yıldönümü dolayısıyla Nazım Hikmet ve Kongre Merkezi'nde 'Şeb-i Arus' Töreni,
✓	2015 yılı sanat sergileri ² ,
✓	2015 tarihi ve turistik geziler ³ ,
✓	Eğlence ve müzik şölenleri ⁴

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 137-154.

'Haydi Çocuklar Sokağa' adlı etkinlikle Ragıp Tüzün parkı, İbrahim Karakoç Parkı, Batıkent Meydan AVM Varlık Çocuk Parkında kukla gösterileri, çocuk dansları, yüz boyama, tahta bacak gösterisi, illüzyon ve palyaço gösterileri ile çocukları eğlendirmek amaçlanmıştır (Faaliyet Raporu, 2015: 156). Belediyenin faaliyetlerinde kadın ile çocuk genellikle iç içe eğitim ve etkinliklerle birlikte ele alınmıştır. Yenimahalle Belediyesi, bakış açısı olarak toplumsal cinsiyete yakın bir perspektifte bulunmamaktadır. Kadın ile çocuğu birlikte ele almasının dezavantajlı toplumsal grup içerisinde öncelikli olarak ikisini düşünmesinden kaynaklandığı anlaşılabilir. Kadının sadece cinsiyetine bağlı olarak dezavantajlı olmasının büyük

² Sergi adları 2015 Faaliyet Raporunda detaylı yer almaktadır (sf.144-145).

³ Tarihi ve turistik gezi adları 2015 Faaliyet Raporunda detaylı yer almaktadır (sf.145-147).

⁴ Eğlence ve müzik şölenleri kapsamındaki etkinliklerin adları 2015 Faaliyet Raporunda detaylı yer almaktadır (sf.148-153).

bir hak ve değer kaybı olduğu çalışmanın önceki bölümlerinde açıklanmıştır. Sosyal hizmet politikalarının bu haksız realiteyi görerek buna uygun hizmet vermeleri gerekliliği de detaylı açıklanmıştır. Belediyelerin faaliyetlerinde önemli olan ise bu iki olguyu nasıl yorumladığıdır. Yenimahalle Belediyesi kadın ile çocuğu birlikte ele almıştır ancak belediyenin tüm hizmet, politika, faaliyet, bütçe ve yaklaşımı birlikte ele alındığında, kadın-çocuk ikilisinin hizmetlerde ortak ele alınmasının çocuğu kadınla ilişkilendirmek olmadığı rahatça görülebilir. Belediyenin, kadın ve çocuğu kalkındırılması öncelikli, dezavantajlı kesim olarak değerlendirdiği yaklaşımı daha makul ve hakkaniyetli bir yaklaşım olacaktır.

Tablo 3.18. Çocuklara yönelik sergilenen tiyatro gösterileri

Sahnelenen Tiyatro Oyunları	
Pepee	Diren
Atacan Ekmeğe Karşı	Hangisi Karısı
La Fonten Orman Mahkemesinde	Kadınlar ve Erkekler
Uç Uçurtmam Uç Dön Çemberim Dön	Aşka Olan Meylim Senin Yüzünden
Renkler ve Virtüözler	Guguk Kuşu
Three Sisters	Hoşgeldin Melek
Shakespeare'nin Bütün Eserleri	Sizinki Can da Bizimki Patlıcan mı?
Duvar	Ateşle Oynayan
Minik Kurbağa	Ferhangi Şeyler
Tesadüfen Kadın Elizabeth	Renkler
Bitirim Bilmişler	Tekerlek İzleri
Bize Bir Haller Oldu	Hak Dostum Hak
Baltalı Ormancı	Evet İstiyorum
Kral Çıplak	Aşk Terapisi
La Fontene Masal Diyarı	Bütün Çılgınlar Sever Beni
Her Derde Deva	Komik Masallar
Vatan Kurtaran Şaban	Kuvayı Milliye
Sevgi Bahçesi	Marko Paşa Müzikali
Naaş-ı Muhteremler	At
Derya Güllü	Ecinniler
Vietnam'a Sevgiler	Masanın Altında Kış
Bangır Bangır Ferdi Çalarken Belki Bir Gün Uçarız	Doğaçlama
Azizname 15	Ölüm ve Kız
Artiz Mektebi	Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım

Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 159.

Tablo 3.19. Yenimahalle Belediyesi 2015 sergilenen açık hava filmleri

Sinema Filmleri	
Orta Direk Şaban	Senin Hikayen
Mucize	Bir Küçük Eylül Meselesi
Ateş ve Su	Çarşı Pazar
Anadolu Kartalları	Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü
Feride	Postacı
Hayattan Korkma	Devrim Arabaları
Dila Hanım	Doktor Civanım
Arog	Bekçiler Kralı

Kaynak: Kaynak: Faaliyet Raporu, 2015: 160.

2016 Faaliyet Raporunda öneriler ve tedbirler kısmında, Engelli, yaşlı, çocuk, kadın, erkek bireylerin sorunlarının çözülmesine yönelik politikaların geliştirilmesi ile (Faaliyet Raporu,2016: 229)2017 Faaliyet Raporunda öneri ve tedbirler kısmında Engelli, yaşlı, çocuk, kadın, erkek bireylerin sorunlarının çözülmesine yönelik politikaların geliştirilmesi ibaresi açıkça yer almaktadır (Faaliyet Raporu,2017: 209).

2017 Faaliyet Raporu incelendiğinde; belediyenin 2017 yılında belirlemiş olduğu faaliyetlerde %100 oranında bir gerçekleşme düzeyi olduğu, gençlere, ihtiyaç sahiplerine, sosyal ve kültürel etkinlikler ile şehirleşme faaliyetlerinde ise %100'ün üzerinde bir performans sergilendiği görülmektedir (Faaliyet Raporu,2017: 209).

Belediyenin faaliyetleri, 2015-2019 yılları stratejik planına dayalı olarak yürütülmüştür. 2018 Faaliyet Raporunda Sosyal belediyecilik kapsamında ihtiyaç sahiplerine yapılan yardımlar, Kadın ve çocuklara karşı şiddet ve istismarın önlenmesi, Faaliyet Raporu incelendiğinde belediyemizin 2018 yılında belirlemiş olduğu faaliyetlerde %100 oranında bir gerçekleşme düzeyi olduğu, gençlere, ihtiyaç sahiplerine, sosyal ve kültürel etkinlikler ile şehirleşme faaliyetlerinde ise %100'ün üzerinde bir performans sergilenmiştir (Faaliyet Raporu,2018: 280).

2018 Faaliyet Raporunda öneriler kısmında şu hususları belirtmiştir (Faaliyet Raporu,2018: 281):

- Engelli, yaşlı, çocuk, kadın, erkek bireylerin sorunlarının çözülmesine yönelik politikaların geliştirilmesi
- Hizmetlerde sürekli gelişim ve yenilenmenin sağlanması
- Yenimahalle halkının sosyal yaşama aktif katılımını sağlayacak projelerin daha da geliştirilmesi

- Yenimahalle ilçe halkının saha çalışması ile profilinin belirlenmesi ve gerekli istatistiki raporların oluşturulması
- Spor, sanat ve kültürel faaliyetlerle toplumsal bütünleşmenin sağlanması
- Sağlık politikalarının halkın ihtiyaçları doğrultusunda daha da geliştirilmesi
- Kişi başına düşen yeşil alanların artırılması.

3.3.4. Sosyal Belediyecilik ile Toplumcu Belediyecilik Anlayışları Açısından Keçiören ve Yenimahalle Belediyelerinin Kadına Yönelik Sosyal Politikalarının Değerlendirilmesi

Toplumcu ve Sosyal Belediyecilik anlayışları açısından Keçiören ve Yenimahalle Belediyelerinin benzer yönleri aşağıda belirtilecektir.

Sosyal belediyecilik anlayışı, dezavantajlı toplumsal kesimleri hizmetin odağına yerleştiren bir yaklaşımdır. Toplumcu belediyecilik anlayışı ise sosyal belediyecilik algısından biraz daha farklı olarak toplumun ihtiyaçlarını odağına alarak toplum odaklı hizmet politikaları geliştirir. Günümüzde, kadın dezavantajlı toplumsal kesim içerisinde yalnızca cinsiyeti kaynak gösterilerek yer almaktadır. Kadın, insanın biyolojik cinsiyetine göre farklılık gösteren bir türüdür ancak dezavantajlı grup içinde yer almaktadır. Bu gruplamanın var olması bile insan denildiğinde öncelikle erkeğin akla geldiğini, kadının cinsiyetinin ikincil ve istenmeyen bir olgu gibi algılandığını kanıtlamaya yeterlidir. Bu bağlamda eleştirilen husus, sosyal belediyecilik algısına dezavantajlı grupların konulması ve kadının bu grupta yer alması değildir. Kadın dezavantajlılığı sosyal bir gerçekliktir ve sosyal bir realite olarak sosyal hizmet politikalarına konu olmuş, hatta merkezine yerleşmiştir. Toplumsal cinsiyet bakış açısının yol açtığı kadın dezavantajlılığı oldukça acı bir gerçeklik iken yarı gelişmiş, gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde hala net bir biçimde inkar edilen; çözülmek yerine üstü kapatılan; kültür, gelenek, aile gibi duygusal savunmalarla haklılığı ispatlanmaya çalışılan bir konudur. Bu bağlamda çalışmada ısrarla altı çizilen husus bu realiteyi inkar eden yaklaşıma kendi davranışıyla çelişisini göstermek ve gerçekliğin göz ardı edilemeyeceğini vurgulamaktır. Kadının dezavantajlı grupta yer alması onun hak ve değer kaybının ispatıdır. Bu hususta olması gereken ise belediyelerin fark edilen bu realiteye uygun hizmetler vererek kadının yüzyıllar boyu kaybettiklerini telafi etmesidir. Keçiören ve Yenimahalle Belediyelerinin faaliyetleri bu bakış açısına göre ele alındığında ise

Keçiören Belediyesinin Yenimahalle Belediyesine göre toplumcu ve sosyal belediye faaliyetlerinde daha eksik olduğu görülür.

Çalışmanın bulgular ve yorum kısmında açıkça belirtildiği gibi Keçiören Belediyesinin sosyal ve toplumcu hizmet vizyonu ile misyonu arasında bir tutarsızlık ve tezat söz konusudur. Keçiören Belediyesinin kadına yönelik vizyonu dezavantajlılığı gidermek ve eşitliği sağlamak iken; faaliyetleri, kadına toplumsal cinsiyet rolü atfetme perspektifine dayanmaktadır. Belediyenin tüm sosyal hizmet faaliyetlerinde çocuk ve aile bakımından otomatik olarak kadının sorumlu olduğu varsayımı etkindir. Bu, belediyenin kadın dezavantajlılığına bakış açısındaki temel düşünceyi ortaya koyar. Kadını çocuk ve ailenin bakıcısı olarak atfetmek toplumsal cinsiyet algı, rol ve görevlerine yönelik bir bakış açısıdır. Keçiören Belediyesi kadına yönelik hizmetleriyle dezavantajlılığı kaldırmaya ve şartları eşitlemeye yönelik bir çaba göstermek isterken; belediyenin bakış açısı da toplumsal cinsiyet kalıplarına uygun olmasından kaynaklı olarak kadının dezavantajlılığına dolaylı olarak yardım etmektedir. Bu hususta eleştirilen konu, belediyenin bunu bilinçli yaptığı değil, vizyonuna yönelik bakış açısının farkında olmayarak ve bakış açısını sorgulayıp düzeltmeden faaliyetlerini uygulamaya geçirmesidir. Bu çarpıklığın belediyenin bilinçli yaptığı bir tezat olduğu düşünülmemektedir. Bakış açısındaki toplumsal cinsiyet algısının farkında olmayışı eleştirilmektedir. Belediyenin bu bakış açısı hatası ve farkındalığının bulunmayışı, tüm sosyal hizmet faaliyetlerini de amacından uzak hale getirmiştir. Belediye çocuğa ve aileye yönelik eğitim, sosyal yardım, meslek edindirme ve seminer gibi tüm faaliyetlerini bunlardan “sorumlu kişi kadındır” varsayımıyla hayata geçirmiştir. Yani, belediye toplumsal cinsiyet rollerine hizmet etmiş ve kadın dezavantajlılığını artıran faaliyetler yürütmüştür. Yenimahalle Belediyesinin de kadın ve çocuğu birlikte ele alan eğitim ve faaliyetleri bulunmaktadır. Ancak, bulgular kısmında da bahsedildiği üzere belediyenin toplam etkinlikleri bir arada ele alındığında yaklaşımının çocuktan kadını sorumlu tutan bir yaklaşımının olmadığı anlaşılmaktadır. Kadın, çocuk ve aileden sorumlu tutulan kişi olarak dezavantajlı kesimler arasında kadın ve çocuğa öncelik tanınması durumunun söz konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Yenimahalle Belediyesi meslek edindirme kurslarında oldukça fazla çeşitlilikte hizmete, katılımcı sayısına ve ihtiyaca yönelik etkinlik üretecek uygulamalara sahiptir. Kadınlara yönelik olarak bilişim, fotoğrafçılık gibi alanlarda eğitim ve meslek edindirme kursları mevcuttur. Belediyenin bu uygulamalarıyla çağ

yakaladığı ve emek piyasasının taleplerine göre hareket ettiği görülmektedir. Keçiören belediyesinin ise meslek edindirme kursları bünyesinde yalnızca üç çeşit hizmet bulunmaktadır. Bununla birlikte bu hizmetler, oldukça gelenekçi kadın rollerine hitap eden ve emek ile işgücü piyasalarına hitap etmekten çok uzak içeriktedir. Üstelik Keçiören Belediyesi, belediye sınırları içinde ikamet eden kadınların çok az bir oranına hizmet götürmekle de sosyal ve toplumcu belediye perspektifinin gerisinde kaldığını göstermektedir.

Yenimahalle Belediyesinin incelenen tüm faaliyet raporlarında bütçeleri, gelir ve gider harcamaları ve bu harcamalara yönelik kalemler açıkça yer almaktadır. Keçiören Belediyenin incelenen hiçbir faaliyet raporunda bütçe, harcama, kalemler, gelir ve giderlere yönelik bilgiye ulaşılamamıştır. Bu yönüyle Yenimahalle Belediyesi şeffaf ve hesap verebilir bir kurum olarak nitelenecekken Keçiören Belediyesinin bu vasıflardan uzak olduğu yorumu yapılabilir. Sosyal ve toplumcu belediyecilik anlayışları hizmet odağına insan ve ihtiyacını koyduğundan ilgili verileri halkla paylaşmakla yükümlüdür. Sosyal ve toplumcu belediye olmanın önemli kriterleri hususunda Yenimahalle Belediyesi geçer not alabilirken; Keçiören Belediyenin bu konudaki etkinliğinden söz edilemeyecektir.

Yenimahalle Belediyesi, personelin kadın-erkek olarak cinsiyet dağılımına raporunda yer vermemiştir. Bunun nedeni bilinmemektedir ancak böyle bir ayrıma gerek duymadığı yorumunun yapılması yanlış olmayacaktır. Keçiören Belediyesinin raporlarında bu bilgiler mevcuttur. Bilgiler doğrultusunda kadına yönelik hizmet veren ilgili kuruluşunda kadın personelin toplam personele oranı %20 civarlarındadır. Kadına yönelik hizmet veren bir kurumda dahi kadın istihdamının çok gerilerde olması belediyenin kadın dezavantajlılığını azaltmak konusunda başarısız olduğu bir diğer alını göstermektedir.

Eğitim, seminer, kültür-sanat alanlarındaki faaliyetler açısından iki belediyenin hizmetleri ele alınacak olursa; Keçiören Belediyesinin daha toplumsal hassasiyetlere göre hareket ettiği, Yenimahalle Belediyesinin ise daha çok halkı geliştirmek paralelinde uygulamalarının olduğu görülür. Dünya Emekçi Kadınlar Günü gibi kadına yönelik bakış açısını ortaya koyan önemli konularda Keçiören Belediyesinin faaliyeti anmak şeklinde olurken; Yenimahalle Belediyesinin daha etkin uygulamalarının olduğu görülür. Kadınlara bu günde cüzdan dağıtılması, feminist yayın ve yapımlara dikkat çekilmesi gibi faaliyetler, daha aktif ve etkinlik üretici yöndedir.

Belediyelerin toplam etkinlikleri baz alındığında ise faaliyet sayısı ve içeriği yönünden Yenimahalle Belediyesinin Keçiören Belediyesine nazaran daha aktif ve etkili olduğu sonucuna ulaşılabilecektir.

SONUÇ

Toplumcu belediyeçilik anlayışı 1970'lerde ortaya çıkmaya başlayan belediyeçilik anlayışıdır. Toplumdaki değişimler sonucunda o dönemin siyasal ve ekonomik durumuna göre belediyeçilik anlayışı şekillenmiştir. Toplumcu belediyeçiliğin ilkeleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Katılım ve demokrasi, üretici, tüketimi düzenleyici, birlikçi ve bütünlükçü, kaynak yaratıcı belediyeçiliğin ilkeleridir. Bu ilkeler doğrultusunda topluma ve kadınlara hizmet yapılmaya başlanmıştır. Bu ilkeler kadının toplumda sosyal refahının en iyi duruma gelmesi için hizmetleri en iyi şekilde sunmaya çalışmışlardır. Toplumcu belediyeçilik anlayışı ile hareket eden başkanlar kentleri daha huzurlu, sosyal anlamda ve kentsel anlamda alt yapı ve üst yapı konusunda üstlerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde hayata geçirmeye çalışmışlardır.

Toplumcu belediyeçilik anlayışına sahip belediyeler, döneminde yapılan yerel seçimlerde seçimleri kaybetmek yönünde sonuç verince; toplumcu belediyeçilik anlayışı kurumsallaşamadan başkanların adları ile anılan bir belediyeçilik anlayışına dönüşmüştür. 1990'larda ortaya çıkan sosyal belediyeçilik anlayışı, sosyal, kültürel ve eğitim hizmetleri olarak şekillenmeye başlamıştır. Hizmet kapsamında ramazan şenlikleri, konserler, sosyal yardımlar, sosyal tesisler bu anlayışta ortaya çıkan hizmetlerdir. Bu hizmetleri toplumun bütün bireylerine ulaşmayı hedeflemiştir. 1990'larda ortaya çıkarak etkisi yayılan bu anlayış ise sosyal belediyeçilik yaklaşımıdır. İki belediyeçilik anlayışı da toplumun değişen ihtiyaç ve taleplerini belediye hizmetlerinin odağına yerleştirmeyi temel ilke kabul eder. İkisinin odağı da insandır. Belli noktalarda ayrılmaktadırlar. Sosyal belediyeçilik anlayışında kadın, çocuk, yaşlı, yoksul, engelli gibi toplumu oluşturan dezavantajlı kesimler öncelikli ve ağırlıklı olarak hizmetlerin odak noktasındadır. Toplumcu belediye anlayışı ise insan odaklı ve vatandaşlara hizmet etmeyi amaç edinmiş belediyeçilik anlayışıdır. Her iki yaklaşım da kadınların kent toplumuna uyum sağlayabilmesi için çalışmalar yapmaya devam etmektedir.

İki belediyeçilik anlayışı da kadınlar için istihdam projeleri üretmeleri, hızla değişen teknolojiyi kullanmaya çalışmalıdır. Örneğin internet sayfası oluşturmak ve kadınların yaptığı ürünleri internet üzerinden Türkiye’de ve dünyada her yerde satmaya çalışmalıdır. Sadece kadınların kendi çabaları ile yaptığı ürünler değil bulunduğu bölgede unutulmaya yüz tutmuş el sanatları ürünlerini daha kullanılabilir hale getirerek satışa sunabilmektedir.

Toplumcu ve sosyal belediye anlayışlarının teorik düzlemdeki kapsam ve özellikleri bellidir ancak önemli olan günümüz belediyelerinin bu yaklaşımı benimsemiş olmaları değil, bu yaklaşıma yönelik faaliyetlerini ne derece etkili sürdürdükleridir. Belediyeler; kadın sığınma evleri, kreş-bakımevleri, konuk evleri, maddi yardım, meslek edindirme kursları, kadına yönelik eğitim ve seminerler gibi çeşitli hizmet ve uygulamalarla toplumda sadece cinsiyeti sebebiyle dezavantaj edinmiş kadını hak ettiği yere taşımaya çalışmaktadırlar. Sosyal ve toplumcu belediyeçilik anlayışı, günümüz belediyeçilik hizmetlerinin kadına yönelik olanlarına bu şekilde yansımaktadır. Peki bu hizmetler yüzyıllar boyu hak etmediği bir kalıba sokulan, emeği sömürülen, ikincil insan muamelesine maruz kalan, en önemlisi de terbiyesi, kişiliği, yaşam biçimi, kıyafeti ve gülme şekline varıncaya kadar insanların belirlemelerine maruz kalan kadını, haklarını ve kaybettiği insan değerini geri alma noktasına getirebilir mi? Bu uygulamalar kadına kaybettiği hak ve değerlerini geri verebilecek olsa bile yeterince etkin biçimde uygulanıyor mu? Belediyelerin bu yaklaşımlara sahip olması ve buna yönelik hizmetleri bünyelerine katmış olmaları, etkin ve aktif biçimde uyguladıkları anlamı taşır mı?

Yukarıda belirtilen soruların cevaplarını bulmak için belediyeçilik uygulamalarına yakından bakmak gerekir. Bu çalışmanın araştırma kısmında Keçiören ve Yenimahalle Belediyelerinin uygulamaları değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda görülmüştür ki kadının yüzyıllar içerisinde kaybettiği kimliği, prestiji, insan değeri ve hakları belediyelerin konuk ve sığınma evi açmasıyla çözülebilecek meseleler değildir. Kadının kaybı çok fazladır ve kreş açılarak bu kaybın telafisi ütopyik ve ayakları yere basmayan havada bir çözüm fikridir. Yine de bir yerlerden meselenin ele alınması ve en azından gündelik yaşamdaki aksaklıkların bir derece düzeltilebilmesi adına yapılması pozitif etki yaratabilecek uygulamalardır. Bu noktada ise bahsi geçen uygulamaların ne derece aktif uygulandığı ve sonuçların etkinliği önemli olmaktadır. Keçiören Belediyesi kadınlara meslek edindirme kursu kapsamında hobi olmak için bile çağın gerisinde

olan birkaç eğitim vermektedir. Bununla birlikte eğitim verilen kadın sayısı belediye sınırları içerisinde yaşayan kadınların binde bir oranına denk gelmektedir. Keçiören Belediyesi, Faaliyet Raporlarında kadınlara en çok rehberlik ve danışma hizmeti verdiğini açıklamıştır. Raporlarda bu kadınların sayılarına bakıldığında ise yarısından fazlasını kadın vatandaşların oluşturduğu bir belediyede bu hizmetin verildiği kadın sayısı bini bile bulmamaktadır. Peki Keçiören Belediyesinde ve araştırma sonuçları ana kütleye mal edilecek olduğunda Türkiye'de kadınların rehberlik-danışma, kreş-bakımevi, eğitim, seminer, maddi destek, konuk evi, sığınma evi hizmetlerine ihtiyaçları olmadığı için mi hizmete başvurmamaktadırlar? Yani hizmetin bu derece az sayıda kadına erişmesi, kadınların bu hizmeti talep etmemesinden mi kaynaklanmaktadır, belediyelerin hizmetlerinde olması gerekene göre eksik noktalar mı bulunmaktadır?

Günümüzde pek çok bilimsel istatistikle kadının toplumsal cinsiyete bağlı rol ve görevleri yüzünden ağır stres ve sorumluluk dolu bir hayatı olduğu ortaya konulmaktadır. ILO, BM gibi uluslararası kuruluşlar ile uluslararası kadın örgütleri her yıl düzenli olarak tüm dünyayı kapsayan kadın istatistikleri yayınlamaktadır. Bu istatistikler göstermektedir ki Türkiye ve dünyada kadın; aile, iş, sosyal ve toplumsal yaşamda sıkışmış ve ağır rol-sorumluluklarla dolu bir hayat yaşamaktadır. Kadına dair neredeyse her hususa yönelik insanlar, fikir belirtebilecekleri ve belirlemelerde bulunabilecekleri fikrinde ve davranışındadır. Kadın, hemen her alanda dezavantajlıdır ve özel hayatı da dahil olmak üzere kendisine atfedilen rol ve sorumluluklara uygun davranabilmek için insan üstü çaba göstermektedir. Bu yanlış ve haksızlığın farkında olan ve birey kimliğini göre yaşayan, toplumsal cinsiyet rollerini reddeden kadınlar ise diğer kadınlara oranla çok daha fazla sorun ve engellemeyle karşılaşmaktadır. Tüm bu bilgilere dayanarak denilebilir ki kadının haklarını ve kaybettiği değeri geri almak, kendisine atfedilen rol ve sorumluluklardan kurtulmak ve birey kimliğini kazanmak için belediyelerin sunacağı hizmetlere ihtiyacı bulunmaktadır. O halde belediye hizmetlerinin az sayıda kadına ulaşması kadınların bu hizmetleri talep etmemesine bağlı değildir. Geriye diğer seçenek olan; belediyelerin hizmetleri aktif ve ihtiyaca yönelik biçimde etkin veremedikleri kalmaktadır.

Belediyeler, kadın sığınma evlerini yerine getirilmesi gereken kanuni bir zorunluluk olarak görmektedirler. Toplumda genel olarak aile kutsanmakta, aile içi ilişkilere müdahale edilmemesi gerektiği intibası kabul görmektedir. Buna bağlı

olarak da kadın sığınma evlerinin gerekliliği kabul edilmemektedir. Konu aile içi şiddet, ensest ilişki, taciz ve hatta tecavüz dahi olsa garip bir aile tutuculuğu zihinsel yapısı devreye girmekte ve buna müdahale edilmemesi gerektiğine yönelik davranışlar geliştirilmektedir. Kadın sığınma evleri, kimsesizliğe terk edilerek kötü yaşam koşullarına maruz bırakılan kadınlar için bir çare ve çıkış yoludur. Aktif çalışmaları ve etkin sonuçlar üretmeleri zaman zaman hayati bir anlam taşımaktadır. Çalışma kapsamında incelenen iki belediyenin de kadın sığınma evleri yetersiz sayıda, kapasitede ve çok az kadına hizmet veren bir durumdadır. Kadın sığınma evlerinin kötü yaşam şartlarındaki kadınlar için önemi idrak edilmeli, mevcut kadın sığınma evlerinin etkinliği artırılmalı ve yeni kadın sığınma evleri açılarak sayıları artırılmalıdır.

Kadın yaşamını zorlaştıran bir diğer husus ise kentli kadın yoksulluğudur. Kentlerde yaşayan kadınların yoksulluğu, çoğu zaman eğitimsizlik ve meslek sahibi olmama kaynaklıdır. Bu hususta da belediyelere önemli roller düşmektedir. Belediyelerin meslek edindirme kursları ücretsiz olarak kadınların faydalanabileceği etkili çözümlerdir. Bu noktada kadınlara iş piyasasında gelir getirebilecek mesleki kursların verilmesi önemlidir. Yenimahalle belediyesinin meslek edindirme kursları, oldukça çeşitli, emek piyasasının taleplerine uygun ve modern eğitimlerden oluşmaktadır. Keçiören Belediyesi'nin meslek edindirme kursları ise oldukça yetersiz görünmektedir. Kadınların meslek edinmesi, toplumsal bir ihtiyaçtır ve belediyeler kadınlara verdiği desteklerle; sosyal hizmet, eğitim hizmetleri, kültür hizmetleri ile kadının kent yoksulluğu ile mücadelesinde kadını desteklemeye çalışmalıdırlar.

Kadın, ağır sorumluluklarla yaşamını sürdürmektedir. Belediyelerin en etkin çözümü ise kadının gündelik yaşamını kolaylaştırmak olacaktır. Bu da kadının gündelik yaşamdaki sorumluluk ve görevlerinin hafifletilmesiyle mümkündür. Belediyeler kreşten konuk evine kadar, kadının sorumluluklarını hafifleten uygulamalara sahip olmalıdır. Bu konuda; belediye kapsamındaki kreşlerin, kadınların yoğun çalıştığı bölgelerde açılması bile çok küçük bir adım fakat çok etkin sonuçlar üreten bir yenilik olabilecektir. Böylece belediye hizmetleri kadınların yaşam koşullarını iyileştirip onları destekleyerek sosyal belediyeçilik hizmeti sunmak amacına erişmiş olacaklardır.

Belediyelerin sosyal hizmet uygulamalarının başarısını, sorunların tespiti sırasında yapılacak araştırmaya bağlıdır. Bu araştırmalarda sorunlar gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmalı ve köklü, kalıcı çözüm önerilerine yönelik uygulamalar

hayata geçirilmelidir. Devletin bütçesinden faydalanmak ve kadına geçici maddi yardımlarda bulunmak gibi çözümler yerine kadın, üretici konuma getirilmelidir. Belediyelerin kadın sorumlularına yaklaşımları kurumsal bir perspektiften yapılmalı, bilimsel araştırmalarla kadına yönelik veriler toplanmalı ve kadınlar için ayrı birimler kurulmalıdır. Belediyelerin günümüzde uyguladığı kadın sığınma evleri gibi uygulamalar, kadına dolaylı olarak destek veren faaliyetlerdir. Kadının çalışması, kazanması, aile içi rol ve sorumluluklarını eşiyle paylaşması ve bir birey olmasına çalışılmalıdır. Kadının mutlu olması ve yaşamının kolaylaşması ilk olarak bilinçlendirilmesi, ikincil olarak sorunların bilinmesi ve üçüncül olarak da doğru soruna etkili çözümlerin geliştirilmesiyle mümkündür. Belediyeler de halka hizmet veren en yakın devlet organları olarak bu hususta oldukça etkili bir konumda bulunan kurumlardır. Kadın sorunlarına köklü çözümler üretmek amacıyla yaklaşımları gerekmektedir. Kadın sorunlarının çözülmesinin kadın, çocuk, aile, toplum, ülke ve insanlık için neden önemli olduğunu idrak etmeleri ise çözüm odaklı yaklaşımın ilk adımı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akbaş, D. (2010). *Avrupa Birliği Sosyal Politikası*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Akdoğan, Y. (2002). Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü: 453-457, <http://www.sosyalhaklar.net/2009/bildiri/oz.pdf> (23.08.2019).
- Akdoğan, A. (1999). Vergilendirme Politikası, Gelir ve İkame Etkileri Açısından İzlenebilecek Gelir Vergisi Politikasının Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 97-104.
- Alkan, A. (2000). Yerel Politika ve Kadın, 1-7, <http://kasaum.ankara.edu.tr>, (24.10.2019).
- Alkan, A. (2006). Belediye Kadınlara da Hizmet Eder Kadın Dostu Belediye Hizmetleri: Neden, Nasıl? s. 76, <http://ka-der.org.tr>, (24.09.2019).
- Alkan, A., ve Duru, B. (2007). Türkiye’de Kent Çalışmalarının İzinden Giderken, “Toplumsal Adalet, Eşitsizlik ve İktidar” Nereye Düşer. *Ayşegül Mengi (Der.), Ruşen Keleş’e Armağan, III. Kitap: Kent ve Politika içinde (ss. 87-110)*. İmge, Ankara.
- Aydın, M. (2008). Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler. Yedi Renk Yayınları, İstanbul.
- Alpkaya vd. (2014). *1920’den Günümüze Türkiye’de Toplumsal Yapı ve Değişim*.(Der.) ,Phoenix Yayınevi, Ankara, ss.299-316.
- Bayramoğlu, S. (2015). *Toplumcu Belediye: Nam-ı Diğer Belediye Sosyalizmi*. 1. Baskı. Nota Bene Yayınları, İstanbul.
- Beki, A. (2009). *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik, Ümraniye Örneği*. İstanbul, Ümraniye Belediyesi.
- Butler, J. (1990). *Cinsiyet Belası, Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*. (Çeviren; Başak Ertür), 7. Baskı, Metis Yayıncılık, İstanbul.
- Çelik, A. (2014). Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1):1-20.
- Çoşkun, A. (2007). Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Yeri. *Yerel Siyaset Dergisi*, 2(14).
- Çöpoğlu, M. (2014). Sosyal Belediyecilik ve Sorunları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2):223-247.

- Dedeoğlu, S. ve Elveren, A. Y. (2015). *2000'ler Türkiyesi'nde Sosyal Politika ve Toplumsal Cinsiyet*. İmge Yayınevi, Ankara.
- Doğan, E. T. (2012). İşgücü piyasasında cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığının sosyal politika açısından değerlendirilmesi. *alışma Hayatında Dergisi*, 57.
- Efe, F. (2008). *Uygulamalı Sosyal Belediyecilik e-Kent Modeli*. Metropol Yayınları, Ankara.
- Erdem, İ. (2015). *Yerel Siyaset ve Belediyecilik*. İlke Yayıncılık, İstanbul.
- Ersöz, H. (2011). *Sosyal Politikada Yerelleşme*. İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul.
- Es, M. (2007). *Kent zerine Düşünceler*. Plato Danışmanlık Eğitim A.ř. İstanbul.
- Faaliyet Raporu, (2015). <http://www.yenimahalle.bel.tr/Icerik/faaliyet-raporlari-detay/618> (22.09.2019)
- Faaliyet Raporu, (2016).<http://www.yenimahalle.bel.tr/Icerik/faaliyet-raporlari-detay/618> (22.09.2019)
- Faaliyet Raporu, (2017) <http://www.yenimahalle.bel.tr/Icerik/faaliyet-raporlari-detay/618> (22.09.2019)
- Faaliyet Raporu, (2018). <http://www.yenimahalle.bel.tr/Icerik/faaliyet-raporlari-detay/618> (22.09.2019)
- Gözler, K. (2010). *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*. Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Gül, H. Kiriş, M. H.,Negiz, N.ve Gkdayı, İ. (2014). *Türkiye 'de Yerel Yönetimler ve Yerel Siyaset*. Detay Yayıncılık, Ankara, ss.129-326.
- Güneş, M.ve Yükselen, C. (2003). *C. Sivil Toplum ve Yönetişim Tartışmaları Sürecinden*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Güven, S. (2013). *Sosyal Politikanın Temelleri Bursa*. Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Hazman, G. G. (2011). *Türkiye'de Yerel Düzeyde Kalkınma Hedefi ve Belediyeler*. Ankara, Seçkin Yayıncılık, ss.77-78.
- KADER (2006). Cinsiyet Eşitliği Yolunda Yerel Politikalar Raporu, ss. 15-16. <http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/kadinarastirmaları>, (01.02.2018).
- Kamalak, İ. ve Gl, H. (2013). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Demokrasi Toplumcu Belediyecilik Teorik Yaklaşımlar*.(Der.).Yerel Liderlik, Toplumcu Belediyecilik ve Ali Dinçer:1971980 Dönemi Ankara Belediyesi. Ulaş B. ve Penpecilu. M, (Ed) Kalkedon Yayıncılık, İstanbul, ss.160-195.

- Kamalak, İ. ve Gül, H. (2013). *Yerel Yönetimlerde Sosyal Demokrasi Toplumcu Belediyecilik Teorik Yaklaşımlar*. (Der.). Toplumcu Belediyeciliğin Doğuş Koşulları Üzerine. Güler, M, (Ed.), Kalkedon Yayıncılık, İstanbul, ss.125-158.
- Kaya, E. (2007). *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşım Yerel Kalkınma Yönetimi*. Okutan Yayıncılık, İstanbul.
- Keleş, R. (1986). Kentleşme ve Kamu Yönetimi Sorunları. *Hızlı Şehirleşmenin Yarattığı Ekonomik ve Sosyal Sorunlar Semineri*, Siyasi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı 10-11 Ocak, İstanbul, ss.18-33.
- Kesgin, B. (2012a). Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyecilik. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26:169- 180.
- Kesgin, B. (2012b). *Yoksulluğa Yerel Müdahale Sosyal Belediyecilik (Muhafazakâr ve Sosyal Demokrat Perspektiften)*. Ekin Yayınevi, Bursa.
- Kocakaya, M.E. (2017). *Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Sosyal Politikaları: Kaynakları*, ss.33- 42.
- Komşuoğlu, A. (2009). *Siyasal İslam’ın Farklı Yüzleri*. Profil Yayıncılık, İstanbul, s.2.
- Koray, M. (2007). Sosyal Politikanın Anlamı ve İşlevini Tartışmak. *Emek ve Toplum*, ss.3- 4.
- Koray, M. (2012). *Sosyal Politika*. İmge Kitabevi, Ankara, ss.27-31.
- Koray, M. ve Çelik, A. (2015). *Himmet, Fıtrat, Piyasa: AKP Döneminde Sosyal Politika*. İletişim Yayınları, İstanbul, ss.14-15.
- KSGM. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle ilgili Ulusal ve Uluslararası Yasal Düzenlemeler*. KSGM, Ankara, ss.20- 21.
- Negiz, N. (2011). *Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yerel Siyaset*. Detay Yayıncılık, Ankara, ss.129-326.
- Oğuz, M. (2016). *Kent Politikası ve Toplumsal Cinsiyet*. Dipnot Yayınları, Ankara, ss.151-155.
- Öner, Ş. (2000). *Belediye Yönetiminde Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkinliği*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Öz, S.C. ve Yıldırım, S. (2009). *Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü*, ss.453-458. <http://www.sosyalhaklar.net/2009/bildiri/oz.pdf> (23.08.2016).
- Özbay, C. Terzioğlu, A. ve Yasin, Y. (2011). *Neoliberalizm ve Mahremiyet: Yerel Yönetimler ve Sığınma Evleri*, Berna, E. (Ed.). Metis Yayınları, İstanbul, ss.245 -265.

- Özden, K. (2014). *Yerel Yönetimlerde Güncel Sorunlar ve Tartışmalar*. Seçkin Yayıncılık, Ankara, ss.104-123.
- Özel, M. (2015). *Yerel Yönetimde Yerel Kamu Politikası Yaklaşımları*. Çizgi Kitabevi, Ankara, ss.135-165.
- Öztürk, H. ve Gül, H. (2012). Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif Mi?., IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu, ss.378-379.
- Pektaş, E.K. (2010). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Ve Temel Sorunlar. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1):2-5-41-42.
- Sancar, S. (2014). Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Selek-Öz, C. ve Yıldırım, S. (2009/22-23 Ekim). *Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü*. Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, ss.457-458.
- Sevinç, İ. (2015). Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Kent Bilgi Sistemlerinin Kullanımı: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 22(1): 201-218.
- Seyyar, A. (2011). *Sosyal Politika Bilimine Giriş Ders Notları*. Sakarya Yayıncılık, Sakarya, ss.12-25.
- Stratejik Plan, (2019). https://www.kecioren.bel.tr/stratejik_planlar.html (22.09.2019).
- Şenkal, A. (2011). *Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika*. Alfa Yayınları, İstanbul.
- Şimşek, Ç. ve Yönten, A. (2016). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Olgusunu Anlamak: Samsun Üzerine Bir İnceleme. *Strategic Public Management Journal*, 3: 76-89.
- Talas, C. (1992). *Türkiye’nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi*. Bilgi Yayınevi, Ankara, ss.13 -19.
- Taşçı, F. (2017). *Sosyal Politika Ahlakı*. Kaknüs Yayınları, İstanbul, ss.25-30.
- Tekeli, İ. (1977). Belediyeler ve Kent Yönetiminin Sınıfsal Yapısı. *Mimarlık 15*, 1:33.
- Tekeli, Ş. (2011). *1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*. İletişim Yayınları, İstanbul, ss.66-70.
- Tezcan, M. (2010). *Sosyolojiye Giriş*, Anı Yayıncılık, Ankara, ss.21-138.
- Tiyek, R. (2012). *Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Uygulamalarındaki Rolü: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Yardımlar Birimi Örneği: Yerel Politikalar*. 14.Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi, ss.55-56.

- Tokol, A. ve Alper, Y. (2015). *Sosyal Politika*. Dora Basım Yayın Dağıtım, Bursa, ss.1-5.
- Toprak, D. ve Şataf, C. (2009). Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1(1):12.
- Tunç, S. (2016). *Kadın Çalışanların Cam Tavan Engelleri ile Algılanan Örgütsel Adalet Arasındaki İlişki: Eskişehir Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Uçaktürk, T., Uçaktürk, A. ve Özkan, M. (2011). Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği, <http://akademikpersonel.kocaeli.edu.tr/> (11.11.2019).
- Yaman, F. T. (2017). Katılımcı Demokrasi: Kapsam ve Unsurlar. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2): 136-160.
- YAYED, (2014). *Piyasaya Karşı Halkı Korumak İçin Toplumcu Belediye*. Memleket Yayınları, Ankara, ss.686-728.
- Yıldırım, S. (2013). *Türkiye’de Toplumcu Belediyecilik 1973 -1980*. Mattek Matbaacılık, Ankara, ss.27- 50.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13/7/2005 tarih, Tertip: 5, Cilt:44, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf> (11.11.2019).

ÖZGEÇMİŞ

Atiye Pazarıcı, 1981 yılında Adana’da doğdu. Lefke Avrupa Üniversitesi, Radyo Televizyon Sinema bölümünden 2004 yılında mezun oldu. Hâlen Keçiören Belediyesinde çalışmaktadır.

VITAE

Atiye Pazarıcı was born in Adana in 1981. She graduated from European University of Lefke, Faculty of Communications, Department of Radio –Television and Cinema in 2004. She has been working to municipality.